ANTONII DE MONTVLMO, ARTIVM AC MEDICINAE DOCTORIS, DE IVdicijs Natiuitatum liber præclarissimus. Additionibus Iohan. de Monteregio illustratus, necunquam ante hac æditus.

Norimbergæ apud Iohan. Petreium,
Anno salutis M. D. XL.
Mense Augusto.

Index huius libri.

GEORGIO IOA-
CHIMO RHETICO LIBE-
ralium artiũ Magiſtro, & Mathematum ſtudioſiſs.

AEPE mecum cogito mi Ioachime, de temporum & ingeniorum diſsimilitudine. Non ita multi anni ſunt, cum ferè nulla pars literarum dextre tractaretur, nulla erat linguarum cognitio, inutilibus diſputationibus nõ ſolum Scholæ, ſed Eccleſiæ quoq; complebantur. Quia autem non deerant præmia diſcentibus, multa fœlicia ingenia maximis laboribus ea diſcebant, quæ nũc non minore labore ſunt dediſcenda. Hanc calamitatem cum merito deploremus oẽs, ſucceſſit alia maior, ꝙ hodie in tanto bonarum literarum et omnis eruditionis lumine, rariſsima ingenia ſunt, quæ eam uoluntatem ad diſcendum afferunt, quam & Reipub. ratio, & ſingulorum tum dignitas tum etiam commoda poſtulabant. Huius deploratæ calamitatis cum te habeam teſtem, qui in clariſs. VVittenbergenſium academia non didiciſti ſolum, ſed docuiſti etiam: quid opus eſt longiore oratione? Pauciſsimi ſunt qui linguarum ſtudio occupantur. Philoſophia impie negligitur, qua hæc uita nihil habet poſt Dei uerbum præſtantius, ſiue eam doctrinæ partem reſpicias, quæ Dei opificium & naturæ mirabilem conditionẽ ſtudioſe perſequitur: ſiue eam quæ morũ & uitæ honeſtæ inſtituendæ præcepta complectitur. Hoc fit, non ideo quòd ingenia noſtris hominibus deſint, ſed quod peruerſa opinione ferè ſunt imbuti: Non enim quid in cõmune proſit æſtimant, ſed ſicut auarum mercatorum genus ſolet, ad numos & quæſtum reſpiciunt. Quare tibi mi Ioachime gratulor illam mentem, quod cum aliorum exemplo quæſtuoſas artes facillime ſectari poſsis, tu aliud tibi delegiſti curriculum, ut certã & firmam cognitionem pulcherrimarum artiũ tibi

comparares. Nunc annus abijt, cum hic nobiscum esses, non ut merces, lucri causa sicut mercatores, comparares, sed ut Reipub. nostræ clariss. uirum & de literis optime meritum Io. Schonerum cognosceres, & cum eo de ratione motuum, quos corpora cœlestia admirabiles habent, conferres. Hanc tu existimasti fœlicissimam mercaturam, & præclare tecum putabas actum, quod Schonerus noster pro sua incredibili humanitate non solũ delectaretur ingenio tuo, sed etiam liberaliter communicaret, quæ tibi in hac ratione discendi profutura credebat. Hæc discendi auiditas te postea in ultimam Europæ oram pertraxit, ad uirum excellentem, cuius rationem, qua motus cœlestium corporum obseruauit, tu nobis luculenta descriptione exposuisti. Is etsi rationem usitatam qua in Scholis hæ artes docentur non sequitur, tamen præclarum thesaurum existimo, si obseruationes eius te instigante aliquando, ut futurum speramus, nobis communicentur. Magnam utilitatem in tota uita hoc genus doctrinæ habet, quod motus cœlestium corporum scrutatur. Itaq; nõ solum præclare de te sentio, sed etiam magnam spem cõcipio futurum, ut tua opera plurimum lucis uniuerso huic generi doctrinæ afferatur. Nec dubito ciuem nostrũ Ioannem de Regiomonte pari sedulitate in iuuẽtute sua esse usum, cuius multa & insignia monumenta Schonerus noster in lucem ædidit. In huius Bibliotheca cum hisce diebus hunc de Natiuitatibus librum uideremus, etsi paulo ante simili argumento Arabem ædideramus, tamen existimauimus hunc Montulmum quoq; esse ædendum. Non ideo solum, quod nulla bono uiro potest esse dignior cura quã ut monumenta doctorum uirorum conseruentur, sed etiam quia hæc ipsa philosophiæ pars de Natiuitatibus, certas & magnas utilitates habet ad uitam, sine superstitione recte instituendam. Volui autem mi Ioachime tuo nomini hunc auctorem hactenus nusquam æditum dedicare: non ideo solum, quia te ob uirtutem & insigne discendi studium plurimum amo, sed ut hunc auctorem, quasi præmium quoddam laborũ & studij tui à nobis habe-

habeas. Semper in hac Repub. nostra fuerunt homines Mathematum studiosi, nec sanè uel ex opibus, uel ædificijs, uel alio commendationis genere nobiliorem eam esse existimo, quâm quod hæc studia coluit, & excellentissimos uiros Regiomontanum, Vernerum, & similes habuit. Cum itaq; in totum ferè orbem hinc merces exportentur, quid prohibet etiam doctissimorum uirorum monumenta à summis uiris conseruata, hinc in totum orbem euulgari? Ego quidem sic sentio, etiam in hac parte me de Repub. præclare mereri, sed Schonero & plus gratiæ & laudis debetur, qui huiusmodi autoribus uulgandis & suam erga studia uoluntatem toti mundo commendat, & Reipub. dignitatem non paulo rectius auget, quâm qui præter opes nihil neq; sciunt nec admirantur. Tuum erit, ut non solum officium nostrū probes, sed etiam Schoneri erga te & omnes studiosos summam uoluntatem agnoscas & prædices. Bene uale Noribergæ Calend. Augusti 1540.

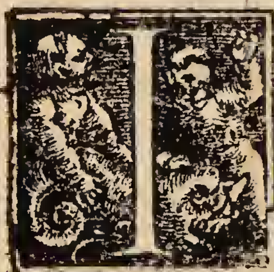
Iohannes Petreius
ciuis & typographus Norbergeñ.

ANTONII DE MONTVLMO ARTIVM ET MEDICINAE DOCTORIS, IN IVdicijs natiuitatum liber præclarissimus.

Cpa. 1. Quomodo eligendus sit Almuten loci alicuius.

Annotat. Io. de Regiomõte.

¶ *In hoc primo capitulo Antonius disputat, utrum ad hoc q̄ planeta sit Almuten alicuius loci, requiratur quod aspiciat eum locum. Concludit tamen aspectum non esse necessarium. Allegat etiam Leopoldum de Austria.*

ILLE reuerendissimus Ptolemæus, qui naturali calle in suis iudicijs processit in libro quatuor partium, parte tertia, cap. 2. dicebat: quòd Almuten alicuius loci est ille planeta, qui in dicto loco habet quincꝫ conditiones, quæ sunt, triplicitas, domus, exaltatio, terminus, apparitio, uel Solis affinitas in figura. Et ille q̄ habuit plures in dicto loco istarū fortitudinum uel omnes, ille erit dicti loci significator, & per apparitionē intelligebat coniunctionem corporalem, uel aspectum ad dictum locum. Et etiam Ptolemæus loco allegato parte secunda, cap. 1. dicebat, quòd ille est Almuten tempore eclipsis, qui plures habet dignitates in loco eclipsis, & in angulo præcedenti, & aspectu aliquo aspiciat dictum locum, uel ibi corporaliter sit. Vnde ex intẽtione eius extrahitur, quòd coniunctio corporalis uel aspectus sit de conditionibus requisitis in inuentione Almuten. Item Haly Abenragel lib. 1. cap. 9. ponebat, quòd Almuten cõiunctiõis erat dominus ascendentis si ipsum aspiciebat. Et consimiliter dixit de Almuten domus secundæ. Item Bonatus in natiuitatibus cap 3. ad inueniendum Animodar, necessario cõcludebat aspectū illius, qui debebat esse Almutē in loco cõiunctionis uel præuentionis immediate præcedẽtis natiuitatem. Sed Alkabitius, qui præ alijs omnibus cum breuitate optime dixit, in introductorio differentia quarta de expositione Animodar, absolutè ponebat Almuten gradus coniunctionis uel præuentionis immediate præcedẽtis natiuitatem, qui plures fortitudines absolute habebat in dicto loco, nec considerabat aspectum. Et differentia prima circa finem, illud met asserebat. Et Haly libro allegato cap. 10. ad inueniendum Almuten, gradus coniunctionis significatorem accepit non considerando aspectum. Et in tractatu de urina, nõ uisa fuit significator inuentus abscꝫ eius cõsideratiõe

aspectus

aspectus Et sic uoluit Leopoldus de Austria,& alij quamplures auctores. Quare Bonatus recto ordine non processit, cum præponebat aspectū cuiusq; domini alicuius dignitatis in loco, in quo debet quæri Almuten ultra dignitatem domini domus, uel domini exaltationis, si dictum locum non aspiceret. Et licet uideatur pro se adducere posse Ptolemæum loco prædicto, non tamen ponit. Quoniā Ptolemæus ponebat bene naturā aspectus multum ualere, sed non præponebat dignitatem aspectus excellere dignitatem domus in hoc casu: unde expressæ auctoritates sunt contra ipsum Bonatum, & rationibus contra ipsum sic persuadetur, præsupponatur uerissimum, quòd dignitas domus uel exaltationis est maior (loquendo absolutè) quàm sit dignitas aspectus. Hoc præsupposito, sit tertius gradus Arietis, cuius uolumus quærere Almuten, Et ponatur quòd nec Sol nec Mars dictum locum aspiciant, sed Iupiter dñs triplicitatis secundus aspiciat, tunc secundum uiam eius Iupiter erit Almuten gradus prædicti. Sed cōtra: maior est dignitas & cōuenientia, quæ habetur per domū, quàm quæ habetur per aspectum, ergo &c. Ad secūdum patet per processum Ptolemæi, ubi in omnibus locis, in quibus quæritur Almuten, præponit dignitatē domus. Secūdo sequeretur, quòd in aliqua natiuitate multum propinquè æstimata, secundum uiam de Animodar, quam ipse tenet, nō posset fieri Animodar cōclusio est falsa, ergo. Cōsequētia sic ꝓbatur, qa sit certus locus in quo debet quæri Almuten, tunc satis possibile est, quòd nullus dominus dignitatis dicti loci ipsum locum aspiciat, tunc non poterit inueniri Almuten secundum ipsum, & per consequens non poterit facere Animodar in natiuitate prædicta. Tertio modo patuit cōsequētia experientia, quòd dominus loci habens plures dignitates, in eo est inuentus Almuten, & sic continue iudicaui, & processit ad ueritatem. Nam una dierū cum mihi principium ægritudinis cuiusdam nobilis dominæ præsentatū fuit, de qua scire uolui an debebat liberari uel mori uia sola astronomica, & Libra erat in octaua domo, & dominus ascendētis Luna, & conclusi Saturnum Almuten octauæ, qui nullo aspectu dictum locum aspiciebat, & Venus erat in nona, aspiciens dictum locum. Luna à Saturno recedebat, & Veneri iungebatur sub terra, unde iudicaui dominam transiuisse periculum mortis de pauco, & quia Veneri sub terra iungebatur, quæ erat multum dignificata in Libra, dixi, ꝙ iterum domina debebat paroxismare ad periculū, sed nō ita intensum quemadmodū fuit primū. Et ꝙ hæc domina debebat cito liberari. Et dixi, quòd infirmitas erat noua, nec huius hic pono causas, & omnia successerunt ad ueritatem. Vnde, si fuisset Venus Almuten octauæ, iudicassem ipsam de proximo morituram, quia nullus erat aspectus fortunæ, nec alicuius beneuoli corporalis coniunctio, Luna existente male disposita, cum coniunctione prædicta sequebatur mors dictæ dominæ. Et sic in omnibus iudicijs per experientiam adinueni. Almuten alicuius loci, est planeta qui plures numero fortitudines habet in dicto loco, aspiciat uel non aspiciat, sed si aspexerit est melior. Si uero in dicto loco

Venus ten.

plu-

plures planetæ æquales essent in fortitudine, ille erit Almuten, qui dictum locum aspexerit. Et si æqualiter aspexerint, eligemus illum qui erit in angulo fortioris esse. Et si æqualiter fuerint, illum eligemus, qui fuerit in suo Hayz, & Soli affinior in figura, ita quod non sit sub radijs Solis, & meliori aspectu dictum locum aspiciat, ille erit Almuten eligendus &c.

Cap. II. De duobus rectificandi modis natiuitatum.

Annotat. Io. de Regiomōte.

¶ *In hoc capitulo secundo de opinionibus Animodar, aliqui enim æquare solebant secundum quantitatem continuā, ut Guido Bonatus, alij secundū discretā, quæ uia est cōmunior.*

Voniam in iudicijs natiuitatum debemus præcise operari absq; minuti scrupulo ratione directionum, & etiam debemus planetarum adæquationes habere præcise, & quia cū dabantur horæ natiuitatum nostris sapientibus antiquis, magnam diuersitatem inueniebant in iudicijs natiuitatum, nec habere poterant ueritatem præcisam. Considerauerunt quod forte erat eis impossibile habere præcisum ascendens, nisi ipsi astarēt partui, quod eis non erat congruum, & capere possint altitudinem Solis hora exitus infantis ab utero matris, uel altitudinem alicuius alterius stellæ, ut possent præcisum ascendens habere, quoniā obstetrices nesciunt tempus proferre præcisum exitus infantis, & horologia & multa alia instrumenta, quæ inuenta sunt ad temporis mensurationem, fallunt. Ideo sapientissimi conati sunt rectificare tempus datum æstimatiue, & ipsum reducere ad punctuale atq; præcisum tempus, in quo natus est in exitu ab utero matris, & uia duplici processerūt. Prima fuit illa, quæ p̄supponit, quod locus Lunæ in casu spermatis est ascendens natiuitatis, & locus Lunæ hora natiuitatis est ascendens casus spermatis in matricem. Secunda uia, qua dictum tempus rectificabatur ad præcisum, quod ad tempus æstimatum hora exitus infantis ab utero matris æquantur planetæ, eleuatur ascendens & domus cæteræ adæquantur, & ad dictum tempus æstimatum considerā si luminarium coniunctio immediate præcesserit, uel ipsorum oppositio, & quemcunq; ipsarum immediate præcedentem inueniebant, quærebant Almuten ipsius coniunctionis uel oppositionis, & considerabant locum Almuten prædicti in figura temporis æstimati, & per ipsius propinquitatē alicui angulorum principalium figuræ æstimatæ, ponebant illum angulum, cui propior erat in simili gradu prædicti signi, in quo primo erat ad numerum graduum signi, quos peragrauerat Almuten in signo in quo erat. Deinde uidebant quantum tempus diuersificabatur angulus ab angulo prius æstimato, & dictum tempus subtrahebant à tempore æstimato uel addebāt secundū quod angulus ultro æquatus erat prior uel posterior

angulo

angulo æstimato, & dicto tempore æquato iterum planetarum situs æquabant. Hanc uiam inuenit ille subtilissimus Ptolemæus in libro quatuor partium, parte 3. cap. 2. Hanc uiam recitat Omar in suis natiuitatibus, & Alkabitius ipsam recitat differētia quarta introductorij sui, & etiam extrabitur à Ptolemæo in libro de centum uerbis, uerbo 34.

ptolo 3a. 2.

De primo modo rectificandi genituras per Animodar, cuius duplicem ostendit intellectum.

¶ Item in latitudine 47 graduum, dum principium Cancri est in oriente, principium Piscis est in medio cœli. In latitudine itaq; maiori poßibile est 4 Cancri esse in oriente, dum 4 Piscis est in medio cœli, quem igitur duorum angulorum aßimilabimus ipsi Almutem etiam secundum quantitatem discretam. Item Luna habente latitudinem, an accipienda sit longitudo loci Lunæ ab occidente, aut longitudo gradus cum quo occidit Luna ab ipso occidente, similiter in oriente, & uidetur melius quód accipiatur gradus cū quo oritur uel occidit.

Annotat. Io. de Regiomōte.

HAec enim uia à modernis accipitur sub duplici intellectu. Primus intellectus est, quem uidetur tenere Bonatus de Forliuio, et hūc etiā intellectum multi tenuerunt, & tenent, uidelicet, ꝙ erecta figura tempore æstimato considerabant Almuten coniunctionis uel præuentionis, ut dictū est, & uidebant cui angulorum quatuor in figura æstimata erat propior secundum quantitatem continuam, & cui angulorum erat propior, illum adæquabant ad instar numeri graduum, quos peragrauerat Almuten in signo quo erat. Gratia exempli: Tempore æstimato fuit ascēdens quintus gradus Capricorni, & angulus medij cœli quartus gradus Tauri, & natiuitas sit cōiunctionalis, & eius Almuten sit Sol in 14 gradu, Et quia 14 gradus Arietis secūdum quantitatem continuam propinquior est quatuor gradibus Tauri, quàm quinq; gradibus Capricorni. Ideo ponebant medium cœli 14 gradibus Tauri ad illorum instar domos cæteras adæquabant, & consimiliter faciebāt de ascendente de septima & quarta, et secundum quantitatem continuam erat propior alicui ipsorum angulorum Almuten prædictus. Secundus intellectus datur à modernis, quem uidetur ad literam insequi Omar de natiuitatibus, & Leopoldus de Austria, et uidetur fuisse de intentione Ptolemæi & Alkabitij. Et est ꝙ facta figura tempore æstimato, et positis planetis in ipsa, & inuento Almuten loci prædicti, & cui angulorum ascendentis uel decimū fuerit propior secundum quantitatem discretam, illum angulum adæquant ad instar numeri graduū, q̄s peragrauerat Almuten in signo in q̄ erat, ita ꝙ iste intellectus cōsiderat propinquitatē Almuten, secūdum ꝙ numerus graduū q̄s pagrauerat Almuten, fuerit magis ꝓpinquus numero graduū ascēdētis, q̄ numero graduū 10, ita ꝙ primus intellect9 loq̄tur Geometrice, iste uero Arith

Veteres

metice,

metice, & cui angulorũ ascendẽtis uel 10 secundum quantitatem discretam fuerit propior, illum angulum ad instar illius adæquant. Gratia exempli propositi: Quintus gradus Capricorni erat ascendens æstimatum, & gradus decimi anguli erat quartus Tauri, & Almuten erat Sol in 14 gradibus Arietis. Iste intellectus sic rectificat, numerus gradus Almuten est 14, & iste numerus 14 est propinquior numero 5 quàm numero 4. Ideo adæquabãt numerum 5 ad numerum 14. & ponit 14 gradum Capricorni pro ascendente. Et econuerso fecit. Si 5 gradus fuisset in medio cœli, & 4 Capricorni fuisset in ascendente, adæquasset 10 ad instar numeri graduum 14. & sic 14 gradum Tauri posuisset in medio cœli, & cum illo adæquasset cæteras domos, & tempus æstimatum rectificasset &c.

Improbatio primi intellectus secundæ uiæ.

Annotat. Io. de Regiomõte. *¶Ibi arguitur cõtra Bonatum. Sequeretur enim quód hora per Animodar sumpta, quandoq; distaret ab hora uera per horam integram & mediam. Sit enim ♄ Almuten loci ☌ uel ☍ in 29 gradu ♎. & sit in rei ueritate ascendens 4 ♑, tunc cœli erit 2 ♏ &c. Sed hoc argumentum etiam est contra alios, qui secundum quantitatem discretam æquant. Item duo nati in una hora, unus quidem in principio, & alter in fine haberent idem ascendens. Nascatur enim unus in casu priori ascendente 4 ♑, & alius in rei ueritate ascendente 29. Item nato quandoq; daretur aliud signũ ascendens, quàm in rei ueritate habuerit. Item ponatur Almuten præcise in medio inter ascendens & medium cœli tempore natiuitatis æstimatæ, iam qua ratione æquabis unum angulum, habebis æquare & alium. Adducit experimentum suum in natiuitate quadam, quæ fuit anno domini 1396, sed rationes illæ uel similes possunt formari cõtra aliam uiam. Item contra Guidonem auctoritatibus Omar dicit: Si Almuten fuerit propinquior ascendenti, uel nadir eius quàm medio cœli &c. Item auctoritate Leopoldi contra secundum modum arguebat Antonius dominus Mantuanus. Deinde commemorat modum Hermetis per tres moras, quarum minima est 258 dierum, media 273, maior 288. Item contra uiã Hermetis sequeretur quód tres nati uno die, unus in mane, alter in meridie, tertius de sero, haberent idẽ signũ. Ponatur enim q; tres cõcepti sint uno die, unus in mane, alter in meridie, et tertius sero &c. et quód natiuitates ita sibi succedãt sicut conceptiones &c. hoc non est admittendũ, ꝓpter diuersas moras: uide bene. Quidã ꝑ natiuitatẽ præcisam credũt se posse habere cõceptionem præcisam, per hunc modum. Sed contra hos facit philosophus 10 de animalibus: Quidam enim intrant undecimum mensem, & quidam septimum, sed maior non extendit se ad 11 menses, neq; minor ad 7 &c. Ptolemæus & alij uoluerunt, quód Almuten ☌ uel præuentionis, est tantæ fortitudinis & potentiæ, quod est regulator & fortißimus significator omniũ quæ fiũt in ipso mense. Vnde Messahala: Quando dominum ☌ uel ☍ immediate præcedentis aliquam quæstionem inueniebat in angulo, maxime cum aliqua dignitate, ipsum accipiebat pro significatore & non alterum, & hoc erat unum eius secretum. Instans natiuitatis est, quando fœtus medius est intus, & medius extra, & tũc accipiendũ est ascendens. Sis cautus quando tempore æstimato principium uel finis signi est in angulo æquando.*

Quantum

QVantum ad primam uiam contra illos qui credunt inuenire præcise gradū ascendentem per Animodar, ita quòd sit idem gradus præcise, & contra Guidonem Bonatum de Forliuio, qui retinet hunc intellectum, arguitur sic primo, quia statim sequeretur, quòd Astrologus posset decipi à uero ascendente, qui fuit hora natiuitatis per unam horam cum dimidia, & ultra. Et per consequens, non posset habere uera loca planetarū præcise ad debitum tempus, nec debitum ascendens, & tota figura redderetur falsa. Consequentia probatur sic, ita quod Almuten sit Saturnus loci cōiunctionis uel præuentionis, quæ immediate præcessit, & sit Saturnus in 24 gradu Libræ, & sit in rei ueritate, & sit ascendens 4 gradus Capricorni hora æstimata, tunc medium cœli erit 2 gradus Scorpij, & secundū quantitatem situs Saturni erit propinquior gradui 10 quàm gradui ascendentis, tunc in medio cœli ponetur 2 gradus Scorpij, & si per decimam domū æquaueris ascendens, resultabit in ascendente 3 gradus Aquarij, qui reputabitur ascendens uerum & adæquatum, sed inter 4 gradum Capricorni, qui fuit ascendens horæ æstimatæ, & 3 gradum Aquarij, qui est ascendens inuentus est tempus unius horæ & 43 minutorum horæ. Ergo erit nimis sensibilis error intra horam æstimatam & horam præcisam, quod non est credendum, quia si hora fuisset æstimata, post ita uenisset, & quòd relatores sic large errassent ferè per tempus duarum horarum, non est credendum.

Secundo arguitur contra Guidonem & ipsum insequentem sic, tunc sequeretur quòd duo nati in una hora, haberent eundem gradum pro ascendente supposito, quòd unus nascatur in principio horæ, alter in fine, consequēs est impossibile, ergo &c. Cōsequētia probatur sic, stāte casu, posito ꝙ natus sit unus in rei ueritate ascendente gradu Capricorni, alter natus sit ascendente 29 gradu eiusdem. Tunc cum Saturnus Almuten prædicto insit paruo tempore in loco eius minutum non uariauerit, & continue est propinquior secundum situm gradui decimæ domus quàm gradui ascendentis, sequitur quòd æquando decimam domum, secūdum dictum Almuten, utriusq; nati erit ascendens 3 gradus Aquarij, quod est mere impossibile.

Tertio arguitur cōtra ipsum Guidonem, quia statim sequeretur stante intellectu suo, quòd aliquo casu posito, natus posset habere aliud signum pro ascendente, quàm sit signum cuius gradus in rei ueritate debet esse eius ascendens, quod est falsum, ex quo signa successiue oriuntur, & etiam statim sequeretur, ꝙ aliū dominū ascēdētis haberet, unde Astrologus non posset de nato ꝓposito iudicare. Sed cōsequētia prima probatur sic, sit ita quòd in rei ueritate ascendens nati est 6 gradus Sagitarij, & hora æstimata sit ad tertiam partem horæ post, tunc ascendet Capricornus. Sit etiam ita, quòd Almuten coniunctionis uel præuentionis sit in Capricorno, tunc secundū intentionem ipsius ponetur Capricornus pro ascendente in simili gradu, in quo fuerit Almuten, & per consequens natus habebat aliud signum pro ascendente quàm habere deberet, quod est imposs ibile cæteris paribus.

Quarto arguitur contra prædictum intellectum sic, sit hora æstimata erecta figura

sta figura, & ponatur Almuten coniunctionis uel præuentionis &c. in situ figuræ, quod tantum distat secundum quantitatem continuam à decima domo, quantum distat ab ascendente, nec in his duobus angulis in gradibus similē habeat cū numero graduum Almuten, tunc hoc casu posito qua ratione debet æquare ascendens, relinquetur ergo in dubium quem angulū debeat adæquare. Et ut aliàs nō negat casum, pono ipsum sic, sit ascendens 4 gradus Libræ in latitudine ista, tunc erit 4 gradus Cancri in medio cœli. Volo tunc quòd Almuten sit in 19 gradu Leonis, tunc secundum situm æqualiter distabit à medio cœli & ab ascendente, ergo si tunc pones mediū cœli 19 gradum Cancri, erit in ascendente 15 gradus Libræ. Et si uelles æquare ascendens & non decimum, ponens 19 gradum Libræ in ascendente, & 24 gradus Cancri erit in medio cœli, & sic intellectus Guidonis te in confusionem induceret. Hoc etiam uidi (experientia) in natiuitate magnifici domini, Domini Francisci iunioris de Cararia domini Paduæ &c. ubi habebat in propinquissimo tempore æstimatiuo, & per hūc modū inueniebam errorem unius horæ, & sic in multis natiuitatibus expertus sum, quòd iste intellectus est falsus, licet aliquando ex casu inueniatur ascendens per hunc modum. Etiam hoc anno 1396 die 26 Iulij, de sero post occasum Solis, accepi altitudinem Vulturis cadentis, quæ erat 72 gra. 20 m̄. in exitu infantis filij domini Ludouici de Vbetis de Florētia Consiliarij ac socij domini mei, & fuit in ascendente 26 gra. Aquarij, & in decima domo 13 Sagitarij, & natiuitas erat præuentionalis, & grad. præuentionis 7 gra. Leonis, & Sol erat Almuten eius, qui erat in 13 gra Leonis, unde propior erat secundum situm gradui septimæ quàm decimæ. Si uero secundum situm adæquassem, figura falsa fuisset, sed adæquando secundum numerum, patet quòd punctualis fuit, unde pro certo in ista figura patuit experientia, quòd illa opinio non erat uera, quæ loquitur de distantia secundum situm. Quinto arguitur auctoritatibus contra ipsum Guidonem primo auctoritate Omar, qui ad textum eius taliter proferebat. Aspicies ipsum autorem utrum sit propior gradui ascendentis, uel gradui medij cœli & eius nadir, quod si fuerit propior gradui ascendentis & eius nadir, proijce gradum ascendentis, id est, dimitte eum, & pone ascendens simile gradui planetæ & eius minutum, Si uero fuerit propior gradui medij cœli & eius nadir, pone gradum medij cœli sicut gradus planetæ & eius minutum. Vnde Omar cū dixit, q̄d si Almuten fuerit propior gradui medij cœli & eius nadir quàm ascendenti, nō potest intelligi, nisi quòd fuerit locutus secundum distantiam discretam, quia secundum quantitatem continuam, non est possibile quòd gradus Almuten sit propinquior gradui medij cœli & eius nadir, quàm ascendenti, si quis bene considerat. Vane saluebatur ab uno, qui in tam sublimi negocio putabat talem uirum fuisse locutum cum uerbo ambiguo. Dicebat equidem iste, quòd Omar intelligebat, & pro uel, cum dicebat, propior gradui decimæ & eius nadir, id est, propior decimæ uel eius nadir, & hoc modo sibi fugā dabat à textu Omar. Secundo arguitur au-

ctoritate Leopoldi de Austria tractatu septimo, cap. 1 de Animodar, sic di cebat: Vide Almuten loci coniunctionis uel præuentionis immediate, cui angulorum medij cœli uel ascendentis est propior in numero suorum gra duum, & cui propior fuerit angulus, ille constituatur &c. Relinquitur ergo quòd intellectus Guidonis Bonati & suorum sequentium stare non potest.

Improbatio secundi intellectus.

SEcūdus intellectus est, qui cōmuniter practicatur, & dicit fuisse hoc de intentione Omar & Leopoldi locis allegatis, & etiā uult hoc extra hūc de intentione Ptolemæi, & dicit, intellectus prior stare non potest ratio nibus supradictis, ergo à sufficienti diuisione relinquetur talis intellectus, uidelicet, quòd distantia Almuten prædicti ab angulo debet considerari se cundum distantiam Arithmeticam & non Geometricam. Et adducebat te xtū Ptolemæi cap. allegato, qui dicebat, quòd si in gradu coniunctionis uel præuentionis essent duo planetæ æque potentes, quòd secundum illum de bet fieri Animodar, qui secundum numerum fuerit propior ascendenti. Si autem duos uel plures planetas inuicem associari inuenerimus, aspicie- mus numerū quem unusquisq; ambulauerit hora natiuitatis, & quicunq; numerus fuerit propior ascendenti, per illum fiet Animodar, & sub- iungit quòd si numerum graduum duorum uel plurium prope numerū graduum ascendentis inuenerimus, ponemus numerum graduum illius qui fuerit fortior in angulo. Dicebat ergo iste intellectus, quòd Ptolemæus locutus est secundum numerum continue & non secundum situm. Contra hūc intellectum arguebat mihi magnificus dominus Mantuanus dicens: quòd qui per distantiam Arithmeticam, Almuten ab angulo rectificat di- ctum ascendens, credens ipsum præcise inueniri, errabat aliquando à uero ascendente per unam horam & ultra, ergo tunc intellectus erit falsus, conse quētia nota est, assumptum probabat in casu, etiam in rei ueritate, quòd ali quis sit natus ascendente 28 gradu Piscium, & detur hora æstimata post, ita quòd horæ æstimatæ sit ascendens 4 gradus Arietis, tunc in medio cœli erit 29 Capricorni. Sit ergo quòd Almuten in 28 gradu alicuius signi, tunc secūdum istum intellectum ponetur in ascendente 28 gradus Arietis, quia Almuten prædictus secundum eius numerum nimis distat à quatuor q̄ distat à duobus, scilicet inter ascendentem uerum, qui est 28 gradus piscis, et inter ascendentem nunc inuentum, qui est 28 gradus Arietis, & cadit tem- pus in ascendendo in hac latitudine unius horæ & trium minutorum & ul tra, ergo nimis sensibilis erit iste error. Secundo arguebat prædictus no- bis contra prædictum intellectum, sit ita, quòd hora æstimata sit ascendens Virgo in 15 gradu, tunc medium cœli erit 5 gradus Geminorum, cum sit in rei ueritate, q̄ natus fuerit ascendēte 4 gradu Virginis, tunc Almuten se cundū ipsos erit in 4 gradu alicuius signi, tūc sic Almuten ꝓpior erit deci

mæ domui quàm ascendenti, ergo 4 gradus Geminorum erit in medio cœli; tunc ultra 4 Geminorum erit in medio cœli, ergo in ascendente erit nonus gradus uirginis, quæ patent calculanti, tunc sic ascendens præcisum, fuit quartus gradus Virginis, & ascendens inuentum per Animodar, est 9 gradus Virginis, ergo false dicit iste intellectus, quòd per eius Animodar possit ascendens præcisum inueniri. Tertio arguitur ratione, qua numerus est quædam mensura consistens in anima, sed per talem mensuram in anima existentem non est causa effectiuæ qualitatis Almuten & ascendentis, ergo talis intellectus solum numerum considerando non debet facere Animodar.

De uia Hermetis secundo rectificandi modo genituras per moram nati in utero.

ALia uia fuit Hermetis & Ptolemæi, & habetur in principio commentorum Centiloquij, & etiā habetur in textu in uerbo. 51. Hæc etiam uia tenetur à Leopoldo, & communiter à sapientibus omnibus, dicunt quòd locus Lunæ in natiuitate fuit ascendens casus spermatis in matricem, & locus Lunæ tempore casus spermatis in matricem est ascendens hora natiuitatis, & dicunt quòd inuenerunt in natiuitate hominum tantam conformitatem Lunæ ad ascendens nati, ita quòd per tot reuolutos orbes Luna uenit ad punctum nominatum. Et assignant isti tres moras natorum in uteris matrū ipsorum, dicunt quòd minus tempus quo stet natus in utero, dico incipiendo à casu spermatis, est 258 dies, mora uero media est 273 dies, maior uero est 288 dies. Inter istas uero moras prædicta sunt aliæ moræ, quæ sunt aliquando maiores minori mora, & aliquando maiores media mora, & dicunt quòd cum Luna fuerit in gradu occidentis tempore natiuitatis, fuit mora minor, quia ad tempus casus spermatis usq; ad tempus natiuitatis sunt 258 dies. Et si Luna fuerit in gradu orientis tempore natiuitatis, fuit mora media inter casum spermatis & natiuitatem, & est 273 dies. Si uero fuerit sub terra à terra occidentis, & distet ab occidente minus uno gradu, tunc mora fuit maior, quæ erit 288 dies à casu spermatis usq; ad natiuitatē. Et si Luna fuerit in fine domus, si mora fuerit maior q̄ mora minor, & fuit minor quàm media. Et ut breuius supra dicta omnia habeatis, & dimissis uerbis cōsidera in hora natiuitatis quàm præcisius potes locum Lunæ secundum gradum, minutum, & secundum, & erigas figurā præcisam iuxta posse, tunc considera Lunam si fuerit supra terram, recipe gradus æquales, qui sunt inter ipsam & occidentem, & duplica, & duplicatum diuide per 24. & quod exierit, ostēdet uobis dies, & quod remanserit est hora, tunc dies & horas adde minori moræ, & habebis moram quæsitam. Si uero Luna fuerit sub terra inter Oriens & Occidens, accipe gradus æquales, qui sunt ab oriente usq; ad Lunam, & ipsos duplica, & dupli-

catum

catum diuide per 24,& numerus quotus erit dies,& quod remanserit,erūt horæ,quos dies & horas adde supra moram mediam, & habebis quæsitum &c. Sed si fuerit in gradu orientis, erit mora minor, hoc intellige in gradu & minuta habita,ergo mora quæsita ipsam subtrahe ab hora natiuitatis,& remanet hora casus spermatis, cum qua hora quæras uerum motū Lunæ secundum gradum,minutum & secundum,& ille gradus,minutum & secundum illius signi,erit ascendēs hora natiuitatis, & habebis quæsitū, & uerus locus Lunæ in natiuitate fuit ascendens casus spermatis in matricem. Caue etiam cum quæris uerum locum Lunæ tempore casus spermatis,et etiam tempore natiuitatis, quòd non sit annus bisextilis,quoniam si est annus bisextilis,debes operari ut scis. Hæc uia sub duplici intentione potest ad opus ab aliquo introduci.Prima intentio est, quòd ab aliquibus hæc uia est consueta introduci, ut per ipsam tempore æstimato posset inueniri ascendens uerum et præcisum alicuius natiuitatis. Secunda intentio ꝙ habito præciso ascendente,sciamus quærere horā casus spermatis in matricem,et ista intentio multum solicitatur ab aliquibus,et dubitant ne uxores eos decipiant ratione filiorum uel filiarum. Contra primam intentionem arguebat mihi magnificus dominus Mantuæ sic: si per istam uiam tempore æstimato posset quæri uerum et præcisum ascendens, sequeretur quòd solum sufficeret considerare signum pro ascendente et non gradum, cōclusio est contra omnes auctores,quia omnia iudicia ipsorum uariarentur secundum situm domorum.Et consequentia probatur sic:Sit ita quòd hora æstimata distet à tempore uero & præciso per medietatem horæ,& sit ascendens tempore præciso 8 gra. Piscium,& Luna sit in primo gradu Virginis,tunc ferè ad unam mediam partem horæ post Luna erit in gradu occidentis ut sic dicam,ergo per horam æstimatam dabitur nato fuisse tempore moræ minoris,sed tempore uero et præciso Luna erit distans ab occidēte per 7 gradus, quibus duplicatis erunt 14 gradus,qui reputabuntur 14 horæ addēdæ supra moram.Sed Luna in 14 horis pertransit gradus ultra 6. ergo ascendens inuentū distabit ab ascendente uero p 6 gra. et per consequens operatio non poterit operari uerum et præcisum ascendens. Secundo arguitur contra dictam intentionem,quòd statim sequeretur, quòd tres nati, unus in mane eiusdē diei, alter in meridie eiusdem,tertius in sero eiusdem, haberent idem signum pro ascendente, consequens est mere impossibile, ergo consequentia probatur sic,supponatur quòd de mane Luna sit in principio alicuius signi,tempore casus spermatis in matricē,in meridie eiusdē fiat cōceptio,siue alter casus seminis,in sero uero alter.Et uolo quòd sicut casus seminis se habeant in sequela unius ad alterum,ita se habeat natiuitas unius ad natiuitatem alterius,scilicet cum Luna in casibus seminis fuit continue in uno signo, sequitur necessario,quòd idem signum met erit ascēdens ipsorum trium natorum,in una eadem die,in tanta diuersitate temporis dicta, quod est mere impossibile. Forsan negaretur casus prædictus propter indiuiduantes dispositiones diuersarū matricū, & ratione diuersorum

rum aspectuum cœlestium ac locorum, & diuersorum seminum, fortificetur casus saltem quòd unus nascatur in mane unius diei, & alter in meridie alterius diei, quod est satis cōtingens, tunc sequeretur propositum. Ad secūdam intētionem arguitur sic, auctoritate philosophi 10 de animalibus qui dicit ad textum, quòd quidam intrant ad 11 mensem, sed mora maior non se extendit ad illud tempus, ergo. Secundo dixit philosophus ibidē & etiam experientia docet, quòd nasci potest & uiuet in septimo, sed mora minor non se extendit ad tam paruum tempus, ergo &c. Ex quo infertur contra secundam intentionem, quòd tam per horam æstimatam quàm per horam præcisam & ueram natiuitatis, non potest Astrologus certificari de casu seminis in matricem &c. Nec hic adduco rationes contra hanc intentionem, quia solum intendo procedere contra primam intentionem, quæ credit inuenire præcisum ascendens.

Auctoris de rectificationibus opinio.

NVnc restat inquirere, quid in hoc sentiā ueritatis, & ne à Ptolemæo, ac à ueritate uidear deuiare, solum ipsius intentionem ad talem intellectum deduco. Ptolemæus & alij uoluerunt, quòd Almuten coniunctionis uel præuentionis immediate præcedentis natiuitatem, est tantæ fortitudinis & potentiæ, quod est regulator, & unus fortissimus signator negociorum, quæ fiunt in eodem mense. Vnde Massahala quando dominū coniunctionis uel præuentionis immediate præcedentis, in figura alicuius quæstionis propositæ inueniebat in angulo, maxime cum aliqua dignitate, ipsum accipiebat pro significatore, et non alterum, et hoc erat unum eius secretum. Vnde fuit intentio Ptolemæi, quòd si præcisum ascendens natiuitatis non potest haberi, quòd perquiramus Animodar, quia inueniemus unum gradum pro ascendēte, qui erit idem, forsan uel saltem erit unus gradus post gradum ascendentem, qui erit multum conformis partui naturali, qui gradus inuentus similitudinem portat cum numero Almuten, regulatore ratione motus. Hanc intentionem sentiebat Alkabitius differentia quarta de Animodar, cum dixit: Et putant multi Astrologorum, quòd inueniatur per eum idem gradus ascendens natiuitatis alicuius. Et infra subiūgit: Sed inuenitur per eum dignior omnibus gradibus post gradum ascendentem in eadem hora secundum cursum naturalem; & concordat multotiens, id est, accidit aliquādo ut inueniatur per eū gradus idem ascendēs. Et hæc fuit intētio Ptolemæi, & illi qui aliter credūt, cadent in errorē argumentorum positorū. Vnde si posses habere ascendens præcisum cum aliquo bono instrumento, non est melius quàm altitudinem per instrumentum rectum accipere, quando natus exit de utero matris. Hora enim capiendi ascendens nati est, quando natus est in exitu, id est, quādo medietas ipsius nati est intus, alia uero extra, tūc debet capi altitudo alicuius stellæ præcisa.

&tunc

& tunc habebis ascendens uerum & præcisum. Si uero ascendens uerum & præcisum habere non poteris, habeas tempus æstimatum iuxta propinquissimam æstimationem, & cum fuerit propinquius tāto melius, & cum remotius tanto peius. Caueas etiam à principijs & finibus signorum quando ueniunt in ascendente, quoniam hora æstimata potest esse post tempus uerum, et sic ascendit principium signi, ubi tempore præciso ascendebat finis alterius signi, & Almuten ostendet tibi ponere signum ascendens æstimatiue ubi debes ponere signum præcedens, & in hoc casu potes errare, & te debes bene informare de tempore æstimato, & sic econtra de fine signi. Si uero non sic fuerit tempore æstimato erecta precisissima figura, & calculato Sole & Luna statim uidebis si natiuitas est cōiunctionalis uel præuentionalis. Dicitur enim natiuitas coniunctionalis, quando inter natiuitatem & coniunctionem luminarium immediate precedentem non fuerit oppositio ipsorū luminarium. Et natiuitas præuentionalis est illa, quam immediate præcessit oppositio luminarium, tunc si natiuitas est coniunctionalis habeas uerum locum coniunctionis, & ipsius loci quæras Almuten ut dixi supra cap. 1. Sed de loco coniunctionis non est dubium, quia idem est gradus utriusq; luminaris, sed secus est de oppositione si immediate præcessit natiuitatem, quia tunc debes habere ueram oppositionem, & consideras gradum præuentionis hoc modo, quia si unum luminare est in oriente, aliud uero in occidente, capias locum luminaris quod tunc fuerit supra terrā, & considera Almuten ipsius loci modo dicto. Cumq; habueris Almuten coniunctionis uel præuentionis immediate præcedentis, calculabis ipsam ueraciter, & præcipuè tempore æstimato, & considerabis si fuerit propior secundum numerum ac situm gradui ascendenti uel decimæ domui, & cuiusq; ipsorum angulorum ascendentis uel decimæ fuerit propior, dictum signum ascendēs hora æstimata, adæqua in tot eius gradibus quot perambulauerat dictum Almuten in signo in quo est, et si dictum Almuten haberet dignitatem in dicto angulo, & ipsum aspiceret adhuc esset melius. Si uero fuerit propior secundum situm ascendenti æstimato, & secundum numerum fuerit propior decimæ domui, adæqua decimam domum ad similitudinem ipsius, uel econuerso: Si fuerit propior secundum numerum graduum eius ascendenti quàm decimæ, tunc debes æquare ascendens æstimatum & gradum inuentum, & adde uel subtrahe ab hora æstimata, & habebis quæsitum tempus. Et ut scias melius facere, primo tu debes considerare si gradus inuentus præcedit gradum ascendentem æstimatum, uel sequitur, quoniam si gradus inuentus præcedit æstimatum, id est, præcedit secundum motum diurnum, tunc dictum tempus debes subtrahere ab hora æstimata, quia natiuitas fuit ante æstimationē. Sed si sequitur dictum tempus adde quòd natiuitas fuit post æstimationem Exemplum: Natiuitas cuiusdam nati æstimatiue fuit ascendente decimo gradu Tauri, & gradus inuentus fuit 20 eius, cū uides quòd natiuitas uera fuit post æstimationē, tūc capias ascendens 20 gradus Tauri, & subtrahe ascensiones decimi gradus

vitus d[illegible] dns asc dentis.

Tauri ab ascensionibus 20, & quod remanet diuide per 15, quia numerus quotus erunt horæ. Si uero non posset diuidi per 15, multiplica per 60, & diuide p 15, & erūt minuta horæ. Si aliqd remanserit multiplica per idē, & diuide per quot prius, & erunt secūda, quas hora, minuta, & secunda adde horæ æstimatæ, quia gradus ascendens æstimatus præcedit, & tūc habebis horam uerificatam, cum qua debes certissime omnes planetas calculare. Hic uero restat aliqd dicere de uerbo Ptolemæi, quòd locus Lunæ in natiuitate intelligitur, quādo habetur hora præcisa, & in natiuitatibus hominū quæ accidūt ut in pluribus, quia pro ut scis Luna in omnibus iudicijs quasi magnam habet affinitatem ex parte ascendentis. Dixi quasi, quando in aliquibus initijs Luna est domina.

Cap. III. De nutritione nati.

Annotat. Io. de Regiomōte.

¶In hoc 3 cap. De nutritione aspicit ascendens & eius dominum, luminare, cuius est auctoritas et dominos triplicitatis eius. Item dominos triplicitatis ascendētis. Qui si omnes fuerint impediti, præsertim si dominus ascendentis fuerit infortunatus à domino octauæ domus, natus non gustabit cibum. Infortuna in ascendente, impedit nutritionem, præsertim si nullam ibi dignitatem habet, malum tamen huius infortunæ temperabunt stellæ fixæ beneuolæ per coniunctionem aut fortunæ per aspectum. Cauda draconis in ascendente, excæcat natum. Luna infortunata per ☌ uel aspectum si fuerit in quarta domo, infert periculum matri, natus tamen nutrietur.

Postquam erexeris figuram natiuitatis, & calculatis bene planetis cum suis directionibus & latitudinibus, & situatis in figura erecta præcise ad latitudinem loci, in quo est facta natiuitas. Hæc omnia præcisius facias quātum potes, tunc primo considera gradum ascendentem ac etiam eius dominum, considera etiam locum luminaris cuius fuerit auctoritas ac dominos triplicitatis ascendentis. Et si omnes inueneris infortunatos, cadētes & impeditos à radijs infortunarum, ac ab ipsarum corporibus maxime si dominus ascendentis fuerit infortunatus à domino octauæ domus, significat quòd natus cibum non gustabit, donec moriatur. Et si omnes tales fuerint bene dispositi, maxime ascendens & eius dominus, significat quòd natus nutrietur & bonam nutritionem habebit. Et si in ascendente fuerit infortuna, & nullam dignitatem de quatuor principibus habuerit ibi, & luminare, cuius est auctoritas natiuitatis, fuerit infortunatum, significat quòd natus cito morietur, & non complebit nutritionem. Sed si dominus ascendentis & domini triplicitatis luminaris cuius fuerit auctoritas, fuerint in angulis uel in succedentibus angulorum, et non fuerint impediti, significat quòd natus nutrietur & perficiet nutritionē eius, tamen habebit unam nutritionem malam cum pœna & infirmitate. Sed si dicta infortuna

quæ fuerit in ascendente, ibi habuerit aliquàm dignitatem, & cum fuerit dignitas maior, tanto melius, tunc totum prædictum malum remittetur. Considera etiam si dicta infortuna, quæ fuerit in ascendente, fuerit corporaliter coniuncta cum aliqua beneuola stella fixa primæ uel secundæ magnitudinis, quoniã totũ prædictũ malum prædictæ infortunæ auferret, & consimiliter dices econtra, si fuerit coniuncta cum aliqua stella fixa infortunata, quoniam significatur intensius malum. Item cõsidera si aliqua fortuna fortis & firma in angulo uel succedenti ex beneuolo aspectu aspiciat locum infortunæ, uel saltem ex quadrato uel opposito cum receptione, significat quòd aufert totum impedimentum dicti infortunati. Et si in ascendẽte fuerit fortuna, & dominus ascendẽtis in competenti loco, significat quòd natus bonam nutritionem habebit. Et si in ascendente fuerit Cauda draconis, & luminare, cuius fuerit auctoritas impeditum, nec fortuna aliqua per corpus uel radium caudæ iungatur, significat quòd natus cæcabitur. Et si fuerit in eodem gradu, cæcabitur eodem anno. Quando in decima domo uel undecima fuerit aliquis bonus planeta, & ille fuerit in suo hayz, id est, si fuerit diurnus, sit in dicto loco in natiuitate diurna. Et si fuerit nocturnus, sit in dicto loco in natiuitate nocturna. Et si habuerit aliquam dignitatem in ascendente, uel beneuolo aspectu aspiciat, significat quòd natus nutrietur. Si dominus triplicitatis luminaris, cuius fuerit auctoritas, dico maxime de primo, fuerit in ascendente uel decima non impeditus, & similiter in undecima uel quinta, significat quòd natus nutrietur. Et si Sol fuerit in ascendente, uel per tres gradus ante uel post, & fuerit in signo aereo uel terreo, nec fuerit in ascẽdente corporaliter cum stellis fixis beneuolis, maxime primæ uel secundæ magnitudinis, uel in eodem gradu cum stellis fortunis erraticis, uel aspexerint beneuolo aspectu, uel quocunque alio aspectu, et cadat receptio, et dicta fortuna fuerit fortis, et pars fortunæ fuerit etiã infortunata, significat quòd natus iste cito morietur, & cibũ nõ gustabit. Et quando in eodem termino, cuius est gradus ascendens, fuerint quatuor uel quinque, uel plures planetæ coniuncti, maxime in termino Mercurij & in signo humano, et fuerint etiã cum stellis fixis primæ uel secundæ magnitudinis, et dominus ascendentis esset in signo humano, significat quòd natus iste cito morietur. Et forsan loquetur, et futurũ aliquid prædicet, tamen cito terminabit, et hoc quia est tanta fortitudo agentium in eius complexionem, quòd ad tantam subtilitatẽ et proportionem deducet eius complexionem, quòd anima introducta tanquàm cum instrumento multum modificata à stellarum radijs sic unitis facit eius operationem, sed quia tanta fortitudo agentium sic unitorum non potest suscipi in tali corpore, nec retineri, oportet quòd cito eius humana cõplexio exeat latitudinem, et in pauco tempore natus morietur. Quando dominus ascendentis fuerit combustus, et maxime in octaua domo, uel iungatur domino octauæ, significat quòd natus nõ nutrietur. Quãdo in ascendente fuerit Luna, et illic fuerit infortunata, non significat nutritionem, maxime si fuerit luminare tẽporis. Sed si aspexerit eã beneuolo aspectu fortũa,

maxime cum receptione, significat quòd dictum malum Lunæ remittetur. Et quando Luna fuerit corporaliter iuncta infortunæ uel per quartũ uel oppositum, et fuerit in quarta domo, et dicta infortuna non fuerit in dignitate sua, imò fuerit multum infortunata, significat quòd natus nõ nutrietur et periculum erit matri. Hoc intellige si Luna fuerit luminare temporis, & dignificata fuerit in ascendente, quoniã uidi iam duos natos nasci in combustione Lunæ, et uixerunt, tum ascendens et dominus eius ac triplicitatis luminaris competenter fuerũt dispositi. Quãdo duæ infortunæ fuerint cõiunctæ, maxime in octaua domo, significãt paucam uitam nato, nisi dictæ infortunæ cõiunctæ fuerint in Capricorno. Hic loquor de Saturno et Marte, quoniam illic sunt dignificati. Quando domini triplicitatis ascendentis fuerint bene dispositi, testantur pro bona nutritione, sed si dominus triplicitatis ascendentis fuerit impeditus in tertia domo, nisi talis dominus triplicitatis fuerit Luna, quia Luna gaudet in tertia, significat paucam uitam. Dixit Omar cap. 1. suarum natiuitatum; Aspice gradum ascendentem et dominum eius loco luminarium, et dominus dictorum locorum angulos quatuor, et eorum dominos partem fortunæ et eius dominum, et dominũ loci cõiunctionis uel præuentionis quæ immediate præcessit, et tres dominos triplicitatis ascendẽtis, deinde considera Almuten omnium istorum locorum successiue unum uel plures quæ fuerint, & dicti Almuten fuerint cadentes et infortunati, & fuerint in eorum gradibus coniuncti malis, significat quòd natus morietur, et cibũ non gustabit. Et si loca luminarium ac gradus ascendens fuerint multum impediti, nec confortati à beneuolis, significat quòd natus non gustabit cibum.

De genituris monstruosis.

Annotat. Io. de Regiomõte.

¶ *In hoc loco de monstruosis dicit. Ex dominis triplicitatis ascendentis tanquam ex radice, scitur de nutritione. Primus habet primam tertiam, secundus secundam &c. Si uideris natum non posse nutriri, ut certior sis, eleua figuram quæstionis de morte uel uita &c. Potest enim significatio quintæ domus patris fuisse adeo fortis, quòd multum immutabit. Hæc secundum Hali.*

PTolemæus in libro quatuor partium, parte 3. cap. 8. et Omar cap. 1. confirmauit, quòd cum impeditum fuerit luminare, cuius fuerit auctoritas temporis & gradus ascendens, & domini triplicitatum luminarium fuerint cadentes, significat quòd natus non gustabit cibum, donec moriatur, et hoc erit cum peruenerint luminaria ad malum. Et subiũxit Omar, quòd uniuersi antiqui dixerunt, quòd cum recesserint, id est, cadentes fuerint omnes tres domini triplicitatis ascendentis, luminaria sunt cadentia, et domini locorum luminarium similiter, et locus coniunctionis uel præuentionis, quæ immediate præcessit, ac dominus eius fuerint omnes

prædicti

prædicti cadentes, tunc natus non gustabit aliquid, aut non erit homo, & erit monstrum, Ita quòd habebit aliquod signum ultra naturam humanã. Si autem fuerit brutum animal, & in dicta natiuitate mali sunt dominantes, erit ut lupus, & animal q̃d nõ erit associabile hominibus. Si uero prædominantes fuerint & boni & mali, & Mercurius fuerit in aliquo dictorũ locorum, maxime si habuerit aliquam dignitatem ibidem, significat quòd erit de animalibus associabilibus hominibus, quæ ludunt cum eis, hoc totum dixit Omar. Nota, quòd ex dominis tribus triplicitatis tanq̃ ex radice scitur de nutritione nati, & ex dominis triplicitatis luminaris, cuius fuerit auctoritas scitur tanq̃ ex radice de uictu nati. Ita quòd præsentata natiuitate considerabis tam cito dominos triplicitatis ascendentis, quomodo fuerint dispositi, & dices bonam uel malam nutritionem nato, & hoc in illa parte nutritionis, quæ significabitur per dominum primum triplicitatis, ita quòd in prima tertia temporis nutrionis disponit primus dominus triplicitatis, in secunda disponit secundus, & in tertia tertius, & secundum esse ipsorum ita iudicabis secundum naturam fortunij uel infortunij quod habebit, quia multi nati nutriuntur bene in prima tertia, in secunda male, in tertia bene, et econuerso. ut tota die uidemus &c. Item notandum est pro supradictis, quòd si uideris in figura natum non posse nutriri ut firmius iudices, eleuabis figuram quæstionis de morte uel de uita ipsius, quando in natiuitate pueri potes uidere aliquam significationem uitæ, & puer morietur cito. secundo econuerso, quoniam potest esse ita fortis significatio domus quintæ in figura peius, quod auferret totam significationem natiuitatis filij in bono uel malo, ideo in hoc casu sis solers.

Cap. IIII. De inquirendo Hyleg & Alcocoden nati.

¶In hoc cap. 4. de Hyleg. *In die incipit à Sole, qui si fuerit in ascendente, uel per 5 gra. ante &c. Item si in octaua uel nona &* Alkabitius *addit septimam in signo masculino aptus erit,* Lunam *accipit in angulo uel succedenti cum aspectu semper alicuius habentis dignitatẽ in eo loco & in signo fœminino et quarta fœmin. uel saltem in altero eorum, quod sexum respicit, eligendo partem fortunæ aut locum ☌ uel ☍, considera si sit in angulo uel succedenti, sexum non cura.* In *nocte quando* Luna *non est apta, accipit* Solem *si sit in angulo uel succedenti in signo masculino & quarta masculina.* Hali*; Si nullo istorum modorum inuenitur* Hyleg, *considera luminare à quo quæritur* Hyleg. *Et si dominus alicuius dignitatis loci prædicti fuerit in gradu, in quo sit dies æqualis illi. in quo est locus luminaris.* Nam *talis erit* Hyleg, *et prædictus dominus erit* Alcocoden. *Item si aspectus fuerit in grad. & minut. bonum est, si non, saltem ex medio orbis sui accedendo iterum acceptabitur.* Luna *in tertia domo cum reliquis conditionibus apta erit.* Hali. *Quando quæritur* Hyleg *à parte fortunæ, non consideratur aspectus, nisi à domino domus uel exaltationis.*

Annotat. Io. de Regiomõte.

Yleg est locus in orbe signorum, à quo quæritur accidens uitæ nati, & per ipsum scitur si uita nati fuerit salubris uel ægritudinalis. Et per ipsius applicationes & directiones in locis fortunarum, sciri potest mors, & omne accidens bonum uel malum nati. Et fuit inter sapientes diuersitas inquirendo ipsum Hyleg, sed dimissa omni diuersitate ipsorum ponam modum magis usitatum & consuetum atque probatum à maiori parte sapientum, nec credas alijs modis inueniendi ipsum, qui fuerint ab hoc modo discordes, nec ponam causam de diuersitate dictarum opinionū ut breuius loquar, sed si qs uidere uoluerit ipsam diuersitatē, perquirat. Tu debes scire primo, quòd quinque sunt loca, à quibus quæritur Hyleg, & sunt, locus Solis, locus Lunæ, gradus ascendens, pars fortunæ, gradus coniunctionis uel oppositionis immediate præcedentis ipsam natiuitatem. Hoc scito debes uidere, si natiuitas fuerit de die uel de nocte. Et si fuerit de die, considera locum Solis, & si fuerit in ascendente, uel per quinque gradus ante, uel in medio cœli, consimiliter uel in undecima, & aspexerit ipsum locum aliqs habens aliquam de quatuor dignitatibus, tunc locus Solis erit Hyleg, siue illud signum fœmininum siue masculinū sit. Si uero Sol non fuerit in aliquo dictorum locorum, sed fuerit in octaua uel nona domo (& Alkabitius addidit in septima) & signum in quo fuerit sit masculinum, & aspexerit aliquis de dominis dignitatum, tunc locus Solis erit Hyleg. Nota hic, quòd Aboali & Alkabitius considerant pro dicto respectu dominum faciei, quoniam si nullus alius aspexerit, & ipse aspexerit dictum locum, tunc locus ille erit Hyleg. Et Omar incipiebat ab aspectu termini, & ipsum præponebat ad dominum domus & exaltationis, Et hoc quia dominus termini magnam uim habet in ponendo finem rebus, & hoc fecit propter Alcocoden, qui consideratur per Hyleg, tum dominus termini potest esse in dicto termino cum casu suo. Ideo non in omni loco præponi debet dominus termini, sed procede ut dixi. Si uero locus Solis non fuerit Hyleg, tunc uideas locū Lunæ, & si fuerit in angulo uel in succedenti in signo fœminino, & in quarta fœminina uel in signo fœminino saltem, & dictum locum aspexerit aliquis dominorum dignitatis prædicti loci, tunc locus Lunæ erit Hyleg, hoc dixit Haly, sed Omar non fecit mentionem si Luna fuerit in quarta fœminina, sed dictum Haly est securius. Si uero locus Lunæ non fuerit Hyleg, considera si dicta natiuitas est coniunctionalis uel præuentionalis. Et si fuerit coniunctionalis, incipias quærere Hyleg ab ascendente natiuitatis. Sed nota unum quòd inquirendo Hyleg ab ascendente à parte fortunæ, & à loco coniunctionis uel præuentionis non perquiritur, si signum sit masculinum uel fœmininum, sed solum si fuerit in angulo uel succedenti, & aliquis quatuor dominorum dignitatum aspexerit dictum locum, unde uideas ascendēs natiuitatis, & si aliquis dominorū dignitatis dicti loci aspexerit, tunc gradus ascendens erit Hyleg. Si uero gradus ascendens non fuerit Hyleg, tunc uideas locum partis fortunæ, & si fuerit in angulo uel succedēti

& aliquis dominorum dignitatis dicti loci aspexerit, tunc gradus ascendens erit Hyleg. Si uero pars fortunæ non fuerit Hyleg, uideas gradum coniunctionis uel præuentionis, & si fuerit in angulo uel in succedenti, tunc dictus locus erit Hyleg. Sed si natiuitas fuerit præuentionalis et loca luminarium non fuerint apta Hyleg, incipias perquirere Hyleg à parte fortunæ, deinde ad ascendens, deinde ad locum præuentionis per modum quem immediate dixi. Si uero natiuitas esset nocturna, tunc uideas locum Lunæ, & si fuerit in angulo uel succedenti, & in signo fœminino ac quarta fœminina, uel saltem in signo fœminino, & aliquis dominorum dignitatis dicti loci aspexerit, tunc locus Lunæ erit Hyleg. Si uero Luna non fuerit Hyleg, tunc uideas locum Solis, & si fuerit in angulo uel succedenti, & in signo masculino, & in quarta masculina, uel saltem in signo masculino, & aspexerit aliquis de dictis dominis, tunc erit Hyleg. Cum Sol non fuerit Hyleg, unde si natiuitas est coniunctionalis uel præuentionalis. Si est coniunctionalis, incipias ab ascendente, deinde ad partes fortunæ, deinde ad locum coniunctionis, quærendo ipsum simili modo, sicut dictum est, quando natiuitas est diurna. Sed si fuerit præuentionalis natiuitas, incipias à parte fortunæ. Postea ab ascendente, deinde à loco præuentionis, sicut dictum est. Et nota quod nullus locus potest esse Hyleg, nisi dominus alicuius dignitatis dicti loci aspexerit, nisi in casibus infra dicendis. Dixit Haly, quòd si nullo istorum modorum potest inueniri Hyleg, considera luminare, à quo quæritur Hyleg. Et si dominus alicuius dignitatis loci prædicti fuerit in gradu in quo fit dies æqualis illi, in quo est locus luminaris, quoniam talis locus erit Hyleg, & prædictus dominus erit Alcocoden. Item si luminare aliquod in loco aliquo fuerit apto Hyleg, id est, in locis figuræ, in quibus potest esse Hyleg. Et si fuerit in domo uel exaltatione sua, tunc dictus locus erit Hyleg, & luminare erit Alcocoden. Item considera quòd si aspectus dictorum dominorum fuerit de gradu & minuto, bonum erit, sed si eius radios proiecerit in dictum locum ex medio orbe sui luminis, ita quòd accedat ad dictum locum, dictus locus erit Hyleg. Nota etiam quòd Luna in tertia domo habens conditiones requisitas de Hyleg, potest esse Hyleg. Item recitat Haly ex auctoritate maiorum partis sapientum, quòd quando quæritur Hyleg à parte fortunæ, non consideratur aspectus, nisi domini domus uel domini exaltationis.

De tempore mortis, per directionem Hyleg perquirendo.

CVm uero feceris considerationem de Hyleg, & Alcocoden in aliqua figura natiuitatis potest inueniri, tamen uidisti quòd natus debeat nutriri, non pro tanto scias, quòd natus habebit paucam uitam, & si uolueris scire tempus suæ mortis, dirige loca Hyleg, ad corpora infortunarũ,

& ad ipsarum radios, si de inimico aspectu aspexerint, quoniam tunc erit eius finis, nisi coniunctio uel aspectus fortunæ ad dictum locum prohibuerit, unde cum uideris natum transire annum, tunc debes dirigere ab ascendente natiuitatis ad unũquodq; signũ annũ unum, tunc respice signũ profectionis si impediatur à corporalibus, uel ab aspectibus malorum absq; aspectu fortunæ, tunc natus erit in suo fine. Et similiter facias omni anno quousq; natus perfecerit 12 annos. Si uero natus transierit 12 annos, tunc debes dirigere gradum ascendentem ad corpora, & aspectus malorum, & pro quolibet gradu accipies unum annum, & pro quibuslibet gradibus cum dimidio, unum mensem, & pro quinq; minutis unum diem, & cum peruenerit ad dictum malum, erit eius finis. Modus autem directionis secundum Omar & Dorothium erat isto modo, quoniam subtrahebant ascẽsiones gradus ascendentis in circulo obliquo ab ascensionibus impedientis in dicto circulo, & pro quolibet gradu remanente accipiebant unum annũ & sic proportionabiliter faciebant in mensibus & diebus, & istũ modum approbant ultra omnem alium. Sed modus Ptolemæi de directione est melior et certior, licet sit cum maiori labore, ut infra patebit. Item Omar insequendo dictum modum directionis, aspiciebat quando natus non debeat nutriri, tunc uidebat Almuten, de quo est facta mentio supra, in capitulo de nutritione circa finem, & uidebat quando distabat per coniunctionẽ uel per aspectum dicti impedientis subtrahendo ascensiones modo prædicto, & secundum distantiam ita dicebat natum uiuere. Nam si dictus impediens erat in signo fixo, & in angulo pro quolibet gradu distãtiæ capiebat mensem. Et si in signo mobili & in domo cadente, pro quolibet gradu erat dies. Sed si dictus impediens fuisset in angulo & in signo communi, minuetur sexta pars dictorum mensium, & in domo cadente minuetur tertia dictorum dierum. Et respice fortunas & infortunas respicientes ipsum Almuten, quoniam addunt uel minuunt de dicto tempore secundum aspectum, & posse fortunæ secundum quòd dicetur de additione & subtractione temporis à tempore Alcocoden proportionabiliter.

Iterum de Alcocoden & Almuten natiuitatis.

Annotat. Io. de Regiomõte.

¶ *In hoc loco dicit, Planeta combustus nunquam accipiendus est pro Alcocoden. Luna sub radijs non potest esse Hyleg neq; Alcocoden. Planeta orientalis habens duas dignitates, aptior est eo qui habet tres, & est occidentalis, illud quidem in natiuitate diurna. Similiter de Planeta occidentali dicetur in natiuitate nocturna. Hic etiam docet inuenire Almuten natiuitatis quem ponit cum Alcocoden ad partem.*

ALcocoden est dator annorum, & significat tempus quo debet uiuere natus usq; ad finem uitæ suæ, nisi abscisio et interfectio fiat ratione infortunæ ex malo loco, et malo modo irradiantis ipsum Hyleg, &

Alcocoden

Alcocoden accipitur continue à planeta, qui fuerit dominus alicuius dignitatis Hyleg, & dictum locum aspexerit, solus talis erit dator annorum nati; & ipse monstrabit quot annos debet uiuere natus. Si uero plures habentes dignitates in Hyleg, aspexerint ipsum Hyleg, accipies illum inter eos qui plures dignitates habuerit in dicto loco, supposito quòd dictum locum aspiciat. Et si haberent æqualiter dignitates, accipe illum qui secundum numerū graduum propinquior est ad aspectum, id est, quòd unus distet ab aspectu dicti loci, & si æqualiter haberent dignitates & æqualiter aspicerent, accipias illum qui fuerit fortioris esse & melioris dispositiōis, & qui propinquius & meliori irradiatione dando Hyleg, irradiauerat. Et Omar dicebat ad textum, quòd si aliquis domorum Hyleg habuerit duas auctoritates uel tres, ipse præerit, siue propior fuerit eius aspectus uel longior, tantum ut aspiciat signum, ipse multum large capiebat aspectum. Sed hoc intellige, quòd si aliquis habuerit dignitates quatuor uel quinq; & irradiauerit per medium sui orbis, maxime si per aspectum accesserit ad locum Hyleg, potius illum elige pro Alcocoden, quàm planetam habentem, supposito quòd propinquius aspiciat. Et quando aliquod luminarium fuerit in loco apto Hyleg, (ut dixi) & fuerit in domo uel exaltatione sua, tunc erit Alcocoden. Item nota, quòd si multi domini dignitatum locum Hyleg aspexerint, potius elige illum, cæteris paribus, qui fuerit orientalis, & habuerit duas dignitates, quàm illum qui non fuerit orientalis & habuerit tres, & ille qui habet tres dignitates fuerit cadens, uel nunciauerit antequam sunt septem dies combustionem. Et ille qui est orientalis aspiciens Hyleg, qui habuerit solum unam dignitatem ut Hyleg, fortior est, quàm qui habuerit solum duas. Hæc in natiuitate diurna, & consimiliter intelliges de occidentali in natiuitate nocturna. Item nota, quòd nunquàm aspicias pro Alcocoden planetam combustum, nec etiā Luna existens sub radijs potest esse Hyleg, nec Alcocoden, etiam si nullus dominus dignitatū loci, à quo debet fieri Hyleg, aspexerit, sed fuerit in loco faciente diem æqualem cum gradu, in quo Hyleg talis dominus dictæ dignitatis erit Alcocoden. Inuento quidem Alcocoden debes considerare Almuten natiuitatis, quoniam post Alcocoden potest esse planeta dignus in dando annos nato, ut patebit in capitulo, in quo pertractabitur de annis nati. Et accipitur isto modo, quia tu debes considerare ascendens natiuitatis, loca luminarium, partem fortunæ, & gradum coniunctionis uel præuentionis immediate præcedentis natiuitatem, & quicunq; planeta habuerit in his locis plures dignitates numero, ille erit Almuten natiuitatis, tunc pone ipsum ad partem cum Alcocoden, qm̄ infra indigebis.

Cap. v. De tempore uitæ nati, uarias auctorum sententias recitat.

Annotat. Io. de Regiomōte.

In hoc cap. 5. Quando non inuenitur Hyleg, erit uita modica, nam si transiuerit natus annum, dirige ascēdēs natiuitatis accipiendo pro signo annum, & si transiuerit 12 annum, dirige gradus ascendentis, accipiendo pro gradu annum. Item si natus transiuerit annum, uide signum profectionis, quod si fuerit impeditum, erit finis uitæ &c.

REM grauem & miræ profunditatis aggredior, quæ tantā difficultatem includit, quam quis solum ex reuelatione diuina explicare posset, quoniam ex diuersitate sapientum, ut Galenus asserit, difficultas prouenit in rebus. Discordes & diuersi sunt sapientes Astrorum de tempore uitæ natorum, ut patebit inferius, cum per ordinem recitauero opiniones eorum, & ipsas familiari sermone declarabo, & cum ueritate aliquādo pungam ac experientia manifesta. Deinde ponam modum clarum & expertū ut utilitatem reportent in hac materia studere uolentes, nec mihi solum loquar, sed ubi erat difficultas immensa iuxta mei uires intellectus inuadam, & forsan dissoluam, uel saltem alijs regulam dabo ipsos dissoluere & expedire. Quare rogo profectos ut amore tam pulchræ rei perscrutandæ cum suaui dilectione uideant hæc dicta, nec me uelint aliqua præsumptione inculpare, si contra diuinorum sapientum dicta aliquod propalarem, quia non temeritate, sed ut melius ueritas illucescat dubitantibus amicis meis in hac materia proferam, & primo incipiam ab opinione illius subtilissimi ac diuini hominis Ptolemæi.

Opinio Ptolomæi.

OPinio Ptolemæi in libro quatuor partium, parte tertia, uoluit quòd cum uideris natum transire posse annos nutritionis, antequam determines de eius fratribus, diuitijs, de coniuge, de filijs, de itineribus, amicis & inimicis ipsius, primo uidere debes, si natus tanto tempore uiuere debeat, ut hæc posit omnia adimplere, quia si natus nō uiueret tātum, ut filios posset procreare, derisorium esset & uanum de filijs eius perquirere, unde debes prius ante detractionem cuiusq; significati domus uidere de tempore uitæ nati, quod dixit posse sciri per locū Hyleg, & eius dominos. Et modus inueniendi Hyleg Ptolemæi, licet fuerit cum euidenti ratione inuentus, communiter à sapientibus non tenetur, cuius causam nunc derelinquo, quia nimis me prolongarē, nec eius modus ad inueniendum Alcocoden nūc obseruatur, licet mihi multum placeat. Vnde habita Hyleg Ptolemæus considerauit, quòd per ipsam scitur tempus uitæ nati, & qua manerie mortis natus mori debeat, & hoc fecit per directionem ipsius Hyleg ad corpora absciforum. Et considerabat locum Hyleg, utrum erat à parte orientis per 5 gradus supra, quoniam dicti quinq; gradus computantur in ascendēte usq; ad medium cœli, uel foret à medio cœli usq; ad angulum occidētis, nec

nec mentionem fecit de medietate cœli sub terra, quia in tam præclara re, quæ est uita, dixit quòd nullus locus sub horizonte poterat esse Hyleg, tunc si Hyleg erat in prima quarta supra terram, uidelicet ab ascendente ad medium cœli, dirigebat Hyleg secundum successionem signorum ad corpora interfectorum, quia tunc locus interfectoris uadit ad ipsum Hyleg. Et si fuerit in reliqua quarta, quæ est à medio cœli usq; ad gradum septimæ, dirigebatur ad abscisores contra successionem signorum, quia tunc uadit ipsa Hyleg ad planetam interfectiuum, & tunc talis planeta non interficit, sed diminuit de tempore uitæ nati, ut infra patebit. Vnde cum Hyleg erat in quarta orientali, respiciebat Ptolemæus utrum Saturnus uel Mars erant coniuncti corporaliter ipsi Hyleg, uel per aspectum quartum uel per oppositum. Et dixit quòd forsan aspectus eorum trinus uel sextilis ad locum Hyleg potest interficere. Et hoc dixit quando aliquis ipsorum dictum locum aspiciēs aspectu trino uel sextili fuerit de signo obedienti signo in quo est Hyleg, aut fuerit in signo quod adæquatur in fortitudine cum signo Hyleg, & subiungebat quòd non solum ab his locis deductis aspectibus possunt interficere, sed etiam de dictis aspectibus possunt interficere ab alijs locis. Nam si fuerit aspectus alicuius ipsorum de sextili ad Hyleg, & dictus locus in quo fuerit infortuna, fuerit pluriū ascensionum quàm locus Hyleg, & similiter trinus aspectus infortunæ ad ipsam Hyleg, cum fuerit de signo pauciorum ascensionum q̃ locus Hyleg, poterit interficere, & locus signi qui se habet in quarto aspectu ad Hyleg, de natura eius poterit interficere de gradu domus septimæ, non est dubium, quia continue ipse est ultimus interfector, cū natus non mortuus fuerit per loca obuiantia mala. Quare cum sit directio Hyleg cōtra successionem signorum, nullus gradus poterit interficere, nisi solus gradus septimæ domus. Item scias, cum locus Lunæ fuerit Hyleg, & coniungatur Soli aliqua coniunctione maligna in terminis malorum, tūc Sol poterit esse interfector, & aliquando solus locus poterit saluare cum cōiunctione benigna, & in termino fortunæ. Modus autem directionis cum successione signorum & contra successionem signorum, patebit infra cap. proprio. Et quæ sint signa obedientia, & quæ æquantia in fortitudine, & quæ plurium ascēsionum, & quæ pauciorum tibi patent in introductorio. Cum uero nō pateret tibi aliqs interfector, uoluit Ptolemæus, q; tu debes obseruare reuolutiones annorum nati, & loca infortunantia Hyleg, ac loca Hyleg, & profectiōes & directiōes unicuiq; due esse suo, & secundū naturā infortunij ita poteris iudicare. Si uero non posses inuenire mortem nati aliquo prædictorū modorū, dirigendus est gradus Hyleg tūc ad gradum septimæ domus, quia breuissime hæc accident, & tunc nato poteris dicere finem, & secundum naturam illius gradus & dominorum eius & planetarum ibi existentium uel aspicientium maneriem mortis nato poteris iudicare. & uidebitur in cap. de morte nati. Et quia multi sunt interfectores, ut patebit inferius ex intentione Ptolemæi, tunc cum aliquis ipsorum mala coniunctione corporali uel aspectu tam secundum longitudinem q̃ secundum latitu-

latitudinem cum ipsa Hyleg, nec continuo interficiunt, posito quòd sint uera coniunctione coniuncti, scilicet longitudine & latitudine, nisi dictus interfector fuerit infortunatus, maxime in termino infortunæ. Et si dictus interfector esset combustus, non habet uim interficiendi uel saluandi, unde etiã si dictus interfector est in loco & termino fortunæ, prohibetur interficere. Sed omnibus præsuppositis ad interficiendum adhuc dictus interfector nõ interficiet, si Iupiter uel Venus ex aspectu quarto, trino, uel ex opposito aspiciat Hyleg, locum ita quòd irradiatio ad dictum locum per Iouem non excedit 12 gradus, & aspectus Veneris non excedat 8 gradus à dicto loco. Vnde stante conditione prædicta dictus planeta non poterit interficere, sed mittet nato tempore prædicto periculum alicuius infirmitatis uel seui accidentis, unde debes respicere fortunas respicientes Hyleg, ac infortunas, & uideas qui sunt plures causa iuuandi natum uel nocendi, & qui sunt fortiores & secundum naturam prædominantium iudica. Et sicut dixi, nullus planeta sub radijs poterit saluare uel interficere natum, quia sibi nulla fortitudo inest, nisi gradus Lunæ fuerit Hyleg, & fuerit sub radijs Solis, quia tunc solus locus erit interfector, & mortem nati habebis per directionem Hyleg, ad corpus Solis, & sicut dictum est cum fit directio Hyleg, contra successionem signorum solus gradus septimæ domus est interfector nati, tamẽ planetæ aspicientes dictum locum augent uel diminuunt annos inuentos per directionem ad gradum septimæ. Modus autem additionis uel diminutionis à dicto tempore hoc modo fiebat, nã postquàm direxisti Hyleg ad gradum septimæ, tunc uideas quis planetarum applicat loco Hyleg, & utrum sit fortuna uel infortuna, tunc si esset fortuna & esset in ascendente, tunc addas tot annos supra dictum tempus, quot erunt gradus partium horarum loci, in quo est dictus aspiciens. Si uero dictus aspiciens fuerit infortuna, tũc diminuas à dicto tempore tot annos, quot erant partes horarum loci aspicientis. Si uero dicti aspicientes nõ essent in gradu ascendentis, sed extra prædictum locum, tunc uidendum est per quot horas distat ab ascendente, & in qua proportione se habebunt horæ distantiæ ad 12 horas, in eadem proportione se habebit numerus partium horarum ad partes horarum gradus addentis uel diminuentis, & proportionabiliter addes uel subtrahes. Et si natiuitas fuerit diurna, operaberis cum partibus horarum diurnis. Et si fuerit nocturna, cum partibus horarum nocturnis. Mercurius tum quidem bonis addit, tum malis uero diminuit. Vnde intentio Ptolemæi breuiter est, quòd postquàm natus transire potest annos mutationis, tunc tot annis uiuet, quot anni inueniuntur per modum directionis ipsius Hyleg ad locũ interfectoris, accipiendo pro quolibet gradu directionis annum, computando à principio sui ortus, qui modus directionis loco proprio infra patebit. Sed mirum est de intentione Ptolemæi, quòd postquam fecit mentionem de Alcocoden pro uita nati, non posuit quid de ipso facere debemus. Mirum est etiam de ipsius intentione quòd in nominando aspectum Iouis uel Veneris ad locum Hyleg, pro saluatione uitæ nati, nominauit aspe

ctum quartum uel oppositionem ipsorum, nec de sextili aliquam feci mentionem, sed causa potuit esse, quia sextilis aspectus est multū debilis, ut alibi ipse dixit, nec erat tantæ fortitudinis & potentiæ, quòd ualeret auferre infortunium nominatum, cuius tamen oppositum cōtinue per totam Astronomiam à sapientibus practicatur, quòd aspectus oppositus fortunæ non iuuat, imò in iuuando nulla est comparatio ad sextilem. Præterea sextilis aspectus infortunæ ad locum Hyleg, secundum quòd ipse dicit, potentiam habet natum forsan interficiendi ex signo obedienti, ergo iustum esset quòd si sextilis aspectus fortunæ ad locum Hyleg, fuerit de signo obediētiæ à loco Hyleg, haberet saluare. Et forsan Ptolemæus uoluit dictū aspectum sextilem relinquere, tanquam notum, quia si aspectus fortunæ de opposito habet uim saluandi, secundum quod ipse dicit, maiori ratione sextilis aspectus etiam poterit excusari. Mirum fuit etiā de Ptolemæo, quòd nominauit sextilem aspectum infortunæ, de signo pauciorum ascensionum ad locum Hyleg, posse interficere. Et trinus aspectus infortunæ plurium ascensionum posse interficere, sed cum sextilis aspectus sit debilior trino, ergo ad hoc ut interficeret, potius debet esse ex signo plurium ascensionum quàm paucorum, quia pluri tempore potest infortunium circa natum imprimere, sed causa ipsius fuit potius ad beneplacitum. Præterea sextilis & trinus aspectus infortunæ nocere non possunt, sicut quartus, & oppositus fortunarum obesse non possunt, sicut tota die experientia practicaui, & est de intentione omnium aliorum sapientum, & ut dicit Galenus in libro de alimentis; Stultum est absq; demonstratione præ alijs uni credere.

Opinio Haly Abenragelis.

ALia fuit opinio Haly Abenragel in parte natiuitatum, quam cū multis opinionibus diuersis & lōga diuersitate & dubietate composuit. Sed dimissis opinionibus ab ipso quæ fuerunt sapientum antiquorum, cuius opera nondum uidi, solum tamen tangam ea quæ ex sua intentione in diuersis locis explicuit. Haly dubitauit fortiter secundum quod apparet in processu eius, utrum per Alcocoden solum posset terminare tempus uitæ nati, uel posset terminare nati tempus per directionem Hyleg ad corpora interfectorum, secundum quòd fuit de intentione Ptolemæi, super hoc posuit in capitulo suo de Athazir, & circa finem, ubi in fine illius capituli multa exempla multarum natiuitatum posuit, quibus mortem terminauit, & maneriem mortis secūdum directionem gradus Hyleg, uel gradus ascendentis, uel gradus Lunæ ad corpora interfectorum, & in capitulo de Alcocoden, & habuerit quinq; conditiones, quòd tunc dabat nato suo annos maiores, & quotienscūq; deficiebat aliqua illarum ipsi Alcocoden, tunc auferebatur quinta pars annorum maiorum ab his annis maioribus, & residuū tenebatur pro tēpore uitæ nati. Et si deficiebant duæ conditiōes,

auferebantur duæ quintæ annorum maiorum, & tenebat residuum, & sic de singulis. Conditiones quinque quas posuit, sunt istæ: Prima dignitas est, quòd sit in angulis uel in succedentibus angulorum, ut ex angulis nobilior est ascendens, deinde medium cœli. Secunda dignitas est, quòd sit in dignitate sua, & ex dignitatibus nobilior est domus, postmodum exaltatio, quoniam istæ duæ sunt saluæ, sed triplicitas & terminos possunt accidere Alcocoden cū casu & decasu. Tertia dignitas est, quòd sit in suo Hayz, quæ melior quàm si sit supra terrā. Quarta dignitas est directio. Quinta est, quòd sit orientalis, quarum quælibet habet suum cōtrarium, & quando Alcocoden fuerit in illo cōtrario, perdit quintam dati sui. Contraria sunt hæc, casus ab angulo, oppositio anguli, peregrinatio, oppositio dignitatis, nō existendo in suo Hayz, & contrarium Hayz, & retrogradatio est contraria directionis, & occidentalis est contraria orientalitatis. Et infra subiunxit ex oppositione multorum, cui ipse dicit adhærere & operari per ipsam, quòd quando Alcocoden fuerit in ascendente uel in medio cœli, & fuerit in dignitatibus suis, & in eo quod conuenit sibi de masculinitate uel fœmininitate, & de diurnitate uel nocturnitate, & fuerit limpidus à retrogradatiōe uel combustione, uel quando fuerit in domo undecima uel quinta, & alius textus dicebat: Vel quando fuerit in secunda domo uel quinta, sed primus est melior, & habuerit has bonitates prædictas, & unam dignitatem plus ultra illas, tunc Alcocoden dabit nato annos maiores. Et si Alcocoden fuerit in septima domo uel quarta, & habuerit dignitates quas dixit in ascendente uel medio cœli. Cum fuerit in nona domo uel tertia, & habuerit dignitates, quas dixit in undecima & quinta, dat annos suos maiores, & credo quòd textus dicere debeat in secūda uel nona. Si uero Alcocoden fuerit in tertia uel octaua, & habuerit dignitates quas dixit de ascendente uel medio cœli, uel fuerit in sexta aut duodecima, & habuerit dignitates quas dixit in nona & quinta, dat annos suos maiores, & credo quòd textus dicere debeat in secunda domo uel nona. Si uero Alcocoden fuerit in tertia uel octaua, & habuerit dignitates quas dixit de ascendente uel medio cœli, uel fuerit in sexta aut duodecima, & habuerit dignitates quas dixit de undecima & quinta, tunc Alcocoden dat nato annos suos minores. Postea infra subiunxit secretum & cælatum magnum sibi satis, & hoc in sequenti capitulo dicens: Quòd quando Alcocoden fuerit in gradu decimæ, dat annos maiores, & si fuerit in gradu undecimæ, dat annos suos medios. Et quando remouetur ab uno & uadit ad alium, aspice quot gradus æquales sunt ab uno ad aliū. Deinde uide distantiam Alcocoden ab angulo illius distantiæ puræ per gradus æquales, & quotta pars est distantia Alcocoden ab angulo illius distantiæ, scilicet anguli ad succedentem, talis pars debet capi de differentia annorum mediorum ad maiores dicti Alcocoden, quam partem subtrahe ab annis maioribus, remanebit quæsitum. Si uero Alcocoden non esset in pūcto undecimæ, sed esset inter undecimam & duodecimam, tunc uideas distantiam Alcocoden à gradu undecimæ, deinde capias differentiā annorū

minorum

minorum ad medios, & quotta pars est distantiæ Alcocoden ab undecima ad totam distantiam quæ est inter undecimam & duodecimam, talem partem capias de dicta differentia annorum reseruata, & dictam partem annorum subtrahe ab annis medijs Alcocoden, & remanebit quæsitum. Ponam supradictorum exemplum eius, sit medium cœli natiuitatis tertius gradus Sagitarij, & Venus Alcocoden in 13 gradu Sagittarij, tunc si Venus esset in 3 gradu Sagittarij, daret annos maiores, tūc remouetur à dicto gradu per 10 gradus, tunc uideas distantiam annorum maiorum ad medios, & anni medij sunt 45. & maiores 82, & differentia est 37. quā partem subtrahe ab annis maioribus, & remanebit tibi quæsitum, & cōsimiliter facies de distantia Alcocoden a gradu decimæ, declinando se uersus duodecimam. & hoc secretum est cælatum Haly. Quidam temerarius pauca continue aduertens sub hoc titulo practicabat. Nam si Alcocoden erat in cadēte, ita quòd non erat in contactu, tunc capiebat distantiam inter cadentem & angulum, deinde uidebat distantiam planetæ à cadente, qua habita considerabat differētiam annorum minorum ad maiores Alcocoden, & in qua proportione se habebat distantia Alcocoden à cadenti, ad totam distātiam partem dictæ differentiæ annorum, quæ se habebat in eadem proportione ad totum accessum, quam partem dando addebat super annos minores Alcocoden, & dicebat habere quæsitum, secundum Haly intentionem. Hæc positio falsa est & contra intentionem Haly, & euidentissime arguo contra ipsam, quia statim sequeretur, quòd planeta Alcocoden, aliquo casu posito, supposita ueritate in alijs plures annos daret in cadenti quàm in angulo, cōsequens est falsum, ergo &c. Assumptum probatur sic, sit gratia exempli, quòd gradus 10 in natiuitate alicuius sit gradus 8 Sagittarij, tunc nona domus erit tertius Scorpij, sit ita, quòd Alcocoden sit in 27 gradu Scorpionis, & talis sit Iupiter, tūc si Iupiter esset in gradu nonæ, daret annos minores, quæ sunt 12, sed quia non erat in dicto gradu, capiam differentiam inter maiores & minores, qui sunt 79. & differētia est 67. & distātia Alcocoden à cadenti est 24 graduum, et distantia ad angulum est 35 graduum, modo proportio 35 graduū transactorum ad 24 est ferè proportio sesquialtera, capiā ergo subsesquialteram ferè ad 67. erūt 44 anni, & 8 menses, adiūgam ergo super annos minores 12 dictam partem, et erunt anni 56, & menses 8 fere, sed ponendo Alcocoden in decima domo, ita quòd ipsa distaret per 18 gradus, non posset dare tantum tempus nato. Ergo &c. consequentia probatur sic, quia tūc Alcocoden remouetur uersus undecimam, capiam ergo differentiam annorum maiorum ad medios Iouis, et anni medij sunt 45. cum dimidio, tunc differentia est 34 anni cum dimidio, & distantia anguli ad succedentem est 24 graduum, tunc 18 gradus ad 24. est proportio quasi sesquitertia. Capiam ergo dicti excessus talem partem, & est 23 anni, qa proportio quæ est 34 annorū, et 6 menses ad 23 annos à 79 annos, qui sunt anni maiores Iouis, remanebūt anni 56. Ergo in hac parte anguli Alcocoden dabit 56 annos, sed in cadenti secundum aduersarium dabit 56, et 8 menses

menses ergo &c. Forsan dicetur, quòd tali casu posito, totum propositum sequeretur, uidelicet q planeta dat plus de tempore in aliqua parte cadētis, quàm in aliqua parte anguli, quia sic argumentum de necessitate concludit. Sed cōtra, talis pars anguli decimæ domus est dignior quàm cuspis undecimæ domus, & etiam quàm pars cuiuscunq; succedētis cæteris paribus, ergo talis pars anguli erit dignior quacunq; parte cadentis, ergo maiori ratione quælibet pars anguli erit dignior quacunq; parte cadentis. Iste tanq̄ proteruus negabat assumptum pro prima parte, quòd quælibet pars undecimæ domus erat dignior quacunq; parte cadentis cæteris paribus, nec ualet etiam si diceret, quòd distantia anguli ad succedentem debet capi à gradu cuspidis anguli, usq; ad 11 gradus anguli, qui computantur in su cedenti, quia etiā pariter capi debet distantia in alijs, nec exemplū Haly hoc specificat. Præterea stante opinione prædicta statim sequeretur, quòd planeta Alcocoden distans à gradu cadente in domo cadenti, daret plures annos nato quàm in cuspide cuiuscunq; succedentis, consequens uidetur abominabile inter authores &c. Assumptum probatur sic, ponatur quod Mars sit Alcocoden, & sit in 12 domo, quæ est domus pessima, & cuspis duodecimæ in hoc Horizonte sit primus gradus Piscium. Si enim esset in eo, daret annos nato 15, qui sunt anni minores eius, sed ponatur quòd sit distans ab ipso gradu per 24 gradus tunc in ascendente erit gradus 3 Arietis, tunc distantia inter duodecimā, & ascendens est 32 gra. & proportio 32 ad 24 est sesquitertia, & differentia annorum minorum Martis, qui sunt 15 anni, eius maiores sunt 66, unde differentia est 51 anni, eius capiam sesquitertiam, et sunt anni 34, quos addam super minores, & sunt 49, sed si esset in puncto undecimæ, non daret nisi medios, qui sunt 40 anni cum dimidio, Ergo plures annos daret Alcocoden in domo pessima uel in domo cadente, q̄ daret in cuspide optimæ succedentis, quod de necessitate ipse habet concedere. Sed ipse posset à me quærere, nonne gradus cuspidis cadentis est debilior quàm gradus cadens ab ipso distans? Hic respondebat quidam alius excellens Doctor, quòd non, & mouebatur tali persuasione, sicut enim cuspides angulorum & succedentium sunt fortiores & digniores omnibus partibus suis, ergo ita est in cadentibus. Hæc responsio falsa est, nec similitudo tenet, quia statim sequeretur quòd planeta propinquus angulo per 11 gradus uersus cadentem debilior esset quàm in cuspide cadentis, consequens est falsum, quia iam planeta ille propter propinquitatem ad angulum ponitur in uirtute anguli ab auctoribus, ergo &c. Vnde non est dubium quòd cum planeta plus remouetur in cadenti, à cadente cuspide minus debilitatur, unde respondeo aliter ad quæsitum affirmatiue, tunc aduersarius posset inferre, sic ergo planeta cum plus remouetur à contactu cadentis minus debilitatur. Verum est ergo sic proportionabiliter, ita proportionabiliter debet addi tempus supra annos minores, per differētiam minorum ad maiores, argumentum negatur. Ad probationem cum dicitur, sicut fit diminutio temporis per distātiam Alcocoden ab angulo, ab annis maioribus uersus

succes-

succedentem, ita proportionabiliter augmentum debet fieri super annos minores per remotionē Alcocoden à cadenti, approximando se uersus angulum, hæc similitudo negatur. Illic enim fit comparatio succedentis ad angulum, ubi est similitudo & conuenientia magna, sed nulla est similitudo inter angulum & cadentem, quia angulus in dignitatibus accidentibus, est summus gradus perfectionis, & cuspis cadens est summus gradus imperfectionis sub bono intellectu. Vnde comparatio anguli ad cadentem, est sicut finiti ad infinitum, ubi nulla est proportio, sed tū diceres, tu non respondes argumento, cum arguitur per remotionem Alcocoden à cuspide cadētis minus debilitatur, ergo maius debet esse tempus Alcocoden ibi, quàm in gradu cadente. negatur argumentū, & causa est, quia non omnis fortificatio Alcocodē addit annos, sed bene ipsos fortificat, & in nato facit ipsos fortiores. Sed hic instat fortis instantia, quia stante responsione prædicta statim sequeretur, quòd planeta nunc dat annos maiores, & immediate post hoc dabit minores annos, consequēs uidetur absurdū ergo &c. & cōsequētia probatur sic, quia non uidetur quòd dignitas summa sit in ea, ponatur sic quòd non transeat de gradu summæ dignitatis per mediū usq; ad minimū Et assumptū probatur sic, ponatur quòd planeta Alcocoden sit supra gradum ascendentem per quinq; gradus præcise, ita quòd planeta sit in pūcto sextili gradus, loquendo Mathematice, tunc cum erat in puncto qu inti dabat annos maiores, & immediate post hoc dabit annos minores, quia erit in duodecima domo, ergo &c. Et ut meliꝰ loquar, arguā sic naturaliter, nunc non dat annos maiores, & immediate ante hoc dabat annos maiores, quia in tali casu datur primum non esse, ergo &c. Hic est taliter respondēdum negando cōsequentiā primam, & ad probationē ipsius sic dicatur, ꝙ cum planeta cadat à cuspide (loquendo de cuspide qui est in contactu Horizontis) licet à sapientibus annumerētur in ascendente quinq; gradus, nō ꝑ tanto ibi existens planeta est debilis in respectu, & uirtus eius multum sensibiliter diminuitur, ita quòd cum uenit ad uirtutem duodecimæ, purum tantum diminuit tempus eius, quod uenit ad descendendum ad minores eius annos, nec putes quòd illi quinq; gradus sunt puri in ascendente, sicut dixi in particula prima, cap. 1. de reuolutionibus annorum mundi, quia licet illi quinq; gradus in ascendēte computentur, sunt puræ diuisionis cadentis, sed propter propinquitatem ad angulum non sunt puri maligni. Sed tu diceres, qualiter deberem operari in subtrahendo dictum tempus ab annis maioribus, respondetur, quòd tunc me non assero eius dictis addere uel cōminuere. Tunc stante responsione prædicta de illis quinq; gradibus, si Alcocoden esset in illis, statim aduersarius primus inferret, ergo Alcocoden existens in uirtute anguli, dabit pauciores annos, quàm existens in succedenti. Hic reuertetur tenendo responsionem Haly, quòd ipse intelligit de gradu cuspidis, sicut patet in eius textu, & quinq; gradus sunt in uirtute ascendentis per modum quem dixi. Sed teneas quòd sunt gradus duodecimæ domus non pure maligni, quia nulla pars domus est expers suæ uirtutis,

E nec

nec aliqua pars domus est frustra in proprio significato, & ideo obiectio nulla, unde intentio Haly non fuit comparare omnes angulos ad eius succedentes, nec omnes succedentes ad cadentes, quia de eius intentione fuit magnam differentiam ponere inter angulos & etiam inter cadentes, & etiam inter succedentes adinuicem, si quis eius dicta bene perpendit. Tu bene uides quantũ hæc opinio Haly est confusa & obscura, & operantes per ipsam multum possent incurrere dubium et errorem, quia se non declarat, unde debemus stare firmi tempori inuento per directionem Hyleg, uel gradus ascendentis, uel Lunæ ad corpora uerorum interfectorum, uel potius standum sit tempori dato per Alcocoden & ei addẽtes, nec se in hoc tam arduo passu declarat. Si Alcocoden esset in quarta uel septima domo, cum cõditionibus dictis de ascendente & decima, quot annos daret: uel si esset in undecima uel quinta, cum conditionibus dictis in ascendente, quot annos daret Alcocoden, & sic de alĳs. Et si illic essent peregrini, & omni dignitate essentiali priuati, quot annos in angulo cadenti uel succedenti, & recitauit tot opiniones & modos ipsius, modo negando, modo affirmando, quod sana mens non potest ipsos capere, nisi quòd fortè dubitauit in hoc processu, si quis uiderit eius dicta per ordinem ponderãdo, nec fuit modus suus in eius locis, quia uere hanc scientiam medullitus intellexit ultra alios, & quicquid dixit in hoc passu, licet cum dubio, tamen ultra omnes alios adhuc subtilius & uerius locutus fuit. Præterea mirum est de tanto uiro, quòd in isto passu in duobus locis sibi repugnat: Primo confirmauit, quòd si Alcocodẽ erat retrogradus, habens alias conditiones nominatas, perdebat quintam dati, & in sequenti capitulo dixit, quòd quãdo Alcocoden erat retrogradus, perdebat medium dati. Præterea in eodem capitulo dixit: scito quòd detrimentũ, q̃d est oppositũ domus suæ, nihil minuit Alcocoden, tamẽ dat debilitatem & fessitatem, & infirmitates, & in superiori capitulo dixit, quòd auferebat hoc infortunium quintum dati ipsius Alcocoden.

Opinio Aboali.

ALia fuit opinio Aboali in tractatu de natiuitatibus cap. 4. dicens: q̃ si Alcocoden fuerit in angulo, & fuerit in aliqua suarum dignitatũ quinq; essentialium, ut domo uel exaltatione &c. Et fuerit liber à malis retrogradatione & combustione, tunc dabit annos suos maiores. Si uero cum conditionibus prædictis fuerit in succedenti, dabit annos suos medios. Si autem cum conditionibus supradictis fuerit in cadenti ab angulo, dabit eius annos minores, deinde subiunxit quòd quemadmodum ex dignitate stellarum in quocunq; loco fuerit ex circulo, ita minuet annos. Vnde si non fuerit in aliqua dignitatum suarum, & fuerit orientalis, uertet annos suos maiores in medios. Sed si cum conditione prædicta fuerit occidentalis, uertet annos suos medios in minores. Sed si fuerit occidentalis

retro-

retrogradus, uertet annos suos minores in menses. Iste Aboali sicut palam uidetis multum large & confuse locutus fuit, nec quod dicit, potest totum experiētia inueniri, imò manifeste oppositum non faciendo per excellentiā in angulis, quoniam anguli in dando annos non sunt æquales, nec fecit differentiam inter succedentes, quoniam est maxima differentia, nec inter cadentes, ubi quis istam opinionem pure practicauerit, falsam inueniet eam experientia.

Opinio Omar Tyberiadis.

Alia fuit opinio Omar Tyberiadis, & ipsam ponit in duobus locis in libro suo, dicit enim quòd inuēto Almuten per ipsum scitur, quot annos uiuere debet natus, uidelicet respicias ipsum Almuten, qui si fuerit orientalis, & in suo Hayz, & planeta masculinus in die in signo masculino supra terram, & planeta fœmininus de nocte in signo fœminino sub terra, & fuerit in domo & exaltatione, triplicitate & termino, & euenerit q͞ sit in Hayz & in angulis qui sunt ascendens, & medium cœli, dabit annos suos maiores. Si uero fuerit in dignitate sua orientalis, & in sequentibus angulorū, & maxime in undecima, cū nō fuerit in gradibus anguli & sit liber, significat annos suos medios. Sed si fuerit dispositus, ut dictum est, & fuerit cadens ab angulo, significat annos minores. Si autem acciderit ei cum casu retrogradatio & peregrinatio aut descēsio, significabit iuxta numerū annorum suorum minorum menses uel dies. Et si fuerit in cadenti, ut dictū est, & fuerit combustus atq͞ retrogradus, significabit numerum annorum suorum minorum horas. In alio uero loco dixit, quòd si Alcocoden, qui præest Hyleg, in domo sua uel exaltatiōe, aut triplicitate sua in medio cœli, aut in ascendente uel in undecima, cum fuerit diurnus, uel cum dictis dignitatibus fuerit, in quarto uel quinto de nocte, si fuerit nocturnus, significat annos suos maiores. Et si fuerit peregrinus & occidentalis in his locis, significat annos suos medios. Cum autem fuerit aliquis planetarum altiorū impeditus, & fuerit Alcocoden, significat secundum numerum annorum suorum minorum menses uel dies. Id est, si fuerit peregrinus receptus uel combustus in domo cadenti. Cum autem Alcocoden fuerit extra dignitates suas, id est, domum, exaltationem &c. Et fuerit in angulis uel succedentibus angulorum, siue fuerit peregrinus, siue qualitercunq͞ fuerit esse ipsius puto quòd non sit combustus, & si fuerit in cadentibus ab angulis, significat annos suos minores, & qualicunq͞ modo significauerit Alcocoden hic in cadenti secundum numerū annorum suorum minorum erunt dies uel menses. Sed si fuerit cōbustus, significat iuxta numerum annorum suorum minorum dies uel horas, & multa de addentibus Alcocoden infra posuit, & conditiones alias multas ipsius, quas nunc hic non pono, sed in capitulo proprio dicam de addentibus. Iste sapiens uir cum confusione magna locutus

cutus est. Primo uidet annos dare nato per Almuten natiuitatis, deinde dat annos nato per Alcocoden, nec demonstrat ordinem cui istorum est insistendum pro fine nati. Et si uterque æqualis, frustra fuit de unoquoque facere mentionem, unde in isto primo confundit per ipsum practicare uolentem. Secundo uir iste differentiam non fecit in dando annos inter cadentes, ubi est differentia magna, nec facit differentiam inter omnes succedentes, quia fecit octauam & secundam æquales, nec aliquid declarat cum certitudine totum ordinem suum modo faciendo comparationem inter angulos, modo ipsos fecit æquales, & hoc pro certo fecit, quia cum fortitudine magna et dubio processit in hoc passu, & eius opinio supra posita est ad literam ab eius textu subtracta, & sic de qualibet opiniõe quã pono, unde unusquisque consideret dictarum opinionum processus, qualiter sunt discordes & confuse procedunt.

Opinio Leopoldi de Austria.

ALia fuit opinio Leopoldi de Austria in de natiuitatibus tractatu septimo eius operis, & dixit quod si Alcocoden fuerit in angulo, & fuerit fortis, dat annos maiores, in cadentibus dat annos minores, & si fuerit combustus, retrogradus, uel peregrinus, uel in descensione sua loco annorum, significat menses uel dies. Opinio ista est satis breuis, confusa & obscura, nec potest in omnibus casibus practicari, & fuit multũ largo modo locutus, nec eius dicta sunt uera, non ponendo differentiam inter dignitates angulorum, cadentes & succedentes, & qui sic superficialiter uoluerit eius dicta practicare errabit, & per manifestam experientiam oppositum adinueniet. Bonatus de Forliuio nihil de suo posuit, nec aliquid declarauit, nec sapientum dicta in ordine posuit in hoc passu, nisi dicta Omar, imò tanquã rudis recessit. Sed in quodam suo loco dedit intelligere, quòd aliquando anni dantur nato per Alcocoden, aliquando per Almuten natiuitatis, aliquãdo per aliquem alium, nec dixit quomodo hoc fiat, unde nullus posset ex sua sententia de annis nati lucide iudicare. Non placet plures sententias sapientum hic recitare quæ sunt etiam discordes, quia adhuc aliæ inueniuntur, quas gratia breuitatis dimitto.

Vtrum mutari possint anni per Alcocoden dati, uarie disserit.

HIc restat nunc ponere mihi quid ueritatis in hoc sit eligendum, sed dubitatio multiplex in his inest, quoniam quærendum est primo si natus moriatur per directionem Hyleg ad corpora interfectorum uero

rum

rum, qui ueri appellantur interfectores apud Ptolemæum, & hoc ante tempus inuentum per Alcocoden uel econtra. Gratia exempli, ponatur quòd Alcocoden dederit nato annos 45, et directio Hyleg ante tempus prædictũ ueniat ad corpus uerissimi interfectoris absq; alicuius auxilio fortunato utrum tunc natus sic morietur uel non. Amplius dubitandum est, utrum anni Alcocoden uarientur respectu diuersarum prouinciarum, diuersorumq; locorum. Etiam dubitandum est si anni Alcocoden natorum uariari possent ex influxibus natiuitatum eorum parentum, gratia exempli, quia eius genitor habuerit domum quintam damnatam pro morte cito filiorũ. Præterea quærendum est, si anni Alcocoden possint elongari & augmẽtari per regimen debitum artis medicinæ. Amplius dubitandum esset, si natus ex cœlorum influxibus mori possit ante tempus inuentum per Alcocoden, & ei addẽtes, hoc dico, quia multi moriũtur ex una peste ex causis uniuersalibus dependẽte, qui forsan nõ habent eundem numerum annorum uitæ ex principijs natiuitatis. Postremò dubitare posses, si coniunctiones magnæ, sidera fixa, maxime uel secundæ magnitudinis, ac alia cœlorum principia, uel eclypses & annorum reuolutiones &c. uarient tempus inuentum uitæ nati ex radice natiuitatis.

Ad dubitationem primam Ptolemæus uult, quòd uita nati terminabitur per directionem Hyleg ad corpora abscisorum. Etiam Haly Abenragel in capitulo de Athazir, circa finem ponit in natiuitate cuiusdam mortẽ unius ante annos Alcocoden, & hæc sola directione ad abscisorem. Etiam fuit eius auctoritas in capitulo de significat. octauæ domus circa finem, quòd quando natus transiuerit nutritionem & Hyleg habuerit & Alcocoden, & per directionem gradus ascendentis uenit ad corpora Saturni & Martis, uel ad utriusq; radios, uel ad corpus unius, & radios alterius, absq; aspectu fortunæ, morietur natus in applicatione illa, nec sibi proficiet salus Hyleg, nec salus Alcocoden, quia hoc est quoddam infortunium duplicatum, ergo intentio Haly fuit, quòd per solam directionem natus mori poterit ante annos Alcocoden. Amplius in eodem loco subiungebat inferius, quòd quando in ascendente est Hyleg, & in ea fuerit corpus infortunæ, uel per aspectũ oppositum uel quartũ, licet omnia loca, à quibus quæritur Hyleg, & eorũ domini fuerint boni & salui, & nulla fortuna aspexerit dictum locum, non pro tanto natus euadere non poterit Ergo Haly uoluit, quòd per directionẽ ipsius ascendentis Hyleg, ad corpus infortunæ, uel ad eius oppositum uel quartum, absq; aspectu fortunæ poterit natum interficere, stante quacunq; bona dipositione terminorum dominorum eius, ergo ex intentionibus istorum est, quòd natus ante annos Alcocoden potest mori ex sola directione. Et ratione sic persuadetur disproportionata materia & destructis dispositionibus in ea præexistens, forma non ualet manere in ipsa, nisi in corrumpi. Sed Hyleg se habet tanquâm materia respectu Alcocoden, & Alcocoden tanquâm forma, mediantibus quibus ambobus consistit uita nato, ut dixit Leopoldus, quia nullus ipsorum per se solum poterat dare uitã nato,

ergo si locus Hyleg ueniat ad corpus uerissimi interfectoris, absque aspectu fortunæ ante annos Alcocoden, tunc natum interficiet, quia effectus pro parte qua dependet ab Hyleg, causa conseruatiua destruetur, & per consequens totalis effectus utriusque diu non poterit permanere, ex quo sunt in esse adinuicem colligati. Et assumptum pro prima parte patet philosophice consideranti, & pro secũda uoluit Leopoldus, quòd Hyleg esset materia respectu Alcocoden, & consequentia nota est de se. Cuius rei oppositum primo uoluit Omar in libro natiuitatum cap. de Hyleg & Alcocoden in fine: dixit, quòd si anni inuenti per directionem fuerint æquales annis datis per Alcocoden uel prope, & nulla fortuna aspexerit locum Hyleg, tunc periclitabitur natus. Si uero non fuerint æquales uel prope, tunc natus non morietur, sed cadet in periculum simile morti. Amplius Ptolemæus in Centiloquio uerbo. 66 dixit: Nõ abscidas per directionem solam, nisi completæ fuerint donationes significatorum, ecce quod natus non morietur per directionem solam ante tempus donatum à significatoribus. Præterea Bonatus de Forliuio insequens Omar dixit, si per directionem Hyleg ad corpora interfectorũ peruenerit in anno Alcocoden, uerificabitur mors nati, & dixit quòd morietur natus anno, mense ac die & hora datis per Alcocoden. Si enim directio dicta peruenerit ad corpus infortunæ ante tempus Alcocoden, natus cadet in periculum & non morietur. Præterea Leopoldus de Austria dixit, quòd per Hyleg et ipsius directionem scire debemus, si sanitas nati uel ipsius dispositio erit bona uel mala, sed per Alcocodẽ scitur tempus uitæ nati, quia stat quòd natus uiuet infirmus longo tempore, & stat quòd natus continuo fuerit sanus, & cito moriatur. Huic enim sententiæ similem inueni in quadam glosa uetusta &c. Inter istos sapientes est manifesta repugnantia sicut patet, nec huius quæsiti ueritas posset apparere, nisi per manifestam experientiam, quæ inquit plurimis ac diuersis natiuitatibus reperiretur, & ego iam experiri incepi, & in ea ætate procedente hoc dubium manifesta experientia ipsum dissoluam. Sed pro nunc in eo quòd expertus sum, & ratione euidenti commentor, quòd natus mori potest ex sola directione ad corpora syderum malignorum remotu aspectu quocunque fortunæ & coniunctione fixi syderis benignæ naturæ, ita quòd sit uera directio per ueram applicationem lõgitudine & latitudine, stante infortunio interfectoris in termino mali. Et si consenserit reuolutio anni nati, & profectiones à locis uitæ, & loca à quibus quærebatur Hyleg, fuerint infortunata in figura reuolutionis, & locus Hyleg fuerit infortunatus, & ascendens natiuitatis ac eius dominus fuerint infortunati, maxime in octaua domo, solus Deus auertere posset, quòd natus non morietur ante tempus Alcocoden. Et hoc sic persuadeatur, sicut se habet gradus ascendentis ad dominum eius proportionabiliter, ita se habet Hyleg ad eius dominum, sed si gradus ascendens per corpus infortunæ remoto quocunque aspectu fortunæ fuerit infortunatus, nõ poterit nutritionem complere quin morietur, ita proportionabiliter erit de Hyleg & Alcocoden, quod stante infortunio magno Hyleg,

sibi salus non ualebit Alcocoden. Secundo simile est de Hyleg respectu Alcocoden, sicut de locis alijs respectu eorum dominorum, sed quando sunt eorum loca nimis infortunata, sequitur effectus infortunij, licet eorum domini sint fortunati, ergo &c. unde credendum est firmiter, quòd aliquando poterit esse ita fortis abscisio reuolutione anni & profectione consentientibus, quòd natus morietur, nec sibi salus ualet Alcocoden, nec credas quòd abscisiones continue occidant, quoniam propter infortunium octauæ, eo quòd fuerint in radice ibi corpora fortunarum, & etiam reuolutio & profectio ac fortunarum aspectus, remittũt & prohibent, ne abscisio tollat uitam nato, licet mittat infirmitates & pericula similia morti secundum naturam infortunæ, & loci in quo fuerit & naturã planetarum aspiciẽtium ipsum, et secundum naturam dominorum eius. Et notandum quòd in rarissimis natiuitatibus accidit, quòd cum fortis abscisio & concordantia tam fortis superueniat pro morte anni, quare sequitur concordantia sapientum, quia in omni natiuitate radicitus uide de eis, utrum aliqua fortis abscisio insit, & si sic fuerit, certifica te cum ipsa. Si uero non sic fuerit, expectabis annos Alcocoden cum eis addentibus uel minuentibus, & isto modo inuenies ueritatem.

Ad dubium secundum, cum dicebatur, utrum anni Alcocoden uarientur respectu diuersarum prouinciarum & locorum, arguitur primo, quòd non (quia omnes sapientes tã qui loquuntur per abscisiones q̃ q per annos Alcocoden) in quocunq; loco & in quocunq; clymate regulas eorũ de uita natorum ponunt generales &c. Secundo arguitur uno signo nostri sapientes, ut plurimũ fuerunt de partibus Aegyptijs & Arabicis, & Hispanis, quæ sunt multũ diuersæ â nostris climatibus & prouincijs, tamen practicati sunt Astrologi harũ partium per eorũ regulas absolute, ergo signum est, q̃ eorum regulæ ualent in diuersis prouincijs. In oppositum arguitur auctoritate Philosophi in libello de causis longitudinis & breuitatis uitæ, qui dicit, quòd degẽtes in partibus calidis longius uiuunt quàm in frigidis, ergo Astrologorum regulæ non sunt præcise de uita natorum in quacunq; parte terræ. Item philosophus in quàmpluribus locis hoc uoluit, & est de intentione omnium nostrorum sapientum medicinæ. Item Hali Abenragel capitulo de Alcocoden dixit, quòd sapiens considerare debet de qua prouincia, de quo climate sit natus, quia respectu diuersorum climatum, prouinciarum & ciuitatum anni Alcocoden uariantur in natis. Primum si anni Alcocoden nõ uariarentur respectu diuersorum climatum & prouinciarum, multæ ciuitates & loca essent populatæ, quæ sunt destructæ, & omni anno est quasi hominum pestis, ergo non est signum quòd anni Alcocoden releuentur præcise in diuersis climatibus, ciuitatibus & prouincijs, cuius respectu diuersorum locorum & prouinciarum diuersarum uariantur sensibiliter multum actus nobiliores & excellentiores in hominibus, ratione quorũ homo principaliter est inuentus, ergo maiori ratione respectu diuersorum climatum, & diuersarum prouinciarum uariabuntur actus humani subordinati

dinati illis, & nimis perfecti quàm illi. Assumptum patet de inclinatione hominum & proprietate ipsorum ad diuersas mores in diuersis climatibus, quia sunt qdã hebetes ad speculandũ & alibi habiles, ergo eadem ratione respectu diuersorũ climatum & prouinciarum uariari deberent dispositiones pro uita breui uel longa ratione diuersitatis prædictæ. Præterea patet experientia, quòd aliqua loca sunt paludosa & lacunosa, in quibus rationabile est, ut gentes non uiuãt æquo gradu cum locis his continuis, ergo stante eadem dispositione cœlesti pro uno nato, qui sit in locis lacunosis, & pro alio in opposito loco, & illic commorantibus pro uita ipsorum non debẽt anni natorum æquales esse. Huic dubio est respondendum in breuitate, quod prout alibi manifestum est, indiuidualis hominum complexio uariatur in creatis multis de causis, tum ratione supercœlestium, tum ratione mixtiõis, tum ratione loci nati, & ex multis parentum accidentibus, quæ contingũt diuersis modis, ita quòd sicut ex principijs alijs patet locorum uarietas in natis complexionem eorum uariat cum proportione astrorum influxu quasi semper. Quare ponenda est responsio, quòd uita natorum uariatur respectu diuersorum locorum, patet hoc de probationibus supradictis.

Conclusio secunda, quòd quasi in omnibus natis uita ratione cœlestium nõ uariatur ex diuersitate climatum & natorum, ita quòd diuersitas locorum de per se sit causa, imò diuersitas supercœlestium principaliter. Hanc enim conclusionem forsan naturali puro & medico puro paterent dissoluam sed ipsam declarando, patebit merito eis notum, & clarũ debẽt habere philosophi, quòd omnis appetitus naturalis in animalibus dirigitur & determinatur motu & influxu cœlesti. Et licet anima & naturalium entium formæ appellentur immediati & principales motores, non pro tanto has naturales inclinationes & appetitus non faciunt, nisi tanquàm rememoratis à superioribus causis, his causis proportionatis, unde hominũ in despectu Astrorum nõ uiolentata in diuersis prouincijs ac locis solum determinata fuit sub influxu proportionali effectibus habitabilis loci, unde si locus pro breuitate hominum dictat. Nati enim producentur ad exitum sub influxibus, effectum talem dictantibus, scilicet pro breuitate uitæ natorum, quia omnis motus, omnis sensitiuus appetitus superioribus tẽsis proportionabilibus attestantur. Et dixi, Astrorum nõ uiolentata uirtute, quia per simpliciorem libertatem arbitrij homo posset ordinare, ut creatum producetur in talibus locis dissonis diuersis à propria & naturali inclinatione parentum. Hic casus accidere posset ex propria libertate intellectus, qui casus tamen nunquàm inuentus est in membranis, quòd fuisset practicatus, & modicũ putamen haberet qui ad factum uellet deducere. Et si aliqui relegantur in diuersis prouincijs, aliqui ex inclinatione propria ad diuersa climata, & diuersas prouincias se transmutent. Hoc enim factum est ex influxibus proportionalibus in ipsorum natiuitate, & sic stricte practicando in uita natorum in diuersis prouincijs & locis diuersis quàm climatibus iam in natis præ mortuis reperiri ueritatem. Responsiones deductæ ad oppositum nullatenu

nullatenus contra hanc intentionem procedunt nisi Haly intentio, quæ est contraria huic proposito, tamen in hoc passu medullitus non prospexit, & conclusio mea prima intelligitur in illo casu posito, qui forsan in 3600 milibus annis non accidit. Intelligitur etiam sub hoc intellectu, quòd complexiones diuersorum locorum sunt uariæ respectu aliarum, & ita cœlestes influxus in diuersis prouincijs uariãtur in uita natorum. Et si duo nati essent in eodem tempore, unus in diuerso climate ab alio non est possibile, ut habeant eandem figuram & syderum situm simul, si non in eodem tempore producũtur, sed sub cœlestiũ figura proportionabiliter, tũc dicetur quòd æqualiter uiuent, quia casus in rarissimis accideret, quia diuersæ dispositiones materiæ adinueniuntur, ut in eis formæ ducantur sub influxibus diuersis proportionabilibus dictis formis dispositis &c.

Ad tertium dubium, cum petebatur utrum anni Alcocoden natorum uarientur ex diuersa & disproportionata uirtute parentum. Et arguitur primo, quòd sic, primo auctoritate Haly, qui dixit, quòd respicere debemus ꝑ uita filiorum in natiuitate parentũ, qualiter se habuerit domus quinta parentũ, quia multi habent domum quintam damnatam morte filiorum. secundo euenier cum natiuitas filiorum dictat ipso longo tempore perdurare. Secundo arguitur auctoritate nostrorum sapientum medicinæ, qa pater podagricus generat filium podagricum, ac si filius est dependens à patre, ergo stante in disproportionato semine patris pro breui uita parentum, filius ex eo productus breuem uitam habebit simili ratione. Præterea experientia patet in multis de una progenie, qui seruant consimilem dispositionem in multis operationibus, ut illorum de Gonzaga secundũ uisum. Et in una progenie uidi Paduæ, de qua dixerunt mihi antiqui multi, quod de illa progenie quasi omni tempore fuerint aliqui muti, ut sic de alijs multis iam patet experientia, quòd de una progenie uiuunt nati longis temporibus, & de alia progenie quasi omnes moriuntur iuuenes, ergo signum est, quòd influxus parentum uariant, & alterant, & modificant ad eorum similitudinem naturam filiorum. Etiam arguitur sic, semen derelictum à patre pro generatione filij, & etiam sanguis menstruus ex parte matris se habent in natiuitate filij respectu causarum cœlestium, tanquàm materia & ꝑfectibile respectu perficientis, sed hæc duo semina super cœlestium respectu filiorum generandorum est possibile esse male dispositi & disproportionata, ergo influxus cœlestium pro natiuitate filij generandi uariabuntur, & disproportionabuntur, ratione materiæ & subiecti diuersificati. Assumptũ notum est, & consequentia tenet, quia propter uarias & distinctas dispositiones materiæ agentium effectus uariantur. Interea satis arguitur euidenter in tãtum poterit unius natiuitas infortunari pro filijs generandis, quòd pro nullo tempore iste erit filios habiturus, supposito quòd nõ sit orbatus membris, nec infirmitate detentus, imò abundet semine & emittat, & obiectum habeat competens in debita ætate & tempore, talis filios nunquàm procreabit. Hoc tota die patet experientia in multis, quòd nunquã filios habuerũt

 licet

licet multiformiter procurarunt, ergo posibile satis erit, quòd unus pro fi lijs generandis, natiuitatem habeat damnatam pro eius morte filiorum fe stina. Assumptum patet experientia. & consequentia nota est, quia intensi= us & fortius est peccatum ablationis in filijs quàm peccatum diminutionis in uita ipsorum postquàm generati sunt, quia illic est totalis indispositio se minis, illic uero diminuta. In oppositum arguitur sic, quia in iudicando de uita natorum esset processus à parte ante, usque in infinitum, uel usque ad Adam, quia posibile erit quòd natiuitas unius nati sit magis similis nati= uitati Adam, quàm natiuitati sui genitoris. Etiam nullus sapiens posit de annis mortis nati iudicare, quia ignotus esset gradus infortunij patris re spectu huius filij uel alterius, quia dispositio seminis uniformis non serua= tur pro omni tempore. Præterea arguitur euidenter modificatio & dige= stio seminum pro tam nobili receptione formæ, principaliter fit ab uirtute informatiua mediante debito instrumento fortissime concurrente uirtute cœlorum. Sed cum uirtus informatiua mediante instrumento substantiali= ter transmutet materias has duas cœlorum auxiliante uirtute, ergo maiori ratione debent omnem qualitatem sensibilem prohibentem transmutare, quia talis est generatio unius in alterum nullo sensibili remanente, ergo for ma introducta est sub dispositione cœlorum bonam uel malam, per quam posimus scire uitam futuram nati longæuam uel breuem, hæc tamen ratio licet debilis & etiam aliæ ad oppositum non possunt tibi demonstrare pro parte sua &c. Ad dubium respondeo quid tenerem, quòd per quamcunque natiuitatem filij tu iudicare potes per eius influxum uitam breuem uel lon gam ipsius nati, quia licet semina parentum ad generationem concurrũt. Casus quidem seminis non fit nisi in tempore proportionato natiuitati pa rentum, quia maior pars motuum creatorum fit, & attestatur fluxibus eorũ natiuitati, ita præcise est in alijs creatorum actibus, quæ non fiunt nisi se= cundum dispositionem cœlorum similem dispositioni radici natiuitatis. Et per consequens, cum exitus infantis producit similitudines & originem per casum seminis in matricẽ, ergo per exitum infantis iudicare posimus de tempore uitæ ipsius, cum omnia ista sunt coniuncta & annexa cum nati uitate et dispositione parentum pro filijs. Sed hoc merito esset à me quæren dum, ergo duo nati ex eisdem parentibus, duoque gemelli deberẽt idem tem pus habere pro uita ipsorum, cum oppositum patet experientia. Quia si na tiuitas filiorũ est proportionalis in fluxu parẽtum pro filijs, & ille est unus, ergo unusquisque deberet sibi asimilari. Hic satis clare dici potest, quòd ar= gumentum non tenet, quia idem influxus parentum non est pro omnibus filijs, imò sunt multi secundum quòd fuerit numerus filiorum, quia aliter est dispositus influxus patris pro filio uno, & aliter est dispositus alter influ xus parentum pro filio reliquo, totum hoc patebit in capitulo de quinta do mo, ubi Deo dãte clarius loquar & plenius, quàm aliquis prædecessorum. Sed iterum dices, ergo per natiuitatem parentum iudicare posimus pro ui ta filiorum, certe conceditur, quia sicut per natiuitatem filiorum iudicare

posimus

possimus de uita parentum, ita econtra, quia ista sunt ligata & annexa, sed clarius & manifestius iudicatur per eorum natiuitatem. Quæri posset à me præterea, cum possibile satis sit quòd natiuitas patris aliter sit disposita pro filijs, & aliter natiuitas matris, qualiter natus eis pro uita poterit attestari. Etiam quæri potest, quis ipsorum influxuũ parentum est principalior, hæc omnia patebũt in quinta domo. Amplius quæreretur, si per omnes natiuitates filiorum æquo gradu iudicare possimus de uita parentum, cum dictæ natiuitates adinuicem sint satis diuersæ, hoc patebit cap. de quarta domo, unde breuitate compulsus, argumentorum solutiones tanquâm multum faciles intellectibus derelinquo.

Ad dubium uero quartũ, cum quærebatur utrũ anni natorũ p Alcocoden, & addentes etiã possunt elõgari per debita regimina sciẽtiæ medicinæ. Et arguitur primo, quòd sic, auctoritatibus & rationibus, & primo arguitur auctoritate Galeni 3 Tegm. qui docet reducere corpora parum lapsa ad corpora meliorum habitudinis, quæ sunt longiorum uitæ. Hanc enim trãsmutationẽ cõplexionis in meliorẽ uoluit Gal. 5. Terapeutice, cap. de cura febris: hoc etiã dixit 6. de regimine sanitatis. Contra hanc enim reductionẽ & permutationem corporum humanorum in pluribus locis uoluit Auicennæ, & ratiõe sic arguitur tibi, & res aliæ medicinales, exercitia, aer, & res aliæ non naturales possunt nato taliter applicari, ut eius complexionem faciant ad oppositum declinare, ergo si talis natus cito mori debeat ex causa calida, dictæ causæ effectus poterit minui & retardari, consequentia nota est & assumptum tota die sentimus experiẽtia. In oppositum arguitur primo auctoritate Auicennæ prima primi capitulo de ætatibus qui dixit, quòd unumquodq; indiuiduorum terminũ præfixum habet, & Auicenna tertia primi capitulo 1. dixit unumquodq; præterea corpus terminum habet in q̃ resistat siccati. Item philosophus secundo de generatione capitulo penultimo sic dixit, uita unuscuiusq; numerum habet & hoc determinate, omnium est ordo, omne tempus et uita mensurantur periodo, sed tamen non eadem omnes, sed hi quidem minori, hi autem maiori his annis &c. Et philosophus quarto de generatione animalium dixit, quòd tempora omnium gestacionum ac uitarum mensurari uolunt secundum naturam periodis. Et Auerroes 6. colliget cap. 1. dixit, quòd aliquando ars cõseruatiua corporum humanorum deficit propter materiales præparationes, quæ sunt in eis, hoc dubium prolixe nostri Doctores medicinæ disputant, ideo hic non me prolõgo, nec uolo rationes adducere, sed solum tangam ea, quæ Astrologo pertinere uidentur. Sed primo notandum est, quòd prout in quarto uoluit Ptolemæus, quòd mors nati potest peruenire, aut lege naturæ, aut ui naturæ, sicut quæ fit per ensem &c. de prima enim se habet medicus impedire, de secunda minime. Secundò notandum, quòd cum in medicina notatur, quòd ad præsens duplex est complexio, quædam insequens materiam, quædam insequens formam, quæ sit unaquæq; istarum alibi patet in medicina. Tertio notãdum est amplius, quòd hic nõ intelligitur de morte, quæ

 fieri

fieri potest ex libro arbitrio cõtra ueritatem cœlorum, sicut euenit in sapiente illo, qui malam mortem prædixit domino eius, & sibi bonam. Et quia dictus dominus multum ex hoc nouo contristabatur, nullusq́ secum poterat habere bonum. Quadam die consanguineus & amicus domini uocauit Astronomum sapientem, & inquit: Nonne dominus mala morte mori debeat? sapiẽs affirmauit. Iterum interrogauit ipsum, licet ipse sciebat qua morte morieris. Respondit, morte naturali. Tunc talis ex libertate arbitrij eius, accepto ense Astronomum interfecit, & celeri passu iuit ad dominum, dicens: Timere non debes inclite domine, quia de uobis dicere non potest ueritatem Astrologus, quia de se ipso uidere non ualuit, quia dixit se bona & naturali morte finiri, & nunc extitit interfectus: hæc enim ui arbitrij fuit interfectoris, non dictante uirtute cœlorum. Ad quæsitum rationatiue respõdeo, q beneficio aliq̃ scientiæ medicinæ anni Alcocoden natorũ elongari non possunt, & causa est, quia locus Hyleg cum eius dominus est à qua quæritur uita & eius tempus. Istæ enim dispositiones cœlorum sunt, quæ maxime reponunt indiuiduales complexiones in creatis, & cum sit productio creati intrinsece, fomentantur tam in humido radicali quàm in calore innato, & in eis consistit tãquàm perficiens ad profectibile, & tanquàm lux respectu umbræ. Has enim occultas proprietates Auerroes 6. colliget cap. 1. unde sicut nos Medici dicimus, quòd per complexionem insequentẽ materiam, & ex his principijs non est posibile uita elõgari, cum talis indiuidualis complexio in creatis non poterit transmutari, quia hæc est illa complexio, quæ est maxime cœlesti uirtute donata, ut Mesue uoluit in de consolatione medicinarum, cum dixit, quòd medicina non uacuat, quia calida uel frigida, uel aliquid huius, sed q̃a cœlesti uirtute dotata. Et Auicenna prima primi de complexionibus, de hac complexione intellexit, quòd unũ quodq́ indiuiduum habet complexionem sibi propriam, quam alteri associari est imposibile. Et licet Thomas de la Garbo in eius summa dixit, q uita, prout dependet ex uirtute Astrorum, potest elongari, quia melius potest disponi materia, & Astra eorum effectus uariantur propter diuersitatẽ materiæ, & ad hoc probandum deducit Haly in commento illius uerbi Ptolemæi in Centilogo: Optimus enim Astrologus &c. Deducit philosophus in secundo de generatione cap. allegato &c. nam pro tanto eius intentio non est sic absolute credenda, quin aliquando complexio indiuidui dependet ex uirtute Astrorum, quæ disponit complexionem insequentem formã, sicut est cõplexio illa, de qua in capitulo de forma nati inferius terminabo, & ista principaliter dependet ex ascendente natiuitatis, & eius domino, ac eius planetis aspicientibus & existentibus cum prædictis, & etiam ex loco Lunæ &c. Hæc talia influant pro complexione indiuiduali ipsius nati, sed principalis est pro complexione insequente formam, & de tali intellexerũt authores. Complexio enim indiuidualis, pro tempore nati, principaliter dependet ex Alcocoden, & talis enim non poterit transmutari, & est in creatis affixa, nec est unicuiq́ creato æqualis ut plurimum, quia locus Alcocodẽ

in figura, & in loco signi,& etiã addentes & diminuentes rarissime in duobus natis concordãt,unde conclusiue tenendum est in hoc dubio,quòd nullus natus naturaliter transire potest annos Alcocoden &c. & sic per experientiam inuenitur. Et licet philosophus dicat quarto de generatione animalium,quòd periodi Astrorum uariantur ratione diuersitatis dispositionis materiæ,hoc dixit de influxu Astrorum multum generali,quia principaliter diuersitas dispositionis materiæ prouenit ex diuersis cœlorum uirtutibus,cuius diuersitas patere debet Astronomo optimo,qui ratione huius nato uitam pro tempore declarabit &c. unde habetur ad literam in speculo Alberti Magni cap. 18. quòd per gradum Hyleg & per planetam Alcocoden non iudicatur quantum oporteat uiuere de necessitate ,sed ultra ꝙ uita eius non protenditur ex natura,abbreuiari enim possunt dies hominis nõ augere,hæc ipse dicebat ad textum.

Ad quintum uero dubium,cum petebatur utrum anni Alcocoden uariantur ratione influxuũ coniunctionum magnarum, eclipsium,reuolutionum annorum mundi , stellarum fixarum,inthronisationum &c.Et in isto dubio implicabitur solutio ultimi & penultimi dubij Et arguitẽ primo quòd sic,quia si coniunctiones magnæ annorum, mundi reuolutiones & eclypses, Cometæ &c. non possunt annos natorum breuiare,& de influxu ipsorum natos interficere, statim sequeretur quòd frustra sapientes iudicant per coniunctiones magnas,eclypses &c. de mortalitate hominum,de morte principum , & sic de alijs. Et consequentia probatur sic , quia si uita natorum solum terminatur per influxum radicis natiuitatis,& non aliter. ergo hominum mortalitas & principum interfectio de per se solum prouenit ab influxibus natiuitatis, & non coniunctionum uel eclypsium, uel Cometarum , consequens est falsum, quia experientia patet adueniente aliqua cõiunctione superiorum pestem hominum uel brutorum dictante, statim apparet effectus ipsius,ergo signum est, quòd talis coniunctio de per se potest natos interficere. Secundo arguitur sic, coniunctio superiorum potest esse causa diluuij satis magni,ratione cuius proueniet hominum mors plurima,ergo cõiunctio magna potest natorum annos Alcocoden abbreuiare. Assumptum patet ex intentione Alberti in lib. de coniunctionibus magnis in pluribus locis,& ex intentione Messahala,& Omar in fine natiuitatis,& consequentia probatur sic,quia sit ita, quòd anni natorum tunc quasi pro tota parte,non debeant terminari tempore diluuij prædicti, gratia exempli, & hoc est unum possibile plus credendum quàm oppositum, tunc si dicti nati morientur,ex diluuio habetur propositum. Si uero nõ,tũc effectus cõiunctiõis prædictæ nõ poterit interficere diluuiũ,q̃d est falsum & contra intentionem authorum,& loquar de diluuio satis magno, sicut fuit diluuiũ à coniunctione,unde sumamus dominiũ orbis magni , & signũ orbis magni &c. Tertio arguitur auctoritate Albumasaris in libro de coniunctionibus magnis,ubi in pluribus locis per coniunctiones magnas determinat mortem regis & prophetæ, Et etiam Haly Abenragel in reuo=

lutionibus annorum, ponit mortalitatem hominum, & mortem regis per reuolutionem anni mundi, & per Cometas & eclypses. Hoc idem habetur in experimentis Albumasaris & in de floribus eius, & in reuolutionibus Mesale, et in lib. quatuor partiũ à Ptolemæo, & in alijs pluribꝰ locis. Et philosophus uoluit, quòd Cometæ mortem significant principum. In oppositum arguitur primo, quia statim sequeretur, quòd iudicium natiuitatis datum de morte nati, esset multũ debile, consequens est falsum. Ergo et consequentia probatur sic, quia reuolutiones annorum mundi, Cometæ, coniũctiones magnæ, ac eclypses, fiunt multum sæpe, & per consequens sæpe deberent natos interficere. Secundo arguitur auctoritate Albumasaris in libro quem fecit regi magno Sarracenorum. Cũ peruenerint infortunæ ad locum conuenientem, non nocebunt si non fuerit eis significatio in radice natiuitatis, & similiter fortunæ non proderunt cum non fuerit eis in radice significatio. modo si fiat respectu alicuius nati coniũctio mala, quæ in radice natiuitatis nihil significauerit: Et similiter dico de effectu Cometæ, cuius significatio non fuerit in radice natiuitatis: & similiter de reuolutione anni mundi, quòd tunc talis influxus nato non poterit obesse uel prodesse. Tertio arguitur auctoritate antiquorum, quos recitat Haly Abenragel in fine tractatus reuolutionum natiuitatum dicentis, quòd si in radice natiuitatis fuerit influxus alicuius fortunĳ, & reuolutio natiuitatis significaret nato magnam excellentiam, tunc reuolutio modicum, ac modicum bonum poneret, sed pure aliquid augmentaret. Sed si in radice natiuitatis esset nato influxus, maxime fortunæ et excellẽtiæ, & in reuolutiõe natiuitatis esset influxus maximi infortunĳ, tunc talis infortunatus influxus modicum nato obesset, sed pure aliqualiter remitteret de bono, unde qua ratione fortes influxus reuolutionis natiuitatis nullatenus ualet tollere influxum radicis eius, eadem ratione & maiori non poterit reuolutio anni mundi, eclypsis &c. His dictis superius iuxta posse conabor dare lucem, & primo scire debes, ꝙ motus & Astrorum influxus sunt cum magno regularitate ordinati, & licet notabiles immediate contrarientur influxibus aliquorum effectuum, non pro tanto ipsi sunt alijs præcedentibus uel futuris attestabiles & conformes, unde sicut reuolutio natiuitatis radicis significatum auferre nõ potest, licet aliqualiter alteret infra metas maiori ratione, reuolutio mundi, ac Cometæ & eclypses. Et si mors regis uel domini per nostros authores & eclypsibus & Cometis fuerit significata, hoc dixerunt prout fuerit de significatione ipsorum adiuuando & alterando cum influxu radicis natiuitatis, si illud consenserit, unde reuolutiones mundi & eclypses secundum quòd huius posse tantum non habent, ut natum ualeant interficere non consentiente radice, licet alterent & adiuuant, nisi ex se illud prædictum significant secundum quòd retulerunt authores & bene. Coniunctiones quidẽ magnæ in causa hic ponunt, & natos occidũt, prout eis natiuitatum radices aliqualiter similes fuerint & conformes, & nullo modo aliter. Et iam tota die per experientiam adinueni tam in reuolutione mundi, quàm in figura eclypsis

quòd

ꝙ significator unius nati fuit pessime dispositus, & nullatenus nato infortu niū aliqd euenit ratiōe prædicta nō cōsentiēte radice, & pluries hoc notaui.

Auctoris de annis Alcocoden sententia.

QVia non sufficit aliorū sententias impugnasse, & recitasse opiniōes diuersas, ideo quid in hoc sentio, ponam Electo uero Alcocoden, & si fuerit directus, nec fuerit in signo contrario suæ domui, uel suarū domorum, nec etiam fuit in signo contrario suæ exaltationi, & fuerit in suo Hayz, & fuerit saluus combustione, & fuerit in gradu cuspidis ascendentis, uel in gradu cuspidis decimæ domus, tunc talis Alcocoden dat suos annos maiores nato Sed si Alcocoden eodem modo dispositus (ut dictum est) fuerit in gradu undecimæ domus, uel in gradu quintæ domus, uel in gradu quartæ domus, uel septimæ domus, uel in gradu secundæ domus, uel fuerit in gradu finis coniunctione uersus decimam, uel consimili modo in gradu tertiæ domus, & fuerit bene dispositus in domo uel exaltatione sua, & in domo tertia cum una dignitate plus, tunc talis Alcocoden dabit nato annos medios. Sed si Alcocoden fuerit in gradu sextæ domus, uel in gradu duodecimæ domus, cum conditione prædicta, tunc dabit nato annos eius minores. Et similiter si Alcocoden fuerit in octaua domo cum dispositione prædicta, dabit eius annos minores, quia licet hæc domus sit succedēs, tamē quia est domus contraria uitæ nostræ, ideo non meretur plus dare de tempore. Si uero Alcocoden non fuerit in gradu cuspidis decimæ domus, uel in gradu ascendentis, & nunc uolo loqui solum de istis duabus domibus, sed si fuerit infra cuspidem alicuius prædictarum domorū, sit gratia exempli, ꝙ fuerit in 10. tunc uide distantiam graduū, quæ est inter cuspidē 10 et cuspidē 11, quā serua, deinde habeas distantiā ipsius Alcocoden à decima, quā serua. Postea uide differētiā, quæ est inter annos maiores ipsius Alcocoden, & annos medios eiusdem, tunc quota pars fuerit distantia Alcocoden à decima, de tota distantia quæ est decima ad undecimam, talem partem capias de differentia dictorum annoru , quam partem annorum subtrahe ab annis maioribus, & habebis datum Alcocoden, quia in eadem proportione se habet distantia Alcocoden à decima, ad totam distantiam in qua ꝓportione se habebit dicta pars diem annorum ad totam differentiam. Et consimiliter facies si Alcocoden fuerit inter gradum ascendentem & gradū secundæ domus, uel sic reducas totam differentiam annorum ad menses multiplicando per 12, quam diuide per totam distantiam, quæ est à decima ad undecimam, uel ab ascendente ad secundam, & numerus quotus erunt menses, qui incumbunt uni gradui distantiæ, quem numerum quocientem multiplica per numerum graduū distantiæ Alcocoden ab angulo, & erunt menses, qui correspondent toti distantiæ Alcocoden ab angulo, quos menses reducas ad annos, & ipsos subtrahes ab annis maioribus Alcocoden

frangendo

frangendo etiam annos, si in distantia remanserint aliqui menses ultra annos & habebis quæsitum &c. Sed si Alcocoden non esset in gradu decimæ uel in gradu ascendentis, sed fuerit ante gradum cuspidis per quatuor uel quinq; gradus, qui secundum authores uidentur in cuspide computari, sit gratia exempli ante cuspidem ascendentis, tunc habeas differentiam inter annos minores ipsius Alcocoden, & annos maiores, de qua differentia facias quinq; partes, & si Alcocoden distauerit à cuspide per 2 gradus, tunc subtrahe duas quintas dictæ differentiæ ab annis maioribus: si per tres gradus tres quintas &c. tūc illud quod post subtractionem remāserit, erit quæsitum. Sed cum Alcocoden esset ante decimam eodem modo sicut dixi in ascendente, & Alcocoden esset in nona domo cum dignitatibus, cum quibus posset dare annos medios, tunc uide differentiam annorum maiorum ad medios, facias eodem modo quinq; partes de dicta differentia, & subtrahes ab annis ipsis maioribus, & habebis quæsitum. Sed si Alcocoden nō daret annos medios ibi, sed minores, facias sicut dictum est de ascendente. Cū Alcocoden non fuerit in gradu undecimæ, sed fuerit inter undecimam & duodecimam, tunc capias differentiam annorum mediorum ad minores, de qua capias talem partem qualis est distantia Alcocoden ab undecima, ad totā distātiam quæ est ab undecima ad duodecimā, sicut dictū est supra, quam differentiam subtrahe ab annis medijs ipsius Alcocoden, & habebis quæsitum. Hic insurgit instantia, tu dicis quòd dispositor annorum in nona, cum conditionibus requisitis supra, dat annos medios in fine quinti gradus, qui cōputantur in undecima domo, eo q̄ illi quinq; gradus sunt nobiliores, maiori ratione ipsos deberēt dare cum est in cuspide nonæ, quia non pro alio domus nona dignificatur supra cadentes, nisi per aspectum trinum, quē recipit ab ascendente. Sed cum gradus cuspidis nonæ respiciat ex trino cuspidem primam, sequitur quòd dictum est, uidelicet quòd cuspis plus deberet dare q̄ gradus finis prædicti quinti gradus. Hinc dicitur, q̄ licet cuspis nonæ, fortificetur per aspectum cuspidis primæ, non pro tanto est dignior, quàm gradus qui est propinquus decimæ domui, quia ille fortificatur per approximationem ad angulum decimæ, & etiam per aspectū, quia iam pars illa data pure respicitur ab aliqua parte primæ domus. Si Alcocoden non esset in cuspide quintæ, nec in cuspide quartæ, non est cura, quia quarta usq; ad quintam dator annorum seruat continue datum. Cum Alcocoden non esset in gradu septimæ, sed supra gradus eius, tunc capies talem differentiam annorum, qualis est distantia Alcocoden ab angulo ad totam distantiam quæ est à septima ad octauam, sicut dictum est pluries. Sed si esset ante septimam per quinq; gradus, ut dictum est faciendo de differentia annorum mediorum ad minores quinq; partes, quas operare, ut dictū est de prima domo respectu duodecimæ, nec est differentia, nisi quia hic operatur cum differentia annorum minorum ad medios, & illic annorum minorum ad maiores. Quando Alcocoden est in octaua, sed non in cuspide ipsius, tunc in qua proportione se habebit distantia à loco cuspidis octauæ

ad totam

ad totam distātiam octauæ ad nonam, talem proportionem habebit pars differentiæ annorū minorū ad annos quos daret in nona, cum esset in cuspide ad totam differentiam, quam partem addas supra annos minores ipsius, & habebis quæsitum. Si uero Alcocoden esset in secunda domo usq; ad tertiam, uel à tertia usq; ad quartam, cum una dignitate plus, tunc seruat annos medios per totum. Hic insurgit instantia contra determinata in quodam capitulo supra, quia sequitur quòd domus tertia secundum maiorem eius partem est nobilior quàm undecima, quia si Alcocoden esset in undecima distans à cuspide, dabit nato annos pauciores medijs, sed in tertia ac in secunda, per totum dat annos medios, sequitur itaq; quod dictum est. Secundo dubitaret aliquis, quòd si Alcocoden est inter septimam & octauam, dabit aliquando tot annos, quot dabit ipso existente inter nonam & octauam. Si quis uoluerit aliquo casu posito considerare, quod uidetur extraneum, sequitur etiā q Alcocoden daret plures annos in aliqua parte nonæ domus uel tertiæ, quàm in certa parte septimæ domus data, quod uidetur extraneum, cum illæ sint cadentes & septima sit angulus. Hic responderi posset concedendo totum, nec est talis materia inconueniens, quòd aliqua cadēs sit potior, quàm aliqua pars anguli, quia domus septima ponitur inter loca priuantia uitam, & quarta priuatur gradu lucis tantæ respectu decimæ. Et ad primum etiam diceretur, quòd undecima ratione propinquitatis ad duodecimam, & etiā quinta domus respectu sextæ, quæ sunt malæ domus, sed cum supra reputabam pro maximo inconuenienti in declaratione rationis Haly Abenragel, hoc procedebat contra illum, qui prædictam regulam in omnibus angulis & cadentibus per differentiā annorum minorum ad maiores, falsissime practicabat. Alcocoden uero per totam duodecimā & per totam sextā usq; ad illos quinq; gradus seruat minores annos, & nona domus seruat uniformitatem in significando. Si quis diceret, contra, gradus sextæ & gradus duodecimæ, sunt debiliores & magis infortunati quàm gradus earūdem domorum magis distantes ab eis, cum ipsæ cuspides cadentes sunt in postremo casu octauæ. Videtur ergo quòd pauciores annos deberet dare Alcocoden, cum est in cuspide aliqua cadētium prædictarum, quàm quando fuerit in gradibus magis distantibus. Hic respondetur, quòd licet ipsi gradus cuspidum cadentium, sunt magis infortunati quàm gradus distantes ab eis, non pro tanto gradus distantes ab eis sunt tanti infortunij, quòd non possunt attingere ad tantum gradum nobilitatis, ut ualeant aliquid addere, quia tota illa distantia est plena multi infortunij, & illud minus infortunium unius partis respectu alterius, nihil addit, licet posit magis annos firmos tenere in subiecto. Secundo dubitaretur, quia sicut gradus illi quinq;, qui sunt ante angulum, computantur in angulo, ita se debent habere alij quinq; gradus aliarum domorum, quia quinq; gradus ante duodecimam, computantur in undecima. Ergo Alcocoden existens in parte illa duodecimæ domus, pauciores annos deberet dare, quàm in alijs præcedentibus non seruando proportionē. Dicendū est

quòd in domibus in quibus non seruatur uniformitas dati, fieri debet proportio in illis quinque gradibus secundum tempora data in domibus prædictis, & hoc secundum modum dictum de illis quinque gradibus respectu angulorum principalissimorum.

De addentibus & minuentibus annos datos per Alcoceden.

HAbitis itaque annis quos de prope se donat nato Alcoceden, tunc respiceas planetas, qui sunt coniuncti corporaliter, uel per aspectum ipsi Alcoceden, & uide naturam dicti planetæ, utrum sit bonus uel malus. Et considera in quo signo, & in quo termino, & in qua domo figuræ sit. Nam si dictus aspectus uel planeta, qui coniungitur sibi, fuerit saluus â combustione, retrogradatione, in termino fortunæ, & in bona domo, & talis aspectus fuerit de trino uel sextili, & iste planeta fuerit Iupiter uel Venus, tunc addit nato tot annos, quot sunt anni minores ipsius planetæ: & consimiliter facit Sol & Luna per aspectum trinum uel sextilem Sed si Iupiter uel Venus aspiciant Alcoceden ex aspectu inimico, non addunt neque minuunt, nisi inter ea cadat receptio. Sed si Iupiter uel Venus fuerint male dispositi, & aliquis ipsorum aspexerit Alcoceden aspectu beneuolo, uel sibi coniungatur, tunc addit tot menses, quot sunt ipsius anni minores: & si fuerint multum infortunati, loco mensium addunt dies uel horas. Dixit Aboali, quòd quando Alcoceden fuerit cum capite draconis ante uel retro per 12 gradus, addit quartam partem annorum, quos dedit Alcoceden, & quanto magis appropinquat sibi tanto melius. Oppositum est de Cauda. Dixit Albumasar, cum infortunæ recipiunt significatorem addunt, & non minuunt. Hoc credo maxime si receptio fiat cum aspectu beneuolo. Aboali dixit, quòd fortunæ addunt ex quarto & opposito. Si uero non interuenerit receptio, non est uerum. Dixit Haly Abenragel, quòd Caput & Cauda non addunt nec minuunt, quod credo et uerum dixit. Infortunæ cum de trino uel sextili aspiciunt Alcoceden, nō addunt nec minuunt, nisi ex trino uel sextili aliquis ipsorum recipiat Alcoceden. Luna & Sol, ut dictum est, ex aspectu trino uel sextili bene dispositi, addunt eorum annos minores: Sed si fuerint male dispositi loco annorum minorum addunt menses uel dies, quia cum addens fuerit peregrinus in termino mali, loco annorum addit menses, & aliquando addit dies cum plus fuerit infortunatus. Sol uel Luna si fuerit aspiciens Alcoceden aspectu beneuolo, licet fuerit Hyleg, addit sicut dictum est, licet minor tenuerit oppositum. Mercurius cum addentibus addit, & cum minuentibus minuit, quia conuertibilis est naturæ, addit enim secundum dispositionem sui fortunij, sicut dictum est de alijs. Postquam sciueris additionem annorum, dignum est ut sciatur modus per quem anni Alcoceden minuuntur. Cum enim Alcoceden fuerit sub radijs Solis, ita quòd sit combustus, perdit

omnes

omnes annos eius,nisi receperit Solem, quia tunc Sol erit dator annorum, & licet aliqui authores dixerunt, quòd si fuerit in corde Solis,tunc perfecte donat,non est uerum nisi forsan Sol ipsum recipiat,quia Sol priuat omnem lucem sub se,ex qua maxime uita consistit. Retrogradatio quidem Alcocoden ac detrimentum eius & descensio, expertus sum in Natiuitatibus pluribus,quòd aliqua prædictarum dispositionum non minuit,nisi quintam partem annorum dati Alcocoden. Occidentalitas etiam minuit quintam partem dati,& licet dictus Alcocoden non fuerit in domo uel exaltatione sua,& fuerit directus saluus à cõbustione, & orientalis,& fuerit in alio signo,non minuit pro tanto quintam partem, prout uoluit Haly Abenragel,imò seruat datum. Cum Saturnus uel Mars corpore,uel per aspectum oppositum, uel quartum coniunctus fuerit Alcocoden,& etiam Sol corporaliter,uel per aspectum quartum uel oppositum,&Luna per quartum uel oppositum,ita quòd nulla receptio interueniat, unusquisque minuit tot annos ab annis ipsius Alcocoden,quot sunt anni minores ipsius. Mercurius minuit secundum quòd dictum est. Retrogradatio quidem cum plus appinquat suæ directiõi minus tollit.Debet em̃ fieri proportio in illa quinta parte per quinque gradus propinquitatis directioni, & sic recedendo,& ab illis quinque gradibus infra seruat diminutionis quintæ partis.Dixit Ptolemæus,quòd Saturnus & Mars aspiciens Alcocoden, per aspectum trinũ ex signo breuium ascensionum,aut ex sextili ex signo longarum ascensionum minuit,quod non credo nisi modo supra dicto.

Cap. VI. De absciſoribus seu interfectoribus.

Postquam sciueris tempus nati,& uolueris scire fortunia uel infortunia,quæ debẽt accidere ipsi nato in tẽpore uitæ suæ, dignum est ut cognoscas à quibus locis proueniant supra dicta, quia notis locis infortuniorum subito patebit modus, per quem sciemus bonum aliquod nato euenturum tempore aliquo.Ideo ponam planetas,& loca à quibus ueniunt infortunia,qui à nostris sapientibus abscisores & interfectores nuncupantur,qui ab eis multi & diuersimode scribuntur. Ideo eligam ipsos, & per ordinẽ declarabo:Et sunt Saturnus,Mars corporaliter,ac eorũ aspectus oppositi & quadrati,tam ante quàm retro offendunt,& interficere possunt. Cum significator nati peruenerit ad loca prædicta,corpus Solis & oppositus eius aspectus,& quartus aspectus eius.Corpus Lunæ cũ fuerit in ascendente,abscindet ascẽdens eius oppositus,& quartus abscindunt. Sed si prædicti planetæ fuerint ipsimet significatores,nõ abscindunt,nec eorum aspectus,quos nota & menti teneas. Cordi signorum ac Caput & Cauda draconis sunt abscisores.Caput enim abscindit propter nimiam eius stricturã. Gradus sextæ domus,ac etiã duodecimæ,gradus septimæ,gradus octauæ,

 dominus

dominus octauæ, dominus duodecimæ ac sextæ, sunt abscisores. Vidi in quadam natiuitate cuiusdā pueri, Iouem esse dominum octauæ in gradu ascendentis, & nulla fortuna ipsum aspiciebat, & abscidit uitam nati, quia cum puer fuit natus, mortuus est. Cometa interficit cum apparuerit tempore natiuitatis. Loca tenebrosa & nebulosa interficiunt. Gradus eclypsis, cū fuerit eclypsis in figura natiuitatis, abscindit. Dixit Ptolemæus, quòd Saturnus & Mars ex sextili abscindunt ex signis breuium ascensionum, & trinus eorum abscindit ex longis ascensionibus; sed si fuerint infortunati ex dictis aspectibus pure impediunt. Mercurius etiam per quartum & oppositum impedit etiam. Gradus quartæ domus, maxime cum fuerit aquæus & infortunatus, abscindit, quia est locus profundus & obscurus. Pars mortis & pars infirmitatis abscindunt. Et semper cum aliquis istorum significatorum peruenerit ad aliquem istorū, impedietur natus, secundū ꝙ significauerit significator. De diuicijs, si fuerit significator diuiciarū, uel si fuerit significator corporis de sanitate ipsius, uel de ægritudine, & impedietur natꝰ secundū naturā abscisoris, & loci in quo est ac etiā domo, & hoc maxime si fuerit in loco, in termino infortunæ. Sed si in dicto loco abscisoris fuerit corporaliter fortuna, uel ibidē bono aspectu aspiciat fortuna fortis, significat ꝙ natus nō habebit dictū impedimentū, & si habebit, erit leue. Sed si fuerit debilis, remittetur dictū impedimentū, sed pure natus grauabitur, non tantum quantum grauaretur si non fuerit aspectus dictæ fortunæ.

Cap. VII. De directiōibus, et primo de locis dirigēdis.

SI uero uolueris scire sanitatem uel infirmitatē, uel alia accidētia, quæ debēt euenire nato, & tempus etiā ipsorū accidentium, scire primo debes, quot significatores dirigi possunt ad loca abscisorū. Primo debes dirigere pro infirmitate corporis scienda, gradus ascendētis natiuitatis suæ fuerit Hyleg uel nō, gradus Lunæ, gradus Solis &c. Ita ꝙ quinq; loca Hyleg, dirigi debent pro sciēdo infirmitatē corporis ad corpora, uel radios dictorū abscisorū in capitulo præcedēti. Et licet gradus Solis dirigitur ad sciendū dominia uel magistratus nati, & pars fortunæ dirigitur ꝓ diuicijs nati. nō pro tanto etiā dirigi debet pro dispositione corporis nati. Et notū est, ꝙ sicut significatores diriguntur ad corpora uel radices abscisorū, ita dirigi debent ad corpora uel radios beneuolos fortunarū, dicendo bonū & utilitatem nato secundū naturā loci, in quo est fortuna uel eius radius. Et si infortuna impediret dictū locū, remitte uel tolle secundū posse dictæ infortunæ, uel dirigere debes quinq; loca Hyleg. Ad sciendū in quo tempore debet natus infirmari uel uulnerari, uel cadere, quod totū distingues secundū ꝙ habere poteris in capitulo de 8 domo. Pro diuicijs acquirendis uel amittendis dirigitur gradus 2 domus, pars fortunæ ac eorū domini, atq; Iupiter, &

pars

pars similis. Pro cõiugio gradus 7. ac etiã eius dñs, & Venus. Pro dominio gradus 10. & eius dominus ac locus Solis. Vt breuius dicã & concludã, qui libet significator cuiuscunque rei fuerit, dirigi debet ad corpora uel radios abscisorũ, uel ad corpora uel radios fortunarũ, & secundũ que bonã uel malam obuiationẽ inuenerit, ita nato poteris iudicare, & hoc secundũ naturã loci, et secũdũ naturã ipsius abscisoris, & naturã domus in qua fuerit dicta abscisio.

De modis dirigendi.

Licet directio à nostris sapientibus diuersimode capiatur, tamẽ prout spectat in hoc proposito, determinandũ est de ea. Directio enim nõ est aliud, nisi aliquẽ significatorẽ in natiuitate inuenire ad gradũ fortunij uel infortunij uel econtra, sed cum significator uadit ad locũ infortunij deterius est quàm si infortuna uadit ad ipsum. Dicitur enim infortunã ire ad significatorẽ, cũ sit directio contra successionẽ signorũ. Dirigũtur enim cõtra successionẽ signorũ significatores, cũ sunt à medietate cœli uersus occidẽtẽ usque ad angulũ terræ secundũ uiam Ptolemæi. Partes aũt & planetæ retrogradi diriguntur cõtra successionẽ signorũ, quia motus eorũ est cũ motu diurno. Medietas enim cœli illa, de qua dictum est, accidit cũ significatoris signis oppositis, ideo cũ abscensionibus eius nadir dirigitur. Tamen hæc directio aliter capiebatur à Dorothio & Omar, quos sequitur Guido Bonatus, & Omar & Guido laudãt nimiũ hanc uiã, dicunt que subtrahantur ascensiões significatoris in circulo illius regiõis nati, ab ascendentibus loci, ad quẽ uis dirigere pure in circulo regiõis, & pro quolibet gradu differentiæ assumũt annũ, & pro 5 minutis mensem, & sic proportionabiliter de alijs fractionibus, & hoc faciunt ubicunque fuerit significator in figura, quem modum directionis laudant, & maxime laudatur à Dorothio uiro excellenti in natiuitatibus, & est satis leuis & expeditus. Tamen hunc modũ uidit Ptolemæus, quẽ reprobat in lib. quatuor partiũ, parte 3. cap. 10. dicens, que iste modus non est seruandus, nisi cũ significator fuerit in linea gradus ascendentis, uel per eius nadir si fuerit in linea gradus 7, ut infra patebit. Alter modus directionis, extrahi potest ex auctore theoricæ planetarum, cap. ult. qui aspectus planetarũ considerat, subtrahendo ascensiones significatoris in circulo directo, ab ascendentibus gradus, in quo est aspectus in eodẽ circulo, ita que capiebat aspectus planetarũ per ascensiones in circulo directo, qui tum modus considerando à nostris authoribus in quolibet loco figuræ nõ seruatur. Alia est uia magis rationabilis, quã omnes approbant, etiã Omar & Haly, & est uia Ptolemæi, & etiã magis rationabilis, quia alias ascensiones habet significator, cũ est in linea medij cœli, quàm cum est in linea occidentis uel orientis, sicut dixi, quilibet enim significator occidit cũ ascendẽtibus sui nadir. Vnde in gradu ascendentis significator oritur cum ascensionibus regionis, & in medio cœli habet ascensiones circuli directi, & in loco medio mixtim.

Vnde, si significator est in gradu ascendentis natiuitatis, subtrahantur eius ascensiones in circulo regionis ab ascendentibus loci, ad quem uis dirigere in eodẽ circulo, & differentia harũ ascensionũ, est gradus directionis. Si em̃ significator fuerit in linea medij cœli, subtrahantur ascensiones eius in circulo directo ab ascensionibus loci, ad quẽ uis dirigere in eodẽ circulo, & differentia erit quæsitũ Sed si fuerit in gradu 7. subtrahantur ascensiones nadir significatorũ in circulo regionis ab ascensionibus nadir loci, ad quem uis dirigere, & differẽtia est directio. Et cõsimilis opatio est in gradu 4 domus sicut in gradu 10 domus. Cũ significator non fuerit in prædictis locis, sed fuerit immediate, quæ est à 4 per orientẽ usq; ad 10 domũ, tunc primo subtrahe, si significator fuerit in quarta, quæ est ab ascendẽte usq; ad 10. ab eis ascensionibus in circulo directo ascensiones gradus 10. in eodem circulo, & differentiã serua ad partẽ; Sed si fuerit in alia quarta, quæ est ab ascendente ad angulum, tunc subtrahe abscensiones eius in circulo directo ab ascensionibus anguli terræ in eodem circulo, quã differentiã serua, & hæc differentia uocatur distantia significatoris ab angulo, qua distantia seruata, subtrahe ascensiões significatoris in circulo obliquo ab ascensionibus loci, ad quẽ uis dirigere in eodem circulo, & differentia uocatur significator regionis, quam serua cum prius seruata. Tertio subtrahe ascensiones significatoris in circulo directo ab ascensionibus loci, ad quem uis dirigere in eodẽ circulo; & differentia uocatur significator circuli directi, habitis his tribus, duobus modis practicatur, qui ueniũt ad unũ. Ponam itaq; primũ modũ leuiorẽ, habeas differentiã, quæ est inter significatorem circuli directi & circuli obliqui, subtrahẽdo minorẽ à maiori, multiplica itaq; prædictã differentiã per distantiã significatoris ab angulo iam seruatã, & multiplicatũ diuide p medietatem arcus diurni gradus in quo fuerit significator. Si significator fuerit in quarta, quæ est inter orientẽ & cuspidẽ 10. uel per medietatẽ arcus nocturni dicti gradus significatoris, si fuerit inter ascendentẽ & quartã, & numerus quotus est pars proportionalis, quã addes significatori circuli directi, si fuerit minor significatore regionis, uel subtrahe eã à significatore circuli directi, si fuerit maior significatione regionis, & q̃ post additionẽ uel subtractionẽ prouenerit, erunt gradus directionis. Cũ significator dirigendus fuerit inter 7 & 10. tunc subtrahe eius ascensiões in circulo directo ab ascensionibus medij cœli, & erit distantia significatoris ab angulo; Deinde minues ascensiones gradus significatoris, quem uolueris dirigere de ascensionibus gradus illius, ad quẽ uolueris dirigere per circulũ directũ, & erit significator circuli directi, quẽ serua cum distantia. Tertio subtrahe ascensiones gradus nadir, in quo est significator dirigendus in circulo obliquo, ab ascensionibus nadir loci ad quẽ uis dirigere in circulo obliquo, & differentia est significator regionis. Subtrahe itaq; significatorẽ regionis à significatore circuli directi, uel econtra, si fuerit maior, quã differentiã multiplica p distantiã ab angulo iam seruatã, & productũ diuide per medietatẽ arcus diurni gradus significatoris, & numerus quotus erit pars proportionalis, addend

denda uel subtrahēda de significatore circuli, secundū ꝙ dictū est. Cū significator dirigēdus fuerit inter angulū terræ & septimā, habeas distātiā eius ab angulo, subtrahendo ascensiones anguli terræ ab ascensionibus significatoris, & erit distantia eius ab angulo in circulo directo. Deinde subtrahe ascensiones significatoris in circulo directo ab ascensionibus loci, ad quē uis dirigere in eodē circulo, & erit significator circuli directi. Tertio subtrahe ascensiones nadir significatoris in circulo obliquo ab ascensionibus nadir loci, ad quē uis dirigere in circulo obliquo, & differentia est significator regiōis, quā multiplica per distantiā, & diuide per medietatē arcus nocturni nadir significatoris, & pars proportionalis addenda uel subtrahenda à significatore circuli directi, & erit directio, de qua fac ut dictū est. Alter est modus aliorū & est Ptolemæi, & recitat Alkabitius eum, et est ꝙ habita prædicta distātia significatoris ab angulo, & distātia illa fuerit à 4 ad 10 per orientē, in illa quatuor diuidebat ipsam per partē horarū gradus, in quo erat significator, & numerus quotus erant horæ distātiæ significatoris ab angulo, ꝑ partes horarū gradus loci significatoris, & numerus quotus erant horæ distantiæ significatoris ab angulo. In alia uero quarta, quæ est à septima ad 10 diuidebat distantiā significatoris ab angulo per partes horarū gradus loci significatoris, & numerus quotus erāt horæ longitudinis significatoris ab angulo in quarto, quæ est ab ascendēte in 4 domū, diuidebat dictā distantiam per partes horarū gradus nadir significatoris. Et cōsimiliter in quarta, quæ est inter 4 & 7. diuiditur ꝑ partes horarū nadir significatoris. Postea accipiebant differentiā inter significatorē circuli directi & significatorē regionis, de qua differentia accipiebat unā quartā partē eius, quā multiplicabat in horas longitudinis ab angulo, & productū erat æquatio, quā addebat significatore circuli directi, si erat minor significatore regionis, uel subtrahebat si erat maior, et quod post additionē uel subtractionē proueniebat, erat quæsitum. Iste modus operandi resultat ad idē sicut primus modus, sed primus modus leuior apparet. Cum significator fuerit in una parte, & locus ad quē uis dirigere, in una alia, dirige significatorem primo ad angulū medij cœli, uel ad angulū terræ, qui eū succederet dirigēdo per modū quē dixi. tum circulū obliquū, tū per directū, & serua ad partē hanc directionē. Deinde dirige dictū angulū ad locū, ad quē uolebas eum dirigere, eodē modo sicut dictū est, habebis aliam directionē, iūge cum alia, & aggregatum erit directio. Declaratur enim hoc sic, quia dirigitur significator ad angulū, ac si dirigetur ad unū infortuniū eodē modo, sicut dictū est. Postea si angulus ille fuerit 10 uel 4, subtrahentur eius ascensiones in circulo directo ab ascendentibus gradus ad quē uis dirigere etiā in eodem circulo. Et si fuerit dictus angulus gradus ascendens uel septimæ, fiat directio ipsius in circulo obliquo, quemadmodū dixi in principio, postea iunge has directiones, sicut dictū est. Nota etiam cū significator fuerit inter duos angulos proximos, accidit aliquando in dirigendo ipsum, ꝙ non inuenitur significator circuli directi, quia in subtrahēdo ascensiones significatoris ab ascendētibus

gradus

gradus,ad quē uis dirigere in circulo directo,remanet nihil,tamē cū habes significatorē regionis,tunc multiplica totū significatorem regionis per distantiam significatoris ab angulo, & multiplicatum diuide per medietatē arcus diurni illius significatoris, uel nocturni secundū ꝙ fuerit supra terrā uel sub uerra,& numerū quocientē subtrahe à significatore regiōis,& resultans est gradus directionis. Sed si significator regiōis fuerit o, & habueris significatorem circuli directi,fac ecōtra.i.multiplicabis significatorē circuli directi per eius distantiā ab angulo,& multiplicatū diuide per medietatem arcus diurni loci significatoris si fuerit supra terrā, uel nocturni si fuerit sub terra,& numerū quocientē subtrahe à loco significatoris circuli directi & resultans erit quæsitū. Voluit pars magna sapientū,ꝙ significator dirigendus,& locus ad quē uis dirigere,nō fuerint concordes in latitudine,directio nullius erit effectus boni uel mali, hoc uoluit Ptolemæus in suis natiuitatibus,& multi alij nostri sapientes. Ita,ꝙ si infortuna uel fortuna aliqd debebat operari,oportebat ꝙ essent coniuncti secundū latitudinē,& operantur isto modo ad hoc inueniendū,quia si significator dirigēdus habebat latitudinē,tunc uidebat per quantū declinabat ab æquinoctiali gradus,in quo erat in tabula declinationis Solis ab æquatore. Postea uidebant si dicta declinatio erat septentrionalis uel meridionalis. Si enim declinatio & latitudo essent cōcordes in meridie uel in septentrione,addebant simul, sed si una fuisset meridionalis & alia septentrionalis, subtrahebant minorem à maiori,& residuū seruabant. Hoc habito considerabāt in tabula declinationis Solis ab æquatore, cui gradui cōueniebat hæc declinatio,& in dicto gradu quē inueniebāt,dicebant esse circumferentiā planetæ dirigendi,& eodem modo faciebāt de planeta,ad quē uolebāt dirigere. Exēplū ponatur ꝙ Luna sit significator dirigendus,& habeat latitudinē septentrionalē, & sit latitudo eius 3 grad.& in 20 grad. Arietis declinat ab æquinoctiali ferē gradus 8,& est dicta declinatio septentrionalis, adiungo simul,& totū erit gradus 11. tunc uidi in tabula declinationis Solis ab æquatore cui gradui circuli signorū conueniebat dicta declinatio,& correspondebat in linea numeri 26 gradus Arietis,tunc dicebant Lunam esse in 26 gradu Arietis. Sed si dicta latitudo fuisset meridionalis, subtraxissent eam ab 8 gradibus declinationis,& remansissent 5 gradus, quibus correspondent in dicta tabula fere supra 13 Arietis,& tunc dixissent circumferentiā Lunæ esse ibidē,& eodem modo faciebāt de loco,ad quē dirigebant considerando declinationē dicti grad9 ab æquinoctiali,& etiā latitudinē eius,& postea si locus ille erit concors cū significatore,tūc sequebatur effectus directionis,aliter nō. Tamē cū dirigitur Hyleg uel gradus Solis,uel aliqua partiū, uel gradus ascēdēs, uel aliquis gradus alicuius domus nō requirit hāc operationē, quia dicti gradus cōtinue intelligūtur in eclyptica,ita ꝙ latitudinē non habeat. Licet hæc dicta sint multū uera,non pro tanto sunt præcise ad ueritatem. Quoniam cū significator dirigendus, & locus ad quē dirigitur fuerint concordes in latitudine,sequitur intensior effectus directiōis. Si em duo significatores

sint

ſint coniuncti ſecundum longitudinem & non ſecundum latitudinem, non ſignificāt tantū effectū, quantū ſi eſſent cōiuncti ſecundum longitudinem & latitudinem.

Cap. VIII. De forma corporis & complexione.

¶ In hoc cap. 8. De forma nati quæ difficulter dijudicatur propter multimodas cauſas concurrentes, ſcilicet ex parte progenitorū, propter clima, propter prouinciā, propter loca natiuitatū, item cibos, potus, & conſuetudines &c. Magiſter conſiderat gradus lucidos tenebroſos & fumoſos, Nam illi addunt & minuunt. Haly iudicat per faciem aſcendentis. Item aſcendens ſignificat corpus, & Almuten aſcendentis principaliter ſignificat faciem In longitudine & breuitate ſtaturæ conſiderat ſitum ſignificatoris in longitudine longiori ſui ecentrici uel propiori &c. Item ſigna longarū aſcenſionū, longā dant ſtaturam; & breuium breuem Item ſignificator directus, ſignificat natū macilentum: retrogradus, pinguē. Similiter ſtatio prima ſignificat corpora fortia, ſecunda debilia. Quando ſignificator eſt occultatus, ſignificat corpus diſpoſitū ad recipiendū oēs aduerſitates.

Annotat. Io. de Regiomōte.

Difficile eſt ad iudicandū de forma nati propter cauſas alias quàm cœleſtiū cōcurrentes, quia pater & mater uim habent in forma filij, quoniam aliquando natus eſt ſimilis patri, aliquādo matri, aliquādo tenet formā utriuſq; permixtam, aliquando propter fortem imaginationē quā habebunt in forma alicuius hominis, tempore conceptionis, natus erit ſimilis formæ illius hominis ſic fortiter imaginati Et ex iſto nō poteſt pater certificari de filio, ſolū propter hoc, ut natus ſit ſimilis ſibi, qa ſtat φ eius uxor fornicetur cum amaſio ſuo, & in actu conceptionis habet fortē imaginationem in marito æſtimare, & cōſimiliter intelligas de amaſio, tunc natus ſeruabit formam mariti, & maritus erit deceptus in aſsimilatione, unde non eſt neceſſarium illud quod cōmuniter dicitur, quia ſtat oppoſitū. Aliquādo tamen natus trahit formā ſui aui uel proaui, qui multo tēpore mortui ſunt. Aliquādo tenet formā parentū matris. Aliquādo retinet formā ex parte parentū matris mariti, & ſic de parētibus uxoris. Aliquādo eſt natus eſt diſsimilis omni formæ tā patris & matris φ̄ utriuſq; omniū ſuorū conſanguineorū, & domeſticorū, ac notorū patris & matris, ſicut euenit in figura Alexandri Imperatoris, qui ſingulariter retinuit ſpecialē formā & figuram ex ſorti, & ſpecialiter permixtionē planetarū adinuicem, quoniā natus eſt ex induſtria & ſapientia ſui patris Vetabo Aſtrologi, ut recitat Galenus in libello de ſpermate, dicens: φ Alexander habuit aſperitatē ſigni Leonis, & ex Leone habuit citrinitatē coloris, & etiā criſpos capillos in multitudine magna. habuit etiā unum oculū aquilæ, qui ſignū Leonis ex uigore aquilis dominatur: & reliquū oculum habuit draconis ac dentes acutos ut draco, quia caput draconis in eius figura habuit magnū prædominium, unde Alaxander

hanc figurā asperam retinuit ex uirtute cœlestium. Et licet hoc negociū prætractum sit nostrorū philosophorū, & medicinali ratione possit his dubijs responderi, ego nolo tangere ratiões datas à nostris authoribus medicinæ, quia nō esset speculationis præsentis, sed solū ponā causas Astronomicas, quæ sunt superiores causæ, determinantes causas medicorū, quæ nō possunt explicite & directo modo prædictis dubijs responderi, solū ponā rationem respondentē dissimilitudini nati patruis & auunculis, auis & proauis dicti nati, quia de similitudine nati patris uel matris eius utriusq; similis uel uni personæ cognitæ à parentibus nati, unusquisq; naturalis posset huic dubio respōdere, nec hic uolo prolōgare sermonē, quia essent immensæ difficultates declarandæ, nec essent utiles huic tractatui de natiuitatibus. Scias q̄ elementa & quæq; mixta sunt ligata secundū 12 signa cœlestiū, & pro uirtute stellarū erraticarū his signis fiunt determinate species generatorū, unde in natiuitate alicuius creati relinquitur aliquādo ita fortis qualitas ex uirtute cœlestium speciali, q̄ natus iste in successionibus ex uirtute suæ seminis qualitate uirtuali cœlesti in eo derelicti, natus retinebit uestigia patris, & consimiliter intelligas de fœmella. Vnde cū talis natus ad ætatem peruenerit generandi, seruans uirtutē fortē cōplexionalē patris & semē derelictū ex ipso hāc uirtutē habent specialē cœlestiū proiectā in matricē agēdo in sanguinē menstruū sibi assimilatur iuxta posse, unde cum in exitu infantis fiunt influxus cœlestiū influxui sui aui, tunc talis natus propter similitudinē passi quā habet formā seruabit sui aui, & nō patris in natiuitate eius respectu patris, sicut fuit similitudo agentium filij respectu aui. Et sicut tu intelligis de nato, ita tu intelligas de ex parte fœmellis. Quare sequitur q̄ ex forti uel debili similitudine agentiū supercœlestiū auorum & proauorū natus retinebit formam. Aliquādo enim natus tenebit formā mixtā ex forma aui mulieris, et ex forma aui mariti, et hoc secūdū magis & minus, secūdū proportionabilia agētia cœlestiū fiunt fortiora uel debiliora agentibus cœlestibus formæ auorū uel proauorū. Hic solū tetigi pūctum his dubijs, ac ab ipso recedere expeto, quia requireret longā probationem causarū. Aliquando forma nati uariatur ratione climatis, sicut in Aethiopia continue nascuntur nigri, & in Selanouio, ut plurimū albi. Aliquādo uariatur forma nati ratione prouinciæ, ut Mantuani utrisq; plurimū Venetijs & Lombardis clariores. Variatur etiā forma nati secundū ciuitates, ut Bononienses, ut plurimū mediocres, & Mediolanenses plurimum lōgiores. Aliquādo ratione ciborum, artiū & cōsuetudinum forma nati uariatur, unde Astrologum oportet plurimum considerare hæc supradicta, & multa alia, ut iudicet de forma nati, quia de leui potest errare.

Iterum de forma & complexione corporis.

Ascendens natiuitatis est illud quod continuo significat corpus nati,

unde

unde primo considera ipsum, quid significet de formis & complexione. Secundo considera Almuten ascendentis & signū in quo est, & quid significet de formis unumquodq;. Tertio cōsiderabis locum Lunæ, quoniam Luna significat corp9 nati. Etiā uide si q3 planeta fuerit in gradu ascēdētis, maxime si habuerit in illis aliquā dignitatē, & si nō fuerit ibi secundū centrū, saltē pijciat radios ex medietate sui orbis, quoniā si sic fuerit, iste erit principalis significator in forma nati. Permiscendo formā Almuten in signo in quo est cum forma loci Lunæ, & omnium planetarū aspicientiū dicta loca augendo uel minuendo secundū q decet. Si uero nullus fuerit planeta in ascendente nati secundū figurā Almuten in loco in quo est, & considera signū ascendens principaliter, maxime si ascēdens aspexerit, & iudicabis à prædominanti figurā ipsius ascendētis permiscendo locū Lunæ & aliorū planetarū q dicta loca aspexerit. Cōsidera & q formæ imaginū stellarū fixarū fuerint in ascendēte uel in loco Almuten ascendentis, & p ipsas etiā iuuas, & iudicando augēdo uel remittēdo secundū q decet. Et secundū cōplexionē quā habebit ascendentis Almuten & ascendentis in quo signo fuerit, et est prædictū esse suum de latitudine retrogradare fractione &c. De cōplexione nati poteris iudicare: Cōsidera enim tempus natiuitatis, aut sit de die, aut de nocte, & in qua quarta anni sit natus, quoniā ista tempora habēt augere uel remittere de formis principaliū significatorū. Nam si natiuitas est de die, adiuuat eum, intendit claritatē uel significatorū, uel remittit obscuritatē faciei. Et si natiuitas fuerit de nocte, adiuuat & intendit obscuritatem faciei, uel remittit claritatē, secundū q significationes principales significauerūt de claritate siue obscuritate. Cōsidera etiam sicut dixi quantitatē anni, quæ incipiunt ab introitu Solis in cardinalia pūcta cœli. Nam si natiuitas fuerit in quarta Veris, significat corp9 nati esse mediocre, & habere bonū colorē, oculos, dentes, & habere temperatā grossitiem & macrem, tamē tendentia ad grossitudinē, & significat de cōplexiōe sanguineā cōplexionē. Et si fuerit natiuitas in quarta Aestiuali, significat magnorū oculorū, multorū capillorū, et membra grossa, & significat complexionē Colericā. Quarta Autumnalis, facit natū melini coloris, macrū, capillorū extensorū cum grossis humeris, Et significat cōplexionem Melancholicā. Quarta Hyemalis facit complexionē Phlegmaticā. Iste enim significatores augent & remittunt significationes principaliū significatorū, & considera, & si significatores fuerint in aliqua istarum quartarū, & iudica secundū natiuitates ipsarum prædictas augendo & remittēdo. Et uide etiā significatores principales, maxime utrū fuerit in gradibus luminosis, fumosis uel tenebrosis, quoniā gradus lucidi multū iuuant ad claritatē faciei & ad ipsius pulchritudinē: Et fumosi iuuāt ad obscuritatē & turpitudinē faciei. Tenebrosi uero faciūt faciē obscurā, turpem & difformem, unde debēt multa considerari. Visum est Haly, q ut plurimum de forma nati debes iudicare secūdū dominū faciei ascendentis permiscendo significatores adinuicē quæ dixi superius. Nota enim q ascendēs significat corpus, & Almuten ascendentis principaliter significat faciē nati

secundum

ſecundum eſſe ſuū &c. Item quādo ſignificatores apparuerūt in matutinis, faciunt corpora magna, ita ꝙ augēt uel remittunt. Et quādo ſignificatores fiunt retrogradi, faciūt natū difformem in corpore, maxime ita ꝙ membra non habent debitā correſpondentiā, uel labia groſſa nea debilia, & naſum breuiorē uel longiorē, et oculos eleuatos uel depreſſos, uel groſsiores, & ſic de frōte, ita ꝙ membra adinuicē nō correſpondēt ſecūdū debitā anatomiā.

Longitudinem uel breuitatem corporis iudicare.

SI uis ſcire de longitudine uel breuitate corporis nati, primo conſidera ſignum aſcendens, ſi formā longā uel breuem ſignificet. Videas enim quid ſignificet de ſtatura breui uel longa principalis ſignificator, & qd ſignificet de ſtatura ſignū, in quo fuerit, & permiſce adinuicē. Secūdo principaliter conſidera, ſi ſignificator fuerit in lōgitudine lōgiori uel breuiori. uel lōgitudinibus medijs & centri epicicli. Quoniā ſi fuerit ſignificator in lōgitudine lōgiori, erit corpus longū. Et in longitudine propiori, erit corpus breue. Et in media, mediocre. Et ſicut ꝓportionabiliter remouetur à lōgitudine longiori uel breuiori, ita proportionaliter iudicabis de longitudine & breuitate corporis nati omnes ſignificatores adinuicē permiſcendo, ut dictū eſt ſupra. Et maxime intellige de lōgitudine longiori uel breuiori ecentrici, adiuuare enim in augendo uel remittendo ſignificat prædictarum, quoniā ſigna quæ augent ſuas aſcenſiones, multū iuuantur in magnitudine corporis quādo fiunt loca aſcendentis & ſignificatorū. Et ſic econtra dicas de breuitate corporis, quādo dicta ſigna fuerint eorū aſcendētes &c. Item cōſidera ꝙ cæteris paribus in initia ſignorū, quādo dicta loca augēt longitudinē & fines diminuunt. Signa enim quæ faciunt corpora magna, ſunt ♌, ♍, et ♐. Signa autē quæ faciunt corpora parua, ſunt ♓, ♋, & ♑. Etiā conſiderabis inferius quā de ſtatura ſignificat unuſquiſꝗ planeta, & ꝑ tuā induſtriā omnia conſiderando ponderabis ſemper ſtaturas parentum.

Craſſitiem & macredinem, uel groſſitudinem corporis dinoſcere.

DEbes primo uidere aſcendens, utrū ſignificat corpus groſſum uel macrum, uel quid ſignificet planeta Almuten de groſsitudine, uel de macredine, & quid ſignificet de dicta diſpoſitiōe ſignū in quo fuerit ſignificator, poſtea principaliter cōſideratur latitudo Almuten aſcendentis, quoniā diſpoſitiōes quas ſignificent prædicta de groſsitudine & macredine corporis poteris declarare. Vnde enim ſignificator nullā habet latitudinē cæteris paribus, ſignificat natum macilentū. Et ſi eius latitudo fuerit multū, ſignificat natū pinguē. Si uero fuerit eius latitudo Meridionalis, ſignificat

ꝙ erit

ꝙ erit carnosus, tamẽ erit leuis in motu. Et si fuerit Septentrionalis, erit grauis cum carnositate multa, & similiter intelligas secundũ eius esse in epiciclo. Quoniã si fuerit retrogradus, significat natum pinguẽ, & in statiõe prima ad illud idem, sed nõ tantũ. Sed si fuerit directus, significat natũ macilentum, & in statiõe secũda sed nõ tantũ. Etiã nota ꝙ principalis significatio sumit tã ex altitudine ꝙ̃ ex suo epiciclo, semper omnia permiscendo, ut dictũ est, & sic proportionaliter crescit in latitudine uel decrescit, & cõsimiliter de eius situ in epiciclo, ita de dicta dispositione proportionabiliter iudicabis. Nam statio prima significat corpora fortiora & patientia. Retrogradatio facit corpora pinguia & disproportionabilia in membris. Statio uero secunda facit corpora debilia, & quãdo significator est occultatus, facit corpora uilia & disposita ad recipiendũ omnes diuersitates. Prima medietas ♌. ♈ & ♉, facit corpora tendentia ad grossitudinẽ, & fines dictorũ signorũ facit corpora tendentia ad macredinem. Et medietas ♐, ♊, & ♏ faciunt corpora tendẽtia ad macredinem et ad debilitatem, & fines dictorũ signorum faciũt corpa tendẽtia ad grossitudinẽ & fortitudinem. Sed ♍, ♎, & ♐, faciunt corpa bene ꝓportionabilia in membris, in quãtitate, in situ ipsorũ. Sed ♋, ♏ & ♓, disponũt corpora ad diuersitatẽ membrorũ, nec membra proportionabilia ponunt. Vnde quando significatores fiunt in aliquo signorum prædictorum, uel aliquod ipsorum fuerit ascendens, proportionabiliter iudicabis omnia permiscendo prout potes discernere.

De formis Signorum.

QVando aliqua prædictarũ significationũ. s. ascendens uel loca significatorꝝ fuerit in Ariete, significat de figura natũ habere collũ longũ, paruorũ crurium, inclinati aspectus, multorũ capillorũ & crisporũ, ad albedinẽ tendentium. Vnde si fuerit aliqua prædictarum significationum in Tauro, significat natum amplæ et lõgæ et eleuatæ frontis ad modũ tauri, habet nares amplorũ foraminum, magnorũ oculorum, colli grossi, sicut accidit mulieribus Bononiensibus, quæ habẽt frõtes tauri, grossum collum & pinguẽ, et significat capillos erectos, supercilia magna, et uocẽ mediam cum raucedine. Tamen et eius principium facit natum tendere ad grossitiem, et finis ad macredinẽ, nõ proportionaliter in correspondentia membrorum adinuicẽ. Quãdo aliqua ex prædictis significatiõib9 fuerit in Geminis, significat natum temperatum in membris & situ ipsorum, et mediocri statura, id est temperata, et habebit formã faciei totam humanã, ampli pectoris, bene dispositus in brachijs, erit creditus, debilis corporis, subtilis ingenij, Geometricus et Arithmeticus, uel scriba. Et principium ipsius facit corpus tendere ad macredinẽ, & finis eius ad pinguedinẽ, et disponit natum socialẽ et conuenientẽ, ac bonã uocem et pulchram habentẽ. Quando dicta significatio fuerit in Cancro, disponit natum bassæ staturæ, et superiora

membra habebit grossiora inferioribus, magni uentris, et habebit dentatu ram obliquã, habebit paruos oculos, magna supercilia, capillos diuersos crispos ad nigrũ tendentes, et habebit humeros amplos, et natus nõ erit asso ciabilis, nec domesticus, et habebit remississimã uocẽ. Si aliqua significatio ex dictis fuerit in Leone, significat corpus nati magnũ, et facit ipsum flauũ, ampli pectoris, habebit membra superiora grossiora inferioribus, erit leuis in motu, nimis erit fortis, magnæ & malæ iræ, et crurũ subtiliũ, acuti aspe ctus & asperi, et erit natus displacabilis receptionis, habebit uocem sonorã, non erit homo associabilis, imò audax, indomesticus natus, multorum ca= pillorum, citrini coloris. Si dicta significatio fuerit in Virgine, facit natum aliqualiter longum, temperatum in crassitudine & macre, et intemperatũ in proportione membrorũ, sociabilis et bonæ receptionis humanæ, bonorũ morũ, & prospicax in scientijs et doctrinis. Libra facit natum pulchræ for mæ, temperatum in proportione membrorũ, mediocrẽ in carne, et tempe ratæ staturæ, albæ faciei, et tamẽ erit niger in reliqua pte corporis, erit luxu riosus, sociabilis & iocundus. Scorpio facit natum paruũ, paruorũ oculo rum, paruæ faciei, multorũ capillorũ, habebit magna crura et magnos pe des, erit agilis in motu, pditor et deceptor, ac archorig, desiderator rixarũ et discordiarũ, nũꝗ̃ erit cõtẽtus de esse suo, et sicut dixi, mẽbra habebit dispro portionata. Sagitarius facit corpus magnũ debileꝗ̃, erit flaui coloris faciei longæ barbæ, subtiliũ capillorum, à parte posteriori erit pulchrior ꝗ̃ ante habebit magnum uentrẽ, & eius prima medietas facit corpus proportiona tum, erit sociabilis cum pulchra uoce et humanæ receptionis. Capricornu facit corpus paruum, crurium subtilium, et facit natum debilem, et sicci cor poris, habebit faciem longã ad similitudinẽ capræ, uultus subtilis & acuti, e capillorum multorum, erit nimis luxuriosus, et habebit uocem mediam Aquarius facit unam partem corporis longiorẽ altera, uel saltem crus lon gius, apparentis sanitatis, bene paratus in proportione membrorum, cum pulchra uoce, humanæ receptionis, erit desiderator famæ, liber magnarum expensarum, dispergens sua bona. Piscis facit natum rotundorum oculo rum, magnæ faciei, albi coloris, paucarũ operationũ, multæ dormitiõis, & forsan eius forma habebit maculã, nõ erit domestic9, nec associabilis, & er cum modica uoce, et erit disproportionat9 in mẽbris, et facit corp9 paruũ

De formis planetarum.

CVm Saturnus fuerit solus principalis significator in dispositione co poris nati, dixit Haly, ꝙ significat hominẽ strabonem uel maculã i uno oculo, habebit oculos magnos, faciem longã, diuersitatẽ tempo rũ aspectus, pedum turbatorum habentiũ sisecceas. Et si fuerit orientalis, f cit natum frigidum & humidum. Et si fuerit occidentalis, facit natum frig dum & siccum. Dixit Ptolemæus, quòd si Saturnus fuerit solus dispositor

t fuerit orientalis,tam à Sole q̃ à figura,uel à Sole saltē,significat q natus
sit melini coloris,mediocriter grossus, pilorū nigrorū in capite,corp9 me
dioci e,& habebit oculos mediocres,et pilos spissos in pectore,et erit humi
dæ cōplexiōis.Sed si fuerit occidētalis,significat natū magnū,pui corpis et
macilēt,planorū & rarorū ac nigrorū capillorū,et erit Melācholicus,et hoc
si Saturnus fuerit bene dispositus: sed si fuerit male dispositus, significat de
teriorē formā Et cōsidera dispositionē corporis q̃ debet dare,uel si est re
trograd9 uel stationarius secundū q dixi.Et Dorothius,q significat hoiem
ualde pilosum iūctis supcilijs.Et dixit Messahala,q significat hoiem nigrū,
q in ambulādo mergit oculos suos in terrā,uadit plane et pōderos9,piger,
ociosus,habēs raceā barbā in maxillis,et Saturnus est ut habitus,et signifi
cat hoiem plumbei coloris,et modicæ carnis. Iupiter cū fuerit solus dispo
sitor corpis,dixit Haly,significat hominē albū,aliquantulū flauū,magnoꝝ
oculorū,paruæ pupillæ,capillorū æqualiū,bonæ apparentiæ,mediocris di
spositiōis in carne,pomelloꝝ faciei altorū,erit tempatæ staturæ Si fuerit ori
entalis,erit Sanguine9 Et si fuerit occidētalis,significat q erit pulchrior, ha
bebit oculos mediocres,aptæ et moderatæ staturæ,caliditas et humiditas p̃
ualebit in eo Et si fuerit occidētalis,erit albus,sed nō ita pulchra albedine,si
cut prima,habebit oculos mediocres,erit ex anteriore pte corpis caluus, ha
bebit capillos planos,corp9 mediocre,et in eo uicit humiditas Et dixit Mes
sahala,q significat hoiem albū habētē ruborē in facie,oculos uero prsus ni
gros,nares nō æquales et breues,caluū in aliq̃ dētiū nigredinē,pulchræ sta
turæ,boni animi Et Dorothius dixit,q significat hoiem habētē magnos o
culos,pupillā latā,et dixit,q habet duos dētes anteriores lōgiores ac raros.
Dixit qdā, q si Mars fuerit particeps cū Ioue,pmisce oia signa adinuicē,et
refrange. Et si magna fuerit orietalis,significat q habebit in pede dextro si
gnum Et si fuerit occidētalis,habebit ipsum in sinistro,et dixit q raro fallit
Mars cū fuerit solus dispositor corpis et fuerit orientalis,tā à Sole q̃ in figu
ra,maxime a Sole facit natū mediocris corpis,cū oculis uarijs, & color fa
ciei inter albū & rubeū,habebit multos capillos,et erit abundans in eo hu
miditas & siccitas Et si fuerit occidētalis,facit corpus nati simpliciter rubeū,
paruis oculis,planorū capillorū flauorū,mediocris staturæ,habebit faciem
rotundā,& fortassis habebit per ipsam maculas,habebit signū in facie,habe
bit dentes longos, et erit feroci aspectus,et male recipiet gentes,cōtinue p
cedens ut iratus,et habebit carnē modicā,et cum ambulat facit magnos pas
sus, & fortè habebit magnas nares,et acutum aspectum,et habebit aliquan
do oculos croceos, & fortè habebit in pede signum uel maculā,& prædo
minabitur in eo siccitas,et aliquādo citrinum corpus,& erit praui coloris,
et aliquādo habebit grana rubea in facie,raros habēs pilos in barba, et erit
homo rebellis aspectus,hoc dico secūdū intentionē aliqrum. Cū Sol fue
rit dispositor corpis,et fuerit in parte orictis supra terrā,significat natū pra
ui coloris Et in alijs locis crocei coloris significat corpus mediocræ statu
ræ & animi grossus Et si fuerit in ascendēte in signo aqueo,erit temperatæ
complexionis

complexionis, quasi de cõplexione Iouis. Et si fuerit in dicto loco in signo igneo, significat ꝙ erit subtilis intellectus, modicæ carnis, uelut cõsumptæ, & est corpus totum accidẽtabile, et procedente ætate meliorabitur, tamẽ ex se significat corpus mediocre cũ uoce rauca, & procedit in ambulãdo totus dominabilis et audax. Et dixit Messahala, ꝙ significat hominẽ habẽtẽ colorem inter fuscum et nigrũ cum rubore, breue staturæ, crispũ caluum, pulchri corporis, id est formosi. Et dixit Dorothius, ꝙ figura Solis est crocea, eius oculi aliquãtulum crocei, & habet capillos partim rubeos. Venus cum fuerit in dispositiõe prædicta, facit blandũ & totum placabile, et eius formositas muliebris, & facit oculos uagos & placabiles, captantes philocatiõnẽ & habilior, ꝙ facit corpus lassum, in colore permixtũ cum rubedine, labiorum subtiliũ ac superciliorum subtiliũ, & multæ carnis in facie, tamẽ stricti pectoris & grossorũ crurium, & habet capillos aliquãtulum spissos crispos cum blando aspectu, cum uagis oculis, cum commotore ipsorum propter bene apparere, cum eius incestu totaliter ornato ac placabili. Et dixit Messahala, ꝙ significat hominẽ album trahentem ad nigredinẽ, pulchri corporis et capillorum, cum facie rotunda & prona maxilla, cum pulchris oculis, et nigredo oculorũ eius erit plusꝗ oportet. Et Dorothius dixit, ꝙ habet pulchrã faciem, multos capillos, oculorum nigredo eius plusꝗ oportet, habebit colorẽ album cõpositum rubore, & significat corpus grossum aliquãtulum, & est ostensor beneuolẽtiæ. Et dixit Ptolemæus, ꝙ habebit oculos subruffos & idoneos, et hoc significat si fuerit orientalis, et uincit humiditas in complexiõe. Et si fuerit occidẽtalis, omnia prædicta significata erunt remissiora, et erunt cõplexionis frigidæ. Mercurius solus significator corporis orientalis, tam in Sole ꝗ in figura supra terrã, maxime à Sole, dixit Haly, ꝙ erit melini coloris mediocris staturæ oculorũ. Et dixit Ptolemæus, ꝙ erit moderatæ quãtitatis corporis & bene proportionis, et in eius cõplexiõe uincet caliditas, & dixit ꝙ si fuerit occidentalis, significat ꝙ natus erit coloris subnigri ac coloris crocei, macilẽtus, habet uocẽ subtilem, et exilem cum oculis multorũ intus positi infra orbes, et ipsorum pupilla erit ut capræ pupilla declinans ad rubedinem, & uincet in eo siccitas. Et dixit Haly auctoritate aliquorũ, ꝙ est strictæ frontis, grossorũ aurium, pulchræ faciei, narium ordinatorum, superciliorum cõiunctorum, raræ barbæ, proportionabilis status corporis, tamẽ erit macre, & cũ ambulauerit, facit passus minutos, et si fuerit orientalis, prædicta omnia erunt intensiora. Et dixit Messahala, ꝙ Mercurius significat hominẽ non multum albũ, nec nigrum, habentẽ frontẽ eleuatum, & erit longus in facie, et habebit nasum lõgum, barbã rarã in maxillis, & oculos pulchros non ex toto nigros, habentẽ longos digitos. Cum Luna fuerit sola significatrix corporis, dixit Haly, ꝙ facit natum albũ, pulchræ faciei, et habebit aspectum pulchrum, et amabit libenter quietẽ. Dixit Messahala, ꝙ significat hominẽ album permixtum cum rubore, habentẽ iuncta supercilia, oculos nõ in toto nigros, faciem rotundam. Et dixit Ptolemæus, ꝙ Luna adiuuat temporaliter & generaliter in

tempore

empe & humiditate, maximè cum separatur à Sole, quia auget & diminu t de dicta dispositiõe, secundum ꝙ Luna crescit. Et dixit ꝙ Sol adiuuat in figura & formositate, ac in pinguedine corpis, ita ꝙ inuctio Ptolemæi fuit, ꝙ Sol & Luna nõ essent principaliter significatores corpis, sed essent coordinãtes, ut dixi. Et dixit Dorothius, ꝙ Sol & Luna faciunt talẽ figurã in forma hominis, qualiter fuerunt planetæ qui fuerunt cum eis, & illius planetæ q fuit Almuten locis ipsorum. Nota hic bene, ꝙ omnes prædicti significatores planetarum dicta superius proueniunt, quando dicti planetæ fuerint bene dispositi: sed si fuerint male dispositi, tunc debes cõsiderare ad remittendum de figura & forma ipsorũ secundum infortuniũ ipsius, ponendo turpitudinẽ & dispositionẽ secundum naturã impedimenti, maxime erecta illa membra, quæ principaliter significauerit dictus planeta, & signum in q̃ fuerit Nota, ꝙ nunꝗ accidit, uel saltem rarissime, ꝙ sit simplex significatio corporis ab uno planeta, quia nullus est simpliciter quin Saturnus permixtionẽ habeat cum aliis formis reliquorũ planetarũ, in quibus ceciderint significatores prædicti, unde cõsiderabis oẽs formas planetarum & signorũ permiscẽtium, & refrange dicta signa, scilicet magis uel minus, secundum ꝙ fuerit fortis uel debilis permixtio cõtinue referuanda apud formã Almuten & ascendentis, & signũ in q̃ fuit Almuten, & hoc facit fieri, ꝑpterea consideratorio intellectu sensus cõsiderando formitas parentũ, & ꝑmiscere adinuicem. Nec pono hic omnes participatiões planetarũ, nec planetarũ cum signis, nec triũ uel quatuor planetarũ participãtium, uel pluriũ, q̃a nõ sufficeret charta, et esset frustra, quia bonus intellectus poterit ꝑ se ipsum facere.

Cap. IX. De natura, intellectu, sensu, ac moribus nati.

In cap. de sensu & intellectu ac moribus nati, principales significatores ponere uegetatiue, sunt ascẽdẽs ☽, Almuten ascẽdẽtis, planeta qui fuerit in ascendẽte, maxime si illic dignitatem habuerit, dominus triplicitatis ascendentis, & locus Hyleg *Principales significatores ponere sensitiue, sunt ☽ Almuten ascendentis, luminare, cuius est auctoritas. Intellectiue, Mercurius, Almuten ascendentis, Luna. In dispositiõe intellectus monet ualde obseruari Almuten ascendentis, uidelicet naturam eius, situm in signo & in loco figuræ, & aspectum ad alios. Appetitum nati ex loco Veneris, nam si in Leone, erit natus philocaptus, igitur ille accipit significationem signorum conuenientem, dando Arieti caput, Tauro collum, & sic de aliis. Mercurius in Ariete in quarto Martis, facit natum non credere in Deum, sed homicidam. Item notabis, si idem fuerit Almuten loci Lunæ, et loci Mercurii, id enim fortis erit significationis. Si tum fuerint diuersi concordes, tum & in dignitatibus suis &c. iterum bene, licet non tãtum, secundum hoc te iuuabis. Item si dicti Almuten fuerint coniuncti, uide quis eorum eleuetur super alterum, nam ponere per eũ significata, subiiciet aliam. Significationes signorum similes sunt significationibus dominorum suorum. Magister considerat etiam gradus puteales, quamuis Ptolemæus non faciat luminaria significatores animæ & formæ. Placet tamen Antonio, ut & ipsa* Annotat. Io. de Regiomõte.

 assumantur

assumantur, inquit, stultum est præ alijs uni credere absq; demonstratione. Item allegat primum uerbum Hermetis: Sic magister tenet seriose quòd Almuten ascendentis multum possit in conditionibus formæ & animæ, itemq; luminaria, & dicit se expertum esse in tribus natiuitatibus quas allegat.

Vbtili uia debet Astrologus inuestigare, de natura, sensu, ac moribus nati, quoniã multa cõueniunt hic cõsiderando, unde debes primo scire, ꝙ hoc debes primo uidere secundum tres potẽtias animæ. Quia quædã est potentia uegetatiua, quædam sensitiua, quædã intellectiua, & quæ sit unaquæq; patet à Philosopho secundo de anima. Principales significatores primo uegetatiuæ, sunt ascendẽs Lunæ in Almuten ascendẽtis, & planeta qui fuit in ascendente, maximè si hic dignitatẽ aliquã habuerit, ac dñi triplicitatis ascendentis, & locus qui fuerit electus Hyleg. Principales uero significatores potentiæ sensitiuæ, sunt Luna Almuten ascendẽtis, & planeta qui fuerit in ascendente, & luminare cuius fuerit auctoritas. Potentiæ uero intellectiuæ principales significatores sunt Mercurij Almuten ascendẽtis, et Luna. Et licet Ptolemæus et alij principaliter cõsiderauerunt locum Mercurij & locum Lunæ. Considerãt locum Mercurij pro ratione & intellectu nati, & Lunã cõsiderant quantum ad cõplexionẽ & harmoniã, quã habet corpus ad animã, quoniã anima habendo debitas dispositiones & instrumenta in corpore debite operati, & in ratione. Vnde ex intentione Ptolemæi fuit, ꝙ Luna significaret has passiones corpis, & significaret hilaritatem & agilitatem, & id ꝙ sit obediens animæ, unde necessarium erit cõsiderare ipsam ad faciendum operationes potentiæ sensitiuæ, quia absq; sensu mediate uel immediate, nõ poterit fieri intellectio in creatis. Ideo Ptolemæus cõsiderabat locum Lunæ & Mercurij cum sciendi operatiuã intellectus nati. Videtur iuxta eius intentionem, ꝙ debes considerare ascẽdens, ꝙ significat corpus nati, & etiã Almuten ascẽdentis, ꝙ significat corpus & dispositionẽ aĩæ nati, & secundum dispositionẽ prædictarũ, et eorum locorũ de hoc potest Astrologꝰ de prædictis potentijs nati iudicare. Ista quidem oĩa sunt annexa, quia potentia intellectiua præsupponit sensitiuã, & potentia sensitiua præsupponit uegetatiuã. Ideo in hoc passu nõ debes simpliciter iudicare, oportet te facere permixtionẽ planetarũ aspicientium, & quæ fuerit corporaliter significatoribus omnibus esse ipsorũ, et etiã secundum esse ipsorum in signis, & secundũ naturã ipsorum debes hoc idẽ uidere. unde cum uolueris de potentia intellectiua iudicare, debes considerare Mercurium, & esse eius & in quo signo sit. Deinde cõsidera Almuten ascendentis, quæ significat corpus et animã, deinde cõsidera Lunã, quæ significat corpus & eius dispositiones considerando ascendens, et inuenies Almuten loci Mercurij, & Almuten loci Lunæ, principaliter permiscendo cum dicto Almuten, & maximam significationem Almuten ipsius ascendentis, et considerando ipsum ascendens. Deinde debes uidere q̃ planeta corporaliter uel per aspectũ habuerit

participatio

participationē cum dictis significatoribus cōsiderando loca significatorum ipsorū respectu Solis, & respectu situ in eorum epiciclis, & respectu situ in figura, uel in angulo, uel alibi, & utrū dicta signa sint &mobilia, rationabilia, uel alio modo, & in quibus terminis fuerit omniū permiscere augendo uel remittēdo significationes adinuicē, & reseruando p principales significatiões Almuten loci Mercurij cum participatione, maxime Almuten ascendentis, Almuten loci Lunæ, remittendo significata, si cōtrariantur uel augentur, si similantur, uel adiunge significata participantium, si fuerit in pertinentia principalibus significatoribus potentiæ, & potētiæ omnia in loco suo. Et rogo amore mei, ne derelinquas Almuten ascēdētis, de quo Ptolemæus mentionē derelinquit in posterius, quia cōtinue ipsum inueni multum efficacē in hoc facto, secundum eius naturā, et eius statum in signo, & in loco signi, unde etiam significatores omnium prædictorum in signis, ubi determinabitur de significatis eorum planetarꝫ in signis, quod hic nolo ponere propter ꝑlixitatem sermonis. Cōsideratur etiā, quæ facies in ascendēte, & quæ ex formis ascēdit in ea, quia in appetitu nati multum erit circa illam formā, quæ in facie illa fuerit, quas formas in faciebus uidi. Vide etiam signatum signum ascendēs, & signum in quo fuerit Almuten ascēdentis maximè, quoniā si fuerint rationabilia, maximè in terminis Mercurij, quia significat natum associabilem, domesticum & totum humanum. Et si fuerint signa nominata nominibus animalium domesticorꝫ, erit natus domesticus et nō sociabilis & amabilis ut primus. Et si dicta signa fuerint nominata nominibus animaliū nō domesticorꝫ, natus erit solitarius nec amabit societates & cōuersatores, ut cū suis notis et consanguineis, erit tanq̄ homo forensis, & nunq̄ poterit fieri tantū circa ipsum, quin sit continue similis. Nec sis piger cōsiderare si dictus Almuten sit receptor, uel particeps cum alijs, qui cupit naturam ipsorum. Nota si uis scire appetitū nati, ꝙ debes uidere Venerem, & in quo signo sit, quia facit ꝙ natus delectetur in operationibus illius membri cōtinue subiecti isto signo in operationibꝰ quas significat dictum signum in q̊ fuerit. Nam si fuerit in Leone, qui prædominiū habet in corde, significat ꝙ natus continue erit philocaptus, & erit intensus amator, & proportionabiliter sic dices de alijs signis, hoc intellige si Venus in debita dispositiōe sit, quia si esset indisposita, illud corrumperetur et diminueretur secundum infortunium eius. Vide contra, si Mercurius sit in natiuitate alicuiꝰ, in aliqua domorꝫ Saturni, in sua propria dispositione, & nō ab alijs uiciatus, quia significat, ꝙ natus esset optimi intellectus, et profundi cōsilij in rebus, & erit occulti animi. Vnde uidi cum natiuitatē alicuius inueniebāt Mercuriū in aliquo domorꝫ Saturni bene dispositum, ponebant eorꝫ filios ad discendum scientias & doctrinas. Sed si fuerit infortunatus, diminuetur. Et oppsitū iudicare secundum intensum & remissum infortunium eius, & sic inueni per experientiā. Et si fuerit in aliqua domorum Martis, maxime in Ariete, significat ꝙ natus erit subiectæ nutritionis, et erit suspectuosus in omnibus factis suis, erit ꝑfidus & crudelis, & stulticia abundabit

dabit. Et si fuerit in eius quarto aspectu in Ariete, iste non credet in Deum, erit homicida, proditor, & nõ amabit aliquẽ, imò unumquenq; occideret & deprædaret. Considera'q; in natiuitate uiri ambo luminaria, si fuerint in signis masculinis, maximè si fuerint orientales & supra terrã, quãdo faciunt natũ habere mores uiriles & annosus, & in his, in quibus uir se debet intromittere, maximè si ascendens et dominus ascendentis fuerint in signis masculinis. Sed si fuerint p̃dicti in signis fœmininis, & in quartis fœmininis, et occidentalis, natus habebit mores fœmineos, et eius mores extenderint fœmina, et quasi pro nihilo nõ poterit eius maculas retinere, imò de leui ut fœmina in lachrymas cõmouebit, et ecõtra dicas in natiuitatib9 mulierų &c.

QVando ascendens natiuitatis ac loca Mercurij, Lunæ, & Almuten locorum Mercurij, & Almuten loci Lunæ, & loci Almuten ascendentis fuerit signum mobile, maximè principalium significatorų, significat q natus erit homo solicitus in factis Reipub. et ciuitatum, et castrorų &cæ. Et cogitabit ac loquetur multũ in illis, et se multum intromittet in factis cõmunibus et populorų, et erit homo qui multũ desiderabit famam & honorem, et q homines dicãt bonum de ipso, et q laudetur ab alijs, et intromittet se factis de minus, erit pij cordis, et multũ appetet bona suis amicis, desiderabit iudicia Astronomica, erit acuti ingenij, totus ambulabit impollicitus, erit inuestigator rerų cum amicabilitate animi. Si uero aliqua dictorų significatorų fuerit in signis fixis, erit natus cõstantis propositi, firmus in opinionibus suis, ueridicus & infallax ac animi requieti, cõtentus de eo q habet, erit intelligens et animo requiete, labores sustinebit, erit rigidus contra uicia, refrenãdo malas uolũtates, tã suas q̃ aliorų, erit tamẽ inuidus et amator honoris, erit homo cõtentiosus, et habet in memoria gesta tã sua q̃ aliorum, parua uel magna, uilia et mobilia, et de ipsis, ut principaliũ rationabitur, erit confidens in suo consilio, contumaci opinione, et erit nimis retẽtor inimicitiæ animi. Si dicta significatio fuerit in signo communi, erit natus mutabilis, conuertibilis et multiformis, et non erit homo qui potest cognoscere eius mores, nec suã intrinsecam ultimatã intẽtionem, ipse met nesciet, multum dolorosus, erit amator Musicæ, et nesciet quid ultimate faciet, quia credet facere unũ, & facit reliquũ, erit leuis propositi, et ipsum cito pœnitet eius q facit, nõ firmatur in re aliqua, eritq; diuersarum opinionũ, et in eius animo uagabundo. Et q significationes prædictorų signorų multum adiuuant augendo uel remittẽdo, & separatim distinguendo respectu significatione. Adhuc sunt alia respectu significationum principalium, quæ augent et remittunt, ac tollunt significata dictorų significatorų principaliũ. Vnde si tres superiores fuerint significatores intellectus, et fuerint orientales à Sole, et plus si fuerint orientales à domo ascendentis, uel fuerint in ascendente, uel in aliquo angulo principaliorų, uel fuerint in Almichera Solis, maxime de die, Lunæ, maxime de nocte, quantum est ratione huius accidentis, dicti significatores faciunt animam nati liberalem & confidentem multum

multum in opiniõe,& habebit multũ animũ clarũ,iudicabit sua intentione manifeste,unicuiq; tamẽ faciet cũ discretiõe,et bono modo. Hoc intelligit, si dicti significatores aliter fuerint fortunati. Si uero prædicti significatores superiores fuerint in statione prima,et fuerint fortunati & bene dispositi,et fuerint in angulis,maximè in medio cœli,faciunt animã nati cõstantẽ in eius proposito & intẽtiõe,et cum magna difficultate ab hoc mutabitur, erit bonæ intelligentiæ, facit magnã apparentiã de suis factis,& monstrabit ut sit homo multæ cõditionis plusq; sit,et permanebit cõtentus competenter de esse suo,et erit firmus & ueridicus. Et si dicti tres superiores dispositores, fuerint retrogradi, & maximè in medio retrogradationis ipsorum, quæ est quando sunt in gradu opposito cũ Sole,uel fuerint sub radijs Solis,nec sint in corde eius,faciet animã nati uolubilẽ à suis propositis,debilẽ in decursu,nec poterit sustinere labores,erit animo intollerãs,nõ potẽs aliquẽ sustinere,erit natus infortunatus,pusillanimus,in cõpulsibilitate uolet aggredi magna,et erit piger,tardus,elicarius & incõstãs, & si alicui associabitur,erit præter sui intentionẽ,et præter intentionẽ cui associabitur,hoc dico si sint retrogradi,erit proditor,nec credet alicui de eo q; sibi dicet, erit timidi cordis,cito fiat fessus, monstrabit audatiam uerbo, dicendo multa ac iuuando, et quando erit in factis,nulla audacia nec uirtus reperietur in ipso, et mobilis erit, et debilis in omnibus suis factis. Hæc est illa significatio,quæ refrenat et tollet omnẽ significationẽ ac fortitudinẽ planetæ, quã significationẽ in omnibus planetis perpendere debes, non solum in tribus superioribus sed etiã inferioribus. Sed si dicti significatores intellectus fuerint de superioribus,et fuerint in statione eorũ secũda,faciet animã nati mediocrem in omnibus significatoribus essentialiter significatorũ, et ista significatio adiuuat remittendo significata,sed nõ tollendo,quantũ est ex se. Sed si fuerint directi,faciat animã nati mediocrẽ in omnibus significatoribus uirilem,& sufficientẽ,intelligibilem. Et si Venus & Mercurius fuerint in statione prima,& natiuitas fuerit diurna,uel fuerit in statione secunda,et fuerit nocturna,facit animã nati mediocrẽ,cum tres superiores fuerint in statione secunda,et in angulo medij cœli sub terra, cum Venus & Mercurius retrogradantur intrans sub Sole radijs. Et fuerit natiuitas diurna,uel Venus & Mercurius fuerint directi,& intrauerint sub radijs,uel q; fuerit sub radijs & natiuitas nocturna,faciet animã nati modicã bonã,et directã Si aliter fuerint bene dispositi,et erit bonæ discretionis, et debilis memoriæ,erit anima nati ociosa,nec amabit aliquo exercitari, nihil tamẽ,cum tota eius intentio est in perquirendo res secretas et occultas, ut Nigromantia,consideratione altissimarũ rerũ,Astrologicã,et scientia instrumẽtorũ,et operũ mutabilium, se delectabit in philosophia & phisica,et in scientijs sanctis,quæ sunt per malos mores,delectabit se in turpi tractatione somniorũ, & multũ perpendet & acquiret auguriã,ut per uolatum auium & similes,et omnem rem secretam & absconditam in negocijs uolet perquirere. Cumq; significatores maxime principales intellectus,qui sunt domini loci Mercurij & ascendẽtis

 & loci

& loci Lunæ fuerint in eorꝝ dignitatibus, & in eorꝝ angulis, & in locis conuenientibus, ut in locis diurni supra terrã, & nocturni sub terra in natiuitate diurna, ut masculini in signis masculis, & fœminini in signis fœmininis, & faciet animã nati eius apertam et fortem, & manifestã, absq; resistentia aliqua, et in eius operationibs quæ fuerint de natura dictorꝝ significatorꝝ, ita ꝙ manifeste apparebunt operationes animæ, quas dabunt dicti planetæ, & in ipsis operationibus natus habebit famã, & prosperabitur ex his, et absq; timore et resistentia dictas operationes significatorꝝ natus leuissime perpetrabit, nisi significatores aliter fuerint impediti, & hoc totũ sequeretur, maximè si unus & idẽ planeta fuerit dominus loci Mercurij, & loci Lunæ, q̊d intelligitur de planetis habẽtibus duo loca ꝓ dominio. Quoniã si sic fuerit et dictus planeta fuerit in loco proprio et cõuenienti sibi, ut dictus est fortunatus et fortis, significat ꝙ natus habebit famosissimas ac fortes operatiões animæ de natura illius planetæ, et operationes sensuum suæ erunt multũ conformes in ratione, et ipsas rationes animæ, habebit unicas et fortes ratione, quarum natus prosperabitur. Et licet sit continue aliquid ꝙ obuiet dicto. Et dixit Ptolemæus, tñ natus iste minus habet de illo ꝑpter unitatẽ & cõformitatẽ significatoris sensitiue et intellectiue, q͂a est unus solus planeta. Sed si unus & idem planeta nõ fuerit dominus utriusq; loci, sed duo, sed si ipsi ambo habuerint cõuenientiã cũ Mercurio & Luna, uel saltẽ unus ipsorum, ita ꝙ habeatur permixtio luminũ adinuicẽ, et fuerint in cõuenientib9 locis et proprijs fortunati, significent natum habiturꝝ operationes manifestas, et fortes q̄ natura dictorꝝ significatorꝝ. Si uero dñi dicti loci Mercurij, et loci Lunæ, nõ fuerint in locis eorꝝ proprijs cõuenientibus fortunati, ut dixi supra, imò fuerint in locis peregrinis et eis disconuenientibus, nec sit unus planeta dñs utriusq; loci. Et si fuerint in loco nõ conuenienti sibi et disproportionato, nec dñi dictorꝝ locorꝝ habuerint conuenientiã & permixtionẽ per corpus uel per aspectum cũ Mercurio & Luna, tũc natus talis habebit operationes dictorꝝ dominorꝝ diminutas et multas, et ratiõe dictarꝝ operationũ natus prosperabitur, imò reputatur pauci ualoris in operatiõe & natura dictorꝝ significatorũ. Et si dicti significatores fuerint in locis cõtrarijs, nec habuerint permixtionẽ cum Mercurio & Luna, et planeta cum quibus fuerint permixti, fuerint in eorũ locis contrarijs, cõsidera tũc planetã, qui fuerit in suo loco prospero & conuenienti, qui fuerit propinquior significatoribus dictis, ut dictis locis, tamen habeat permixtionẽ cũ eis, tũc natus disponit secundũ naturã et posse illius planetæ, uel secundũ ꝙ fuerit dispositus Mercurius aut Luna. Sed si oẽs dicti quinq; planetæ fuerint in locis proprijs et cõuenientib9 eis, significat ꝙ natus habebit operatiões aĩæ offuscatas, debiles, ac imperfectas, ex q͂bus natus nõ recipiet ꝓsperitatẽ et utilitatẽ, sed dñi loci Mercurij, et loci Lunæ fuerint mali planetæ, uel fuerint infortunati, uel etiã fuerint ꝑmixti cũ malis planetis, et dicti mali planetæ fuerint eleuati supra ipsos, significat ꝙ aĩa nati erit in eleuata de leui ad faciendum malũ alijs, et habebit magnã delectationẽ in faciẽdo malũ, et sine rogamine

conduci

conducitur ad illud, et operabit iniquitates et uiolentias cōtra eos, qui possunt minus eis, et conducere ad hoc absq; prohibitiōe et resistētia animi sui, imò habebit pro bono et magna delectatiōe: quoniā unus sibi dicet, uade ad faciendū tale malū, quia cū gaudio et libētissime ad illud uadit, & in hoc opere gaudebit. Sed si dicti significatores fuerint boni planetæ, uel planetæ q fuerint cōiuncti cū eis fuerint boni eleuati supra ipsos, et ipsi fuerint cōpetenter dispositi, natus gaudebit alijs benefacere, nec exinde sperabit aliqd habere præmiū, sed solum bonitate sua hoc faciet, et de leui cōducitur ad bene faciendū, erit tota eius intētio iusta, et diliget bonos et benefaciētes. Sed si dicti significatores fuerint fortunæ, et in locis cōueniētib9 et pprijs, et cū eis fuerint cōiuncti infortunati, et mali planetæ, et supra ipsos eleuati, significat q natus erit humilis, placabilis, iustus, bon9, totus pius, et hominum dilectiu9, unicuiq; cū placabilitate mōstrat magnā domesticitatē, nec alicui uult obesse, imò oēs humilissime supportat, et ex isto uilipendet, et culpabitur à gētibus, dicēdo, q nulli9 est ualoris, ubi erit totus iust9 et bonus, et ex isto faciēt ei hoīes uiolentiā, nec curabunt de ipso, imò auferēt ei bona, et ipsi triumphabūtur uilipendēdo, et eius cōsilia uera ac iusta et bona, erūt uilipensa nec acceptabūtur, & si aliqd mali diceretur de ipso, de facili crederetur, ita q talis natus reputabit nullius ualoris ac frustra in mūdo, ubi intentio eius est iusta, mollis & inclinata omnibus benefacere. Cumq; enim uolueris scire naturā nati intellectiuā an superet sensitiuā, uel ecōtra, considera Almuten loci Mercurij, utrū fuerit fortunatus q Almuten loci Lunæ, maximè si locus Mercurij fuerit male dispositus q locus Lunæ, quoniā tūc natus uiuet secundū intellectū, nec etiā sequet uoluntates et solatia sensuū, sed fuerit econtra, tūc nat9 cōseqtur uoluptates et solatia sensuū et carnis appetitū, & secundū q sibi placebit appetibile inseqtur, nec in hoc desistere pcurabit, imò tota eius intētio erit in his dedita. Si uero dñs loci Lunæ, et dñs loci Mercurij fuerint cōiuncti, uide qs eleuat9 est supra alterū, et secūdū illū iudicabis prædominiū aīæ. Si uero dñs loci Lunæ, et dñs loci Mercurij fuerint in diuersis signis æquepotētes, tūc uideas si aliqs ipsorū fuerit in signo obediēte disponit potentiā animæ sibi subiectæ obedientē alteri potentiæ. Si uero sic non fuerit, uideas quis ipsorū fuerit in signo maiorū ascensionū q alter, quoniā ille assumet dominiū per potētiam animæ sibi subiectæ. Vnde uidebis in qbus signis fuerint significatores, et in quibus domibus, et pmisce operatiōes illius stellæ cū significatoribus, cū operationibus signorū & domorū. Vt si locus Mercurij fuerit in Ariete, et significatores in Scorpione, significat q natus delectabitur in mendacijs, prodimentis, & deceptionibus, in illis rebus maxime, quæ fuerint significatæ per domus, in quibus acciderit. Et isto modo cōsimili dices in alijs signis, significata eiusdē signorū potes perpēdere parte, qa eorū significatores sunt similes significatoribus domorū suarū. Ideo hic nō plōgo sermonē, singulariter ponēdo significatores signorū, qa per te ipsum poteris cōsiderare. Sed si significatores fuerint in signis, quæ significauerīt, & actus dispositiōes et cōtrarias operatiōes dictorū planetarū,

tunc permisce

tunc præmissæ operationes signorum, cum operationibus planetarum significa torum tali permixtione, quali permixtione permisceres operationes & actus domorum dictorum signorum cum principalibus significatoribus si sunt adin uicem, associati, & habebis quæsitum, quantum notabis, si significatores fuerint corporaliter cõiuncti cũ aliqua stellarum fixarum primæ uel secũdæ ma gnitudinis, uideas eius naturã, ac dictã stellã Saturni, Martis, uel alterius planetæ, & pmisce operationes illius stellæ cũ significatoribus, ac si essent p mixti uel sociati significatores, cuius fuerit natura eiusdẽ stella. Et fortius, si uera cõiunctione sunt permixti, uel infra 10 minuta, et infra ijs in latitudine Et cõsimiliter perpẽde loca Mercurij & Lunæ cũ dictis stellis, maxime Mer curiũ, uide & si dicti significatores fuerint in gradibus punctalibus, quoni am significat quòd natus non potest exire in debitas operationes animæ, & ipsas executioni mandare, & erit sicut homo qui cogitat unum, & illud non perficiat, & nescit unde perueniat &c.

QVandò Saturnus fuerit solus significator animæ, et fuerit dominus loci Mercurij, ac loci Lunæ, et fuerit in locis proprijs, fortunatus in angulo uel succedenti, dixit Ptolemæus, quod natus amabit homines iustos, et habebit rigidum, tenax, ac profundũ consiliũ, nec aliquis poterit à consilio suo remoueri, imò semper uolet cõsequi suũ, desiderabit diuicias, et thesauros nimis, ibi supra se nũc ridebit, nunc erit tristis, erit aliqualiter in uidus, & aliquãdo ueritate nõ utetur, nec bene cõtinue seruabit promissa pacieter portabit dolores, celabit eius secreta, ac eius animũ portabit absco sum, nec erit multũ sociabilis, nec cõuersatiuus, potius cõsiderabit solitudi nem quàm societatem: et si erit cõuersatiuus, conuersabitur cũ hominibus pon derosis, senibus & antiquis, et rationabitur loqui de rebus laboris, ut fode re terras, uineas, & fossata: et delectabit loqui de rebus antiquis ac pondero sis, et his consimilibus, tanquam homo ponderati cõsilij, desiderabit uestes ob scuras & remissi coloris. Sed si fuerit Saturnus male dispositus, in loco nõ pro prio accidenti, significat quod natus erit inuidus, tristis, pusillanimus, solitari us, et ociosus, nõ desiderabit bene indui ac ornari, solũ confidebit in eius cõ silio et non in alio, imò quãdo unus uolet sibi dare consiliũ, habebit ipsum suspectũ, nec uolet dictum consiliũ, quia credet quod uolet ipsum decipere, erit inuidus ac timidus, suspectuosus, et habebit pro tedio societatem hominũ semper diliget tristicias, miserias, deceptiones, & inclinabitur implorantibus miserijs et laboribus, nõ diliget aliquẽ imò quẽlibet odio habebit, et nõ tan tum procurat de alijs, nõ curabit de se ipso tanquam bestia, et actus turpissimos in comedẽdo ac bibẽdo seruabit, mendax erit ac uilis, ac amicorum deceptor: non habebit de aliquo uerecũdiã. Sed si Saturnus fuerit mediocriter dispo situs, serues temperatã modũ loquendi ad eius effectus: Et si declinauerit se cundũ eius est plus infortuniũ quàm ad fortuniũ, ita in dicendo proportionali ter iudicabis. Si uero Saturnus fuerit bene dispositus, ut dixi in principio et fuerit coniunctus corporaliter, uel per aspectum Ioui bene disposito, ue

quia Iupiter fuerit unꝰ de dominis loci Mercurij, uel Lunæ, dixit Ptolemæus, ꝙ natus erit iustus, portabit reuerentiā senibus, erit totus religiosus, mansuetus, boni consilij ac bonæ opiniōis, ac auxiliator regni, & à dominis nobilibus dilectus, erit magnanimus, dilector amicorū, intelligens, et se delectabit in philosophia, ac patiens et alijs subueniens, ac totus liberalis manebit. Sed si ambo fuerint infortunati, significat ꝙ natus erit insensatꝰ ac ignarus, intromittet se de fantasmatibus, uersabitur circa diabolica, cōmorabit in oratorijs, monstrando hypocrisim, et morabitur in speluncis, & prædicet futura, nec cū hominibus cōuersabitur, nec habebit amicos, et nullus habebit cōfidentiā in ipso, nō diliget honorē, mala eligit, erit insipiens, amabit ploratus & tristicias, et erit malus ac debilis, & abhorrebit habere filios. Nota pro uno generali dicto, ꝙ quādo iudicaueris de anima per associationem planetarū adinuicē, reserua principatū principalioris domini, uel qui fuerit fortior, & hoc non tam pro dictis ꝙ infra dicendis, uel secū particeps in domo ꝙ dixi. Quod si Saturnus significabitur spiritus eius, et fuerit bene dispositus, ut dictū est, et fuerit cōiunctus corporaliter maximè, uel per aspectū Marti, uel secū particeps in dominio bene disposito, consimili uel alicui stellæ primæ uel secundæ magnitudinis corporaliter sit coniūctus, infra terminos supius dictos, significat ꝙ anima nati erit grossæ intelligentiæ, erit audax, subita uolens in omnibus uictoriā obtinere, retinebit inimicitias, et nunꝙ alicui obediet, nec unꝙ excusabit se de peccato quod fecit, ita erit pertinax in malicia, rudus absꝙ aliqua pietate, & mittet se ad omne, et ubicūꝙ fuerit intensus timor omnia uilipendet, erit seminator discordiarū, et rixas amabit ac rixas ponit, erit proditor, & libenter faciet baratarias, plenus mēdacijs, & portabit unā pessimā inuidiā, habebit odio Reges & Principes ac nobiles, erit totꝰ rusticus, totusꝙ iniquꝰ, & nocebit hominibus, nec timebit de aliquo casu, de multis se intromittet, & nihil ad executionē mādabit, festinus et subitus in factis suis, nec aliquid poterit tollerare, et his omnibus talibus prosperabitur, delectabitur in hypocrisi, et uolet uideri bonus. Sed si ambo fuerint male dispositi, et in locis cōtrarijs & disconuenientibus, significat ꝙ natus erit homo desideratiuus rerum alienarum, deprædator, malendrinus, & spoliator in uijs, et uult uiuere ex omni lucro malo, non timebit Deum, nec aliquem sanctū, erit blasphemator, nec amabit aliquem amicorū suorū, et omniū personarū deceptor, proditor, fur, atꝙ latro, erit siccarius et humani sanguinis interfector, deprædabit res quæ sunt in ecclesijs, imò ibit ad sepulturas, et extrahit corpora mortuorū ut habeat uestes, adorabit dæmones, et hac de causa se in Nigromantia delectabit, cōmittet incestus & adulteria, nec aliquid somniabit nec cogitabit nisi hominibus nocere, & omne malū et omnis iniquitas solatia sibi uidebūtur, & ludit, imò gaudebit omni iniquitate, omni malicia quæ excogitari posset, ita ꝙ talis natus erit pessimus inobstinate. Et si unꝰ eorū fuerit bene dispositꝰ et alter infortunatus, augebit maliciā primi significati, et remittit maliciā secūdi significati, et sic ꝓportionaliter iudicabis.

Cum Saturnus fuerit dispositor animæ fortunatus, ut dixi, coniũctus fuerit Veneri fortunatæ, uel quia fuerit domina unius prædictorũ locorũ, significat ꝙ natus erit inuidus absq; gaudio & solacio, & in eius consilio con fidẽs, hominẽ non diliget, habebit occultũ animũ in se, habebit in reuerẽtia Deum, & amabit occulta secreta legis, dicet futura ex corde suo, erit uerecundus ac pacificus, dilector scientiæ, fidelis, & se ab immundicia abstinebit, & erit zelotypus in mulieribus. Si ambo fuerint infortunati, significat ꝙ natus erit fornicator turpissimus, & omnem actũ luxuriæ contra legem & naturæ regulam exercebit, erit sodomita, potius diligens agere hoc cũ senibus & turpibus ꝙ cũ pulchribus, fornicabit cũ suis consanguineis, et ab ipsis erit deceptus, erit miser, et adulteria cõmittẽs, et omnẽ actũ luxuriæ enormem amabit, et potius desiderabit fœminas turpes ꝙ formosas, et aliquando desiderabit fornicare cũ bestijs et antiqs mulieribus, nõ habebit in reuerentia Deum, uilipendet ecclesias & facta Dei, & se impediet in Nigromanticis, erit maledictor personarũ, et de ipsis trufator. Saturnꝰ dispositor animæ fortunatus cõiunctus Mercurio fortunato, uel qa Mercurius fuerit dominus unius locorũ dictorũ, natus erit subtilis et acuti intellectus, perquisitor, inuestigator rerũ subtiliũ, et ipsis multũ delectabitur, perquiret leges & Chronicas, ac gesta, erit Sophista, et omnes subtilitates conabit, maxime in quibus est difficultas immensa, amabit Medicinã, et in talibus omnibus prosperabitur. Si ambo fuerint infortunati, natus erit tristis, inuidus, ac deceptor, ac latro, et eum sui consanguinei habebunt abominatorem, erit solitarius, et faciet incantationes dæmonum, et res diabolicas cõtinue perquiret.

IVpiter fortunatus solus dispositor animæ nati, et dominus loci Mercurij, ac Lunæ, faciet natũ honestũ, bonum, pium, mansuetũ, amatorẽ uirtutis, dilectorẽ nobilitatis, magnanimũ, cultorẽ Dei, omnis uirtutis dilectorem, in nobilibus & bonis personis acquiret amicos, et ipsos diliget, ac manutenebit, et ipsi diligent ipsum, cogitabit cõtinue in bonis operibus operare, erit tacitus & quietus, et aliquãdo solitarius, ut possit cogitari & operare in bonis operibus, et dicet et faciet facta bona, erit curialis ac ornatæ & honestæ et hilaris apparẽtiæ. Sed si fuerit infortunatus, habebit natus mores similes moribus supradictis, multo tamẽ remissiores, quia loco magnanimitatis, dices ꝙ erit superbus: et loco curialitatis, dices ꝙ erit prodigus: et loco seruicij, dices ꝙ habebit unã credulitatem falsam in factis suis: loco nobilitatis, ꝙ uilipẽdet homines: et in loco mansueti, dices ꝙ erit timidus: et loco faciendi bonũ, dices ꝙ faciet bonũ in malis locis, & sic ibis remittendo et descendendo omnes actus optimos supradictos. Et si Iupiter bene dispositus dominus animæ Marti fuerit cõiunctus fortunato per corpus uel ꝑ aspectũ, uel qa Mars fuerit particeps in locis, à quibus quæritur dispositor animæ, significat ꝙ natus erit sapiens & bonus consul in armis & guerris, & inde habebit magnã famam, & reputabitur iustus ac directus armiger, erit bellicosus & audax, & erit dominꝰ armigerorũ cõsilio & animositate,

&

& potius cõsilio et iusto more faciet se dominum, nec ulli humiliabitur, nec obediet, erit iracundus et uindictarũ desiderator, & alios uolet uincere & supare, erit magnæ supbiæ, et nimis amator honoris, prodig9 & magnanimus, et faciet magna facta, certificat se in reb9 securæ, desiderabit et placita, et erit bon9 rerũ cognitor, et pcipiet multa et phibebit, & sibi oĩa ad psperitatem succedũt. Si ambo fuerint infortunati, natus erit hypocrita, blasphemator, non habens uerecundiã, nullũ esse tenebit celatum, & nullũ secretũ tenebit, imò reuelabit, appreciabit se iuste, & nulli uolet obedire, erit deprædator et latro, loquax ac instabilis, ac infidelis, uilis, et ipsum subito pœnitebit, erit dissipator, et nullũ seruitiũ sibi factũ habebit gratũ, erit pauci sensus in factis, mendax, superbus, nulliusq́ noticiæ ac consilij, seminator discordia℞ et inuerecundus, nemini parcens, erit permutabilis in omnibus factis suis. Si Iupiter fortunatus, ut dictum est, dispositor supradictus fuerit associatus Veneri fortunatæ, significat q̃ natus erit hilaris, & amans iocos & cantus, erit pius & sani cordis, erit nitidus, et nitiditatẽ amabit et pulchritudinẽ, cõtentabitur de rebus benefactis et bonis moribus, erit bonæ uolũtatis, erit mansuetus, et gratũ habebit q̃ ei fiat de bono, amabit Deum cũ bona lege, et cũ bona credulitate, desiderabit mulieres, et tamen cũ honestate, amabit uidere libros et in ipsis legere, et eius consanguineos diliget, & iusticiam, ac ornatum et honores, et omnia facta eius erunt cũ iusticia & probitate. Si ambo fuerint infortunati, erit nat9 uiciosæ uitæ, nec habebit animũ, sed erit effœminati spirit9, et eius ira sicut ira fœminæ, et in ira subitus pertinacis intentiõis erit, et erit multũ philocaptus, et ultra modũ prodigus, libidinosus, amabit ornatus capillorũ, se ipsum extollet, habebit discretionẽ fœmineam, et gaudebit se monstrare de bonis moribus hominibus, et delectabit se in rebus ecclesiasticis, erit tamẽ fidelis, erit occultator in suis negocijs, cõmendabilis et liberalis in omnibus suis factis, uoluntatẽ habebit associandi se, dolebit et habebit solicitudinẽ magnã de parua re facta et malafacta, et intromittet se iudicare et consulere in rebus cõuenientibus, et maximè in negocijs mulierum, uel in delectatiõibus rerũ ecclesiastica℞, secundũ q̃ unus fuerit magis prædominans q̃ alter, ita proportionaliter prædominiũ significato attribues. Nam si Iupiter fuerit minus debilis q̃ Venus, significata Veneris à prædominio optime optinebit, et sic econtra de Ioue, et hoc proportionaliter habet in omnibus planetis, associãtibus se in aliquo negocio continue seruando dominium fortioris existente æqualitate dominij.

Iupiter dispositor animæ fortunatus associatus Mercurio fortunato, significat q̃ nat9 multũ delectabit se assidue studere in libris Geometriæ, erit Arithmeticus, Logicus, Philosophus, et in quadruuio doctus, uersificator, prædicator, legis sermocinator, erit acuti ingenij, mansuetus, habebit bonũ consiliũ pro se et pro alijs, erit bonorũ mo℞, et benefaciet alijs, amabit gentes, et ab ipsis dilectus, erit amator consanguineo℞, erit bonæ credulitatis, erit boni regiminis uel Medicus Regis, amabit Deum, amator scientiarum & laudis, erit fortunatus in suis factis, totus subtilis intelligẽtiæ, morigerat9

 & ho-

& homo diuiciarũ et rationũ bonæ indolis. Quòd si ambo fuerĩt infortunati, erit miser et uilipensus, loquax multũ, se nolet adhærere rebus diuinis, credit se esse sapientem, et erit fatuus et trufator, et multos recipiet errores, erit superbus, faciet se seruũ, erit uerbosus, subitus, impetuosus, dicet suam uoluntatem, et nescit ipsam cælare, erit releuator nouorum, erit bonæ memoriæ, et forsan erit magister puerorum.

Mars fortunatus solus dispositor animæ nati, si fuerit dominus loci Mercurij ac Lunæ, erit natus audax & potens, fortissimus et iracundus, & continue appetet arma, auctor bellorum & guerrarum, animosus, et pericula mortis inuadet absq; timore, nullũ timebit, nulli se humiliabit, pri9 erit in bello & in rixis, et confidebit nimiũ in suis uiribus, erit animosus et destructor rer̃, omnia uilipendet, hominibus uiolentiam faciet, erit homo regiminis maximè capitaneus armor̃, et amabit litigare, facere prælia, reuoluere rixas, in omnibus factis armor̃ acutus, erit semper iratus, tamẽ erit morigeratus, & in his omnibus fortunatus. Quod si Mars fuerit dispositor animæ, et fuerit infortunatus, erit effusor humani sanguinis, omni modo amabit rixas et discordias, infert tædia gentibus, erit blasphemator, deprædator, crudelis, stultus et superbus, consumptor rerũ, malefaciet, erit inordinatus, odit cõsanguineos suos, erit inuerecũdus, garrulus & uociferator, malendrinus, incõstans, nec cognoscet Deũ, sed totus diabolicus et malefactor, & oĩa illi succedent ad malũ. Si Mars dispositor spirit9 fuerit, et fortunatus et associat9 Veneri fortunatæ, natus amabit suos socios, amabit solatia et tripudia, et iocos morigeratos, erit parcus et quietus, uerecundus & sapiens, habebit appetitũ coeundi, comedendi cũ uiris & mulieribus, zelotypus et leuis, et non deceptor amicorũ, cũ placabilitate uolet habere solatiosam et iocundã uitã, etiã aget cũ mulieribus cõtra regulã naturæ, erit tamen bonæ discretionis, subitæ iræ et bonæ credulitatis. Sed si ambo fuerint infortunati, natus erit superflui coitus, mendax, proditor, omnes decipiet, blasphemator, erit subitæ uoluntatis, committet adulteria et incestus cum uirginibus et coniugatis, impetuosus, et erit astutus in deceptionibus, & omnes uilipendet, subito uolet complere suas uoluptates, & omnes fornicationes inhonestas permittet, erit permutabilis in suis negocijs.

Mars dispositor et fortunatus, ut dixi, associatus Mercurio fortunato, natus erit homo capitaneus armorũ, rector exercitus, et subtilis in armis, et ꝑspicax, erit subitus, inconstans, proditor, malefaciens, habebit hypocrisim, deceptores amabit, rixas et ipse suscitabit, diliget illos qui faciunt consimiliter sicut ipse, tamẽ auxiliabitur suis amicis & inimicis nocebit, erit eloquẽs & subtilis in malignitatib9, et in omnibus his prosperabitur. Sed si ambo fuerint infortunati, natus erit mendax et fur, dissipator & deceptor in dando et recipiendo, faciet sacramẽta falsa, Deum non cognoscet, amator rixarum, erit homo magni clamoris, proditor, malendrinus, et hominum interfector, erit dissipator, nulli obediet, fatu9 & iniquus, & habebit hypocrisim

faciet

iciet incantationes dæmonum, et suorum negociorum cito pœnitebit,& solet uideri sapiens,tñ erit fatuus,& erit homo diuersæ consolatiõis & esse.

VEnus sola disponẽs pro anima nati si fortunata fuerit et domina loci Mercurij ac loci Lunæ,faciet animam nati totam hilarem & solatiosam,& desiderantem cantus et tripudia, erit natus quietus,parcus, amabilis,Deum habebit in reuerentia,et benefaciet alijs,& erit iustus,pacificus et bonæ discretionis,amabit iucũditatem & ornamẽta,habebit bona omnia et ueridica,et subtili operis et artificis,diliget mulieres,& quasi tota eius intẽtio erit in negocijs mulierum,faciet se diligi ab omnibus,et erit zelotypus. Sed si fuerit infortunata, dixit Ptolemæus,ꝙ natus nullius erit animositatis,nullius noticiæ,parui nominis,procus,piger,& eius opera erunt muliebria,et ipse totus muliebris et uagabundus, & uilipensus, malæ famæ,et multum zelotypus, et faciet omnia sua opera similia operibus mulierũ.Quòd si Venus fuerit dña animæ fortunata, associato Mercurio fortunato, nat9 erit boni intellectus,diligẽs Musicã,sonos & cãtus,& in ipsis speculat̃, et erit homo hilaris,bonæ fidei,dilector amicorum,recte procedit in suis factis,et erit bonæ æstimationis,amabit scire,et postquam sciuerit,meliorabitur in illo uigore suæ æstimatiõis,loquetur multum pulchre ac blande,et cum alacritate eius uerba proferet,erit magnanimi animi,tamen erit sodomita,et potius desiderans pueros quàm mulieres,amabit eqs & bonæ erit fidei,et erit homo zelotypus.Quod si ambo fuerint infortunati,natus erit astutus in malitia et deceptor,et benignus dicens modo unam rem tibi, et eandem rem per oppositum dicet mihi, erit mendax, deceptor amicorũ,inconstans,delectabit se multum decipiendo fœminas,et erit sodomita magnus, auctor mali tam in loquendo quàm in agendo,& uolet multa facere, et de multis se intromittere, et forsan non proficiet,et erit homo quasi clamans pro nihilo,mali consilij,faciet sacramenta falsa, proditor,alios uituperans, et erit duplicis faciei,unum habens in corde,et aliud monstrat in facie,& dat consilium cum prodimento persuadere amico oppositum quàm debet, ad sui utilitatem protractando.

QVando Mercurius fuerit solus dispositor animæ nati,& fuerit dominus Lunæ,et dominus sui loci,nec alicui stellæ permixtus,nisi fuerit stella fixa et de natura sua,quàm in eius signum fortius erit, maxime si dicta stella fuerit de prima uel secunda magnitudine,quoniam si fuerit fortunatus,coniunctus dictæ stellæ fixæ, quæ sit simpliciter de natura Mercurij,quoniã tũc per excellentiã & famã magnã potens Mercurij significatũ pernoscitur,unde consideratur hoc non solum in Mercurio,sed in omnibus alijs significationibus supradictis. Quia quando sunt coniuncti taliter alicui stellæ fixæ primæ uel secundæ magnitudinis de natura simplici significationis animæ,significatum significatoris intenditur ultra duplum,& sic ꝑ excellentiam et famã magnam poteris significatum prædictum notificare.

 Intellige

Intellige maximè de coniunctione quæ fit in eodem puncto tam in longitudine q̄ in latitudine, uel saltem infra 10 minuta in longitudine, & 15 in latitudine, quia erit fortis, nil proportionaliter dices q fuerint in eodē gradu infra 10 minuta. Quāto em̄ uicinior cōiunctiōi fuerit, tāto ueracius poteris iudicare. Et si solū esset cōiunctio longitudinis & nō latitudinis, non iudicabis ita excellēter dictum significatum, & hoc in tua discretione permaneat. Iterum nota, q si significator aliquis spiritus fuerit coniunctus cum aliqua stella fixa, quæ sit de natura alicuius alterius planetæ, tu debes permiscere significata significatoris illius planetæ, & eius naturæ q̄ fuerit dicta stella. Vnde cū Mercurius, ut dixi, fuerit solus significator animæ, ut dixi, fortunatus, facit natū acuti intellectus & optimi ingenij, bonæ memoriæ, & imaginatiōis subtilissimæ, et opiniōis profundæ, delectabit se in quadruuijs scientijs, et in Logica, Geometria, Arithmetica, & Philosophia, et subtilis erit in Astronomia, et erit Doctor harū scientiarū et in ipsis excellens, et erit rimator secretorum naturæ, bonæ deliberationis, erit uersificator, & alijs bene faciet, facile credet, & erit seruator optimus secretorū, bene retinebit gesta & facta aliorum, et erit dilector mercimoniorum, erit dominabilis & acutus, & uult ostendere de se alijs plusq̄ scit, & quod nō est, et in his omnibus prosperabitur. Si uero Mercurius fuerit solus dispositor animæ, et fuerit infortunatus, significat q natus erit mutabilis in opinione cito, & tunc uertetur ad unū et nunc ad oppositū, faciet mendacia & fallacias, erit ignorās, erit loquax, tamen uane & insane, non credet in Deum, nec sibi obediet, & libēter decipiet, et nulli seruabit iusticiam, uult solum sequi suum consilium & uoluntatem, & conabitur facere quod alij credāt illud quod ipsemet nō credit, erit totus fraudulentus & stultus.

PTolemæus uoluit q Sol & Luna potuerunt esse sibi dispositores animæ nati, non per coniunctionē uel per aspectum cū malis stellis, quæ fuerint dispositores animæ, quoniam uoluit q Sol & Luna nō significarent animam sed solum corpus, unde uoluit, q ipsi augerent & remitterēt significata stellarum prædominantium animæ secundū proprietatē quā habent cū anima, ut infra scribetur. Vnde si Luna fuerit in Capite uel Cauda draconis, iuuat natum habere intellectū acutū, & q cito uolet sua negocia expedire, ita q erit festinus multū. Et quando habuerit maximā latitudinē, & in septentrione uel in meridie, iuuat animam nati esse multum uariabilē apparentem, et faciet q subito mutabitur de proposito, et isti sunt tales, qui Lunatici appellantur à uulgaribus. Si uero exisťit de sub radijs Solis aucta lumine, iuuat animā habere dispositiōes aptas et bonas, potentes, & necessarias & manifestas. Si uero Luna fuerit sub radijs, iuuat animā habere occultas operationes & celatas, nec erunt aptæ, nec ita fortes, ut ita fortiter contingāt, operabit. Intelligas quando fuerit diminuta lumine, quantū uoluit Ptolemæus, q cum Luna associatur stellæ habente prædominiū in anima, & fuerit fortunatus tam essentialiter q̄ accidentaliter, iuuat animā nati habere

habere operationes magis directas fideliores, & cũ maiore curialitate, magnanimitate, et potentia, & bonæ religiositatis. Sed si fuerit infortunatus, significat oppositum omnium quæ dicta sunt, nam iuuat animã nati habere operatiotines stultas & uilipensas, laboriosas, & uolet credere suo cõsilio et non alterius, et non erit bonæ rectitudinis. Nec pono hic sicut dixi superius significatũ Solis & Lunæ, nec aliorũ significatorũ in omnibus signis quid significent, quia pono unũ capitulum de per se, de consistentia planetarũ in unoquoq; signo. Mihi enim uidetur extraneum, q̄ Ptolemæus luminaria posse esse speciales dispositores formæ corporis, et etiã dispositores animæ, & eius ratione multum est, quia luminaria iure sunt illa, maximè Sol, per quæ consistit post Deum uita uiuentium. Sol est ille qui influit uirtutem, magis proportionalẽ animæ tam uegetatiuæ, q̃ sensitiuæ & intellectiuæ. Vnde si locus Mercurij & locus Lunæ fuerint in signo Leonis, nec fuerint alijs permixti, nescio uidere modum, quare Sol non sit specialis dominus animæ, cũ habeat influxum et uirtutem pro dispositionibus animæ excellentem super influxu Saturni, q potius de per se destruit animæ dispositiones q̃ conseruat. Et cõsimiliter intelligi potest de Luna, unde si quis perpendere uoluerit per experientiã, inueniat q̄ Sol & Luna possunt esse speciales dispositores animæ, ac fortunæ corporis, sed stultũ est præ alijs uni credere absq; demõstratione, ut in elementis uoluit Galenus. Consideres igitur uirtutes animarum quas tribuunt luminaria, et hoc ex introductorio, & facies consimilem fractionem et declarationem ipsarum in hoc facto, sicut proportionaliter fecisti de alijs supradictis. Nota q̄ per experientiã adinueni, q̄ Almuten prædictorũ locorum nõ possunt dare perfectũ iudiciũ pro dispositione animæ remota dispositiõe Almuten ascendentis, quia sicut dixi superius, ipse est q magnũ posse habet in hoc facto. Vnde in natiuitate serenissimi Imperatoris Caroli Regis Bohemiæ, uidi q̄ Almuten loci Mercurij ac loci Lunæ erant male dispositi in 12 domo, et sub radijs Solis, et Mercurius erat male dispositus, tamen fuit homo subtilis & magnanimi intellectus, et hoc fuit uirtute Almuten ascendentis bene dispositi. Etiam uidi in natiuitate magnifici & excelsi domini Francisci filij dñi Ludouici dñi Mantuæ, q habuit Almutẽ loci Mercurij & loci Lunæ male dispositos, et Mercuriũ peregrinũ, retrogradũ, tamẽ quia Venus erat Almutẽ ascendẽtis in signo Geminorũ, & in angulo terræ recepto à Mercurio ex sextili, unde dictus dñs ratiõe Almuten ascendẽtis cũ tali dispositione est optimi intellectus speculatiui, et maxiæ memoriæ, et bene figurat & bene opinat̃. Et in natiuitate cuiusdã temerarij ꝓditoris cõtra magnificũ dñm meum, quẽ dñs iustifice fecit mori, adinueni Almutẽ ascẽdẽtis Lunã, p quã uidi formã corporis ipsius specialiter, q̃d uoluit Ptolemæus, & ascẽdẽs erat Cancer & Luna in 6. Geminorũ in domo, et ibat ad terminũ Mercurij, q erat in aliq̃ sub radijs, et Almutẽ eius Saturnꝰ in Libra in sexta eius exaltatiõe directus et bene dispositus, iudicaui natũ ipsum esse ꝓfundi cõsilij, nec ualuit sibi receptio Lunæ à Mercurio, q̃a Mercurij erat multũ infortũatꝰ, unde iudicaui q̄ Almutẽ ascẽdẽtis tã in spiritu q̃ in forma

in forma corporis, optinuit principatum quod uoluit Ptolemæus, & hanc natiuitatem importauit dominus prædictus post tres annos à morte ipsius me ignorãte, cuius erat natiuitas, nisi quod mihi dictũ fuit, quod erat natiuitas popularis sui ciuis, & ego iudicaui tam in forma corporis quàm in anima ipsius & mortem, & inueni ueritatem præcisam omniũ, et multi mirabantur, & non solum in his, sed etiam in multis natiuitatibus per experientiam adinueni, quod luminaria possunt esse singularis dispositionis spiritus ac formæ corporis, ac etiam Almuten ascendentis potest esse de principalibus in factis animæ.

Cap. x. De substantia, diuitijs, paupertate, ac miserijs nati.

Annotat. Io. de Regiomõte.

In hoc cap. de diuitijs, paupertate & miseria, promittit se tria dicturum. Primo, si natus debet habere diuitias uel paupertatem. Secundo, quando natus habebit, & quando sub intensiori gradu. Tertio, per quem modum an iuste uel iniuste. Magister principaliter considerat signum secundæ domus, licet Ptolemæus partem fortunæ considerauerit & dominum eius. Nam si dominus secundæ erit infortuna, non dabit diuitias. Item considerat Iouem, an sit corporaliter in domo aut per radium, aut aliqua stella fixa de natura Iouis. Deinde si Almuten secundæ domus et pars fortunæ cum eius Almuten fuerint bene disposita, natus habebit immensas diuitias. Considera partem fortunæ in quã domum ceciderit, nam de significato illius domus habebit natus diuitias, si saltem promittit diuitias. Si Luna fuerit in corde Solis, natus habebit de leui immensas diuitias, Erit enim pars fortunæ in ascendente, nisi mala dispositio Almuten partis fortunæ prohibeat. Deinde considerat partem substantiæ & eius Almuten. Deinde per Iouem & dominos triplicitatis secundæ domus, & tandem dominos triplicitatis loci luminaris, cuius est auctoritas. Monet considerari originem nati, nam constellatio quæ filio mercatoris donat diuitias remissas, filio sutoris uel hominis ociosi nullas daret, & hoc prouenit propter diuersitatem passorum. Item si dominus ascendentis fuerit dominus quartæ, et fuerit bene dispositus, significat nato diuitias, & quód thesaurisabit. De diuitijs non est complendum iudicium, donec uideatur significatum decimæ domus, nam & illa propter significationem magisteriorum potest dare diuitias uel paupertatem. Considera etiam de triplicitate ascendentis.

Iuitiæ, paupertates, & miseriæ natorum, perscrutatus fueri à sapientibus diuerso modo, quod eorum materiam perscrutari sibijpsis contrarientur, sed quia unus ex antiquis inuenii quod diuitiæ natorum proueniebant ab una parte cœli, alte experiebatur diuicias euenire ab altera parte cœli, & sic de alijs. Hoc non erat inconueniens, quod sunt multa loca cœli, qui possunt nato inferre diuicias. Vnde si omnes dominatores diuiciarum in figura simul, & solum significarent diuicias nato, & essent bene disposit

natu

natus habebit diuitias immēsas. Et si essent male dispositi & infortunati, & reliqui significatores diuitiarum sint bene dispositi, tunc natus habebit di uicias ratione significatorū bene dispositorū, et habebit diuitias magnas uel paruas, secundū ꝙ dicti significatores bene dispositi fuerint principaliores uel minus principaliores, & secundū gradū bonæ dispositionis ipsorū. Et sic per ordinem, ut patebit inferius, et tunc debes uidere dispositionē signi ficatorum diuiciarū, & nato iudicabis diuicias uel miserias secundū ipsos. Ptolemæus uero solum considerauit partem fortunæ & eius dominatores stellas, permiscendo influxus stellarum participantiū cum eis, uel super eas eleuatorū, et secundum dispositionē dominatorū stellarū significantiū bona uel mala, iudicabat de diuicijs nati. Aboali uero multū considerauit dominos triplicitatis luminaris, cuius fuit auctoritas temporis natiuitatis diurnæ uel nocturnæ, et secundū dispositionem illorū dominorū triplicita tis prædictoꝝ, ita de diuicijs iudicabat maxime in ista parte tēporis, quæ significata fuerit per dñm ipsius triplicitatis melius dispositis, & in isto posuit exempla multa ac experimenta multa sua. Omar uero Tyberiadis considerauit secundū partē fortūæ, partē substātiæ, locū Iouis, & planetas existen tes in secunda domo, oēs dños prædictoꝝ omniū locoꝝ, & inueniebat Almuten ueꝝ, & secundum dispositionē ipsius uel ipsoꝝ, ut si plures fuerint bonā uel malā, ita nato bonā uel malā cōditionē diuitiaꝝ iudicabat. Haly Abenragel cōfuse tetigit multos modos antiquoꝝ, nec posuit ordinē tenen dum in perquirendo de diuicijs nati, sed multū adhæsit, ꝙ dominus triplici tatis secundæ domus esset principalis significator diuiciaꝝ. Qui modi no strū sapientū recitati à nostris sapientibus à me hic positi sunt cū breuitate, nec sunt eorū sentētiæ hic extēsæ, quia appeto esse breuiloquus, et qui uolu erint eorū opiniōes uidere melius, inquirāt in dictis ipsorū, quia uidebit dictorū nostroꝝ sentētias planas, hic solū intendo ponere modū, qui mihi ma gis expertus et conuenientior, et magis ordinatus uidetur, nec à uero rum semita cū contrarietate discedā. Vnde primo considerabo, si natus debet habere diuicias, uel paupertatē, uel miseriam. In secundo capitulo uide bo quando debet habere dictas dispositiones diuiciarū, & in quo tempore subintensiori gradu debet habere, & sic intelligas de opposito ad diuicias. In tertio uero uidebo per quem modū natus debet acquirere dictas diuicias, utrum iuste uel iniuste. Et licet Ptolemæus et maxima pars ipsum inse quentium, principaliorem significatorem diuiciarum consideret partem fortunæ ac eius Almuten, quia pars fortunæ erit secundum ascendens natiuitatis, quia ascendens natiuitatis significabat corpus nati, pars for tunæ significabat corpus et principaliter fortunam nati. Ego uero insequens experientiam primum considero secundam domum, & uideo si est signum boni uel mali planetæ essentialiter, quia significat infortunium, uel fortunam & diuicias magnas nato. Hoc perspecto uideas si corpora fortunarum maxime corpus Iouis bene dispositi corporaliter fuerint in gradu secundæ domus, uel tantum prope per corpus, quòd irradiat dictum

gradum secundæ domus immediate orbis sui luminis, uel fuerit corporaliter in eodē gradu aliqua stella fixa primæ uel secundæ magnitudinis, de natura simplici fortunarū, maximè de natura Iouis, unde si sic fuerit, ꝙ illa fortuna fuerit in loco dicto bene disposito, statim poteris iudicare nato diuicias stāte quacūq; alia dispositione Almuten secundæ. Si cū dicta dispositione bona Almuten secūdæ domus fuerit bene disposit9, ac ps fortunæ, ac Almuten eius fuerit fortuna et recepti, et multis planetis pmixti, significat ꝙ natus habebit multas ac immensas diuicias, multis ac diuersis ptibus, & multis diuersis locis et modis. Sed si in gradu secūdæ domus fuerit infortūa per corpus, maxiè uel ex corpe dictū locū irradiauerit, significat ꝙ natus nō poterit habere diuicias, stāte quacūq; bonæ dispositiōe Almuten secūdæ, nisi ps fortunæ, ac eius dñs hoc ꝓhibuerit p eorū dispositionē bonā, sed quomodocūq; scias ꝙ stāte hac dispositiōe natus nō poterit habere immēsas diuicias. Si uero in secūda domo non fuerit fortuna uel infortuna, uideas Almuten ejus si fuerit fortuna, et fortis in figura, et maxiè fortunatus, recept9, multis planetis beneuola pmixtus, et gradus secundæ fuerit fortunatus, significat ꝙ natus habebit magnas diuicias, multis modis et multis locis stante quacūq; alia dispositiōe, nō est cura. Potest significare diuicias nato p secūdā domū, et ei9 dñm, q fuerūt infortunati & male dispositi, qa infortuniū & mala dispositio significatoris nō potest dare diuicias, nec bonū, sed miserias, tūc uideas ptē fortunæ ac ei9 Almuten. Et si fuerit in loco fortunato, & eius dñs fortunatus, et fortis tā essentialiter q̄ accidētaliter, poteris nato iudicare diuicias magnas, et ipsaꝝ bonū esse in eis, stāte q̄cūq; dispositiōe, sumpta à secūda domo. Et ut melius intelligas processum huius capituli, capias tale exemplū, ꝙ erit aliquādo homo, q debebit ditari, et habere bonū à suis parentibus et cōsanguineis, et stat ꝙ eius pater nō derelinquit sibi diuicias, nec aliq̄d bonū faciat. Cōsiderabit uero ꝙ eius filius sit paup, & mendic9 & in sua morte nō dereliquit sibi aliquod bonū, et tamē stat ꝙ filius iste habeat unū suum patruū, uel auunculū, uel matrem, uel alium consanguineum, uel amicū, qui dereliquit bonū sibi, uel bonū faciet sibi, dando uel compræstando, uel alio modo, ꝙ diues erit absq; id, ut sibi ueniat à loco à quo solet aliȷs plurimū euenire, uidelicet à parētibus, et ab illis filȷs p̄dictis absq; hæreditate et diuicȷs alterius, sed suo sudore et industria ꝓcurabit et acqret ac dictas obtinebit diuicias. Ita simile est de prædictis, et dicēdis, & significatore diuiciaꝝ, qa si per secūdā domū natus nō habebit diuicias, imò significabit sibi pauptatē, tūc p partē fortūæ, et eius dñm, poterit nat9 habere diuicias. Et si p ptē fortunæ nō poterit habere, forsan aliȷ significatores sibi donabūt bonū & diuicias. Quia nos uidem9 in mūdo magnā diuersitatē in facto diuiciaꝝ, quia sunt multi diuites, aliqui mediocres, aliȷ pauperes, & aliq mendicantes, et hoc est penes diuersitatē significatoꝝ, et dispositionē ipsorū fortem & debilem. Et si pars fortunæ fuerit fortunata et in bono loco cœli, et eius dominus fuerit fortunatus, dices nato fortunā & bonū, tam remissæ rationi significati illius signi et illius domini, in quibus ceciderit. Vnde si ceciderit

ciderit in quarta, maximè in signo terreo, natus habebit aliquale bonum, & aliqualem fortunam ratione laboris terræ uel ædificationis, uel in his similibus significationibus prædictæ domus, sic dices in cæteris domibus. Si uero pars fortunæ fuerit infortunata, dices oppositum ratione loci in quo est, et hoc remissæ. Si dominus eius fuerit bonus et bene dispositus, & dices bonũ in diuicijs ex parte loci & naturæ Almuten partis fortunæ fortunate, et hoc remisse. Si uero natiuitas fuerit in hora secũda in puncto, in quo Luna fuerit in corde Solis, tunc natus habebit diuicias ex leui quasi essent de quantitate, & habebit ipsas immensas, si alias nõ prohiberet, uidelicet mala dispositio Almuten partis fortunæ, et hoc, quia in tali natiuitate pars fortunæ erit in gradu ascendentis. Nota bene, ꝙ tu debes dicere damnũ in diuicijs nati significati per signum et domũ, in quibus ceciderit aliquis significator diuiciarum infortunatus prædictus, uel dicendus, nã stat bene, quòd unus habeat diuicias ab uno significatore, & sit fortunatus in rebus significatis per ipsum, et eius locũ, et tamẽ recipiat damnũ & miseriã et infortuniũ ratiõe alterius rei in qua se impedierit, et hoc tota die uidemus per experientiam, quia unus habebit fortunam eius ratione hæreditatum, et laboris terræ, tamẽ erit infortunatus, & perdet eius diuicias. Sed si se impedierint, ut in rebus ecclesiasticis, et de similibus, quoniã potest esse, ꝙ unus de principalibus significatoribus diuiciarꝫ fuerit infortunatꝰ in domo, significat illam rem, et menti teneas et perpende. Si uero fortunæ pars & huius Almuten, nõ dabunt diuicias nato immensas, nec multũ magnas. Tunc uideas partem substantiæ, et eius dñm; et si fuerint bene dispositi ac fortunati, multis planetis beneuole permixti, significat ꝙ natus habebit diuicias, Sed si fuerint infortunati per partem substãtiæ, et eius parti dominũ, non poteris nato diuicias iudicare. Pars enim substantiæ accipitur in die & in nocte ab Almuten, domus substantiæ, in gradum domus secũdæ, et proijcitur ab ascendẽte. Cũ uero ꝑ partẽ substãtiæ nõ possis diuicias ac bonũ nato iudicare, sed paupertatẽ et damnũ ratione loci in quo ceciderit, tunc scias ꝙ natus non potest habere diuicias magnas. Deinde scias locũ Iouis, et si fuerit in secũda fortunatus, maxime si fuerit dñs ascendẽtis, procul dubio nato iudices diuicias, et bonũ usum ipsarꝫ, et nunq̃ potest esse nimiũ pauper, in cuius radice natiuitatis Iupiter habuerit prædominium. Sed si fuerit Iupiter infortunatus, diminutũ bonũ, et alij cõtrariũ, secũdũ ꝙ eius infortuniũ erit magnũ. Si uero aliquo istorꝫ modorꝫ nato diuicias iudicare non poteris, uideas dominos triplicitatis primæ et secũdæ domꝰ. Et si omnes fuerĩt fortunati, non poteris absq; dubio iudicare, et non solum per fortuniũ ipsorum trium. Sed si primus dominus triplicitatis secundæ domus fuerit directus in aliqua sua dignitate principali, et fuerit firmus in angulo, et fuerit in auge ecentrici, uel ad ipsa ascenderit, et fuerit auctus numero ac lumine, et fuerit in domo uel exaltatiõe sua, sicut dixi, uel fuerit in dignitatibus alterius, cũ beneuole fuit receptus, et eis applicãtibus planetis ex beneuola permixtione, significat ꝙ natus habebit diuicias & substantiã,

& in processu continue procedet similando,& bonum competens sibi pro mittet. Sed si fuerit infortunatus & cadens à dignitatibus prædictis, nato significat miseriã & paupertatem. Sed si secundus dominus triplicitatis prædicti fuerit fortunatus & fortis, ut dictũ est, significat ꝙ natus de suis diuiciis dabit sibi bonũ tẽpus,& ipsas expenderit in suo utili ac bono,& de ipsis faciet bonũ & utilitatem suis consanguineis & amicis. Sed si fuerit infortunatus,significat quod natus erit miser in suo uictu,nec abundanter expendit pro sibi necessarijs,& sua bona et diuicias cõstringet. Respice deinde dominum triplicitatis loci luminaris,cuius fuerit auctoritas temporis natiuitatis,et si fuerint fortunati et fortes,ac firmi in angulis,uel saltem in succedentibus,significat nato bonum esse ac diuicias, & grandiferam uitam.Et si fuerint infortunati,significat oppositum,uidelicet paupertatẽ ac malã dispositionem sui esse in diuicijs & abundantiã ipsarũ. Considera igitur omnes hos prædictos significatores,per te ipsum iudica permiscendo et distinguendo significata adinuicem,& ea nato pronũciabis. Vnum tamẽ intellige, q̊d debes per te ipsum cõsiderare cõditionẽ nati,& eius parentum, et originis, nam multũ iuuant in hoc in tantũ, non debes iudicare aliquo nisi prius eius originem cognoueris,quia potest esse aliqua figura cœlestis,quæ uni dictabit competentes diuitias absolute. Et si eadem natiuitas esset pauperis, dictaret sibi paupertatem, uidelicet illi quod esset de origine minori,unde Astrorum influxus et agentium omnium effectus uariatur ratione diuersitatis passorũ,qa alia est dispositio unius laboratoris terræ,& alia est dispositio unius mercatoris,et sic de alijs casibus particularibus,quæ plurimum debent considerari ab intellectu, alteri tamen potest esse causa infortunata figura pro diuicijs. Gratia exempli, respectu unius magni mercatoris filij, ꝙ dictus filius consumptis et destructis patemis bonis ad paupertatẽ deueniet, & pro simili figura alter minoris conditionis,mendicus deueniet, & cum eleemosinis uictũ perquiret. Nõ sis igitur subitus ad iudicandum, considera orignem nati,uitamq́ꝫ eius parentũ,artem,& conditionẽ in diuicijs,& multa alia quæ ualebunt tibi ad ueridicũ iudiciũ proferre. Si uero uideris ꝙ non possis habere diuicias nato aliquo istoꝝ modoꝝ,considera dominum ascendentis,si fuerit dominus quartæ domus,& fuerit bene dispositus,significat ꝙ thesaurisabit, & fortunã habebit in his, q̃ significat si fuerit in 4 domo. Sed si fuerit oppositũ, poteris iudicare oppositũ. Sed si cõtigerit,ꝙ unus ex significatoribus diuiciaꝝ male dispositus ceciderit in quartã domũ,et in dicto signo ratione cuius nato infortuniũ ratione dictæ domus debeas iudicare,tunc considerabis essentiã artem et dispositionẽ dicti significatoris infortunati,et secũdum naturam eius in dicto signo,& in dicta domo infortuniũ poteris iudicare, & secũdũ naturã alterius significatoris poteris nato dicere bonũ. Non enim hæc possunt singulari sermone proferri,nec calamo scribi,sed ꝑspicax intellectus omnia suo loco distinguit atq; componit,ut idem,& sic intelligas in alijs domibus & de alijs significatoribus. Caue tamen in supradictis scriptis,ne infortuna fuerit in quarta, quia

oppositũ significaret huius quod dictum est, sed si dominus ascendentis & quartæ fuerint infortunati, oppositum iudicabis. Cõsidera etiam dominũ triplicitatis ascendentis, quia si fuerit bene dispositus, & multis planetis permixtus beneuole, ac receptus cũ testificatione aliorum duorum dominorum triplicitatis, significat diuicias & bonum nato. Sed si fuerit infortunatus cum testificatiõe infortunij aliorum duorum dominorum triplicitatis, dicto oppositum iudicabis. Multæ quidem aliæ considerationes sunt, quæ significant altum & bonum esse nati circa eius statum & prosperitatẽ, quas considerationes requires in iudicio decimæ domus, & omnia adinuicem combinabis. Nec hic uolo facere notam & confusionem diuersorum uirorum, sicut Guido Bonatus reiterãdo sua dicta et diuersas significationes ponendo, ac sententias diuersorum recitando in tantum, ꝙ unus debite secundum eius dicta concludere non potest. Ego solum posui ea quæ fuerunt cõsona experiẽtiæ & rationi, & à sapientissimis experta ac exposita, nec uolui seruare multa significationes quas ipse posuit ordine non seruato.

De tempore diuiciarum.

¶De tempore quando natus ditabitur, sunt modi multi. Vnus est Ptolemæi per directiones partis fortunæ ad bonos & malos. Alius per tres dñs triplicitatis secundæ domus diuidendo totam ætatem nati in tres partes. Aboali tamen considerauit in hoc dominos triplicitatis loci luminaris, cuius est autoritas. Item significator diuiciarum orientalis dabit in iuuentute, occidentalis in senectute. Alius modus si fuerit in ascendente, erit significatum in principio uitæ, uidelicet in infantia. Si inter ascendens & medium cæli in pueritia. Si in medio cæli, in adolescentia, scilicet statu ætatis. Si inter medium cæli et occidens, in fine ætatis, hoc quidem secundum mentem Haly. Accipiendi tamẽ sunt domini triplicitatis eius loci, à quo sumitur significatio diuitiarum, ut si Almuten secundæ domus promitit diuitias. Accipiendi sunt domini triplicitatis loci Almuten secundæ domus et sic de alijs. Significator diuiciarũ, dabit diuitias ex rebus significatis per domũ in qua est. Similiter augmentum uel decrementum diuiciarum, erit ex rebus & causis, quæ sunt de natura planetæ, ad quem dirigitur significator diuiciarum. Item per planetas aspicientes significatorem aut ei coniunctos. Generaliter per dispositiones significatorum, potes scire si licite uel illicite natus lucrabitur. Per loca autem significatorum scies, ex quibus rebus, ut si Saturnus fuerit significator bene dispositus, acquiret licite & ponderato animo, cum aliqua tamen fraude occulta. Si uero significator fuerit in domo Saturni, acquiret ratione laboris & angustiæ rerum antiquarum. Similiter scies cum quibus hominibus acquiret diuitias ex planetis, in quorum locis est significatio diuiciarum. Annotat. Io. de Regiomõte.

QVando uolueris perscrutari de tẽpore in quo natus debet fortunari uel infortunari in diuicijs, debes considerare significatores, à quibus diuiciæ promittuntur, & in isto non debet esse simplex sermo, quia uidemus, ꝙ unus homo infortunatus est in uno tpe in cæteris rebus,

 &

& in eodē est infortunatus in alijs: et aliquando est infortunatus in uno anno in una re, in qua se impedierit causa lucri, et in alio anno erit fortunatus pro eadem re: Et aliquando natus continue erit infortunatus in una re causa lucri, & in aliqua alia erit continune fortunatus, unde debet Astrologus perpendere causas sydeꝝ, quæ ista promittunt. Et est in hoc facto inuentus diuersus modus inuestigandi à sapiētibus nostris. Istos modos efficatiores tangā, deinde ordinē dabo, qui uidetur in hoc seruādus. Et primus modus inuentus est ab illo perspicacissimo Ptolemæo, qui considerabat significationē diuiciaꝝ, quē ut dixi supra, suscipiebat à loco partis fortunæ, & ipsam dirigebat ad corpora fortunaꝝ uel ad corpora infortunaꝝ, secundum modum directiōis, quē supra dixi in capitulo de directionibus, & uidebat tempus in quo ueniebat significator prædictus diuiciaꝝ, ad corpora fortunarū uel infortunarum, et iudicabat diuicias uel paupertatem nato, secundum ꝙ dictus significator fortunabatur in dicto tempore à corpore fortunæ, uel infortunabatur à corpore infortunæ uel eoꝝ radijs. Alius modus fuerat considerando dños triplicitatis & domus substātiæ, & primo cōsiderando primū dñm, & si ipsum inueniebat fortūatū, iudicabat diuicias nato in prima tertia eius uitæ. Deinde considerabat secundū, & secundū eius dispositionē bonā uel malā, iudicabat diuicias nato in secunda tertia parte uitæ suæ. Et similiter considerabat dominū tertiæ triplicitatis dicti loci, pro ultima parte uitæ suæ; similiter ecōtra, si erant infortunati. Et uisum est specialiter Aboali considerare dominos triplicitatis luminaris, cuius fuerit auctoritas tēporis natiuitatis. Et si omnes erāt bene dispositi, iudicabat natū in toto tēpore uitæ eius diuicijs abundare. Et si erant infortunati, oppositum iudicabat, uidelicet miseriā & paupertatē. Et si quis ipsoꝝ fuerit fortunatus, & alter infortunatus, iudicabat diuicias nato in tertia pte uitæ suæ, quæ est subiecta ill īfortunato, & in alia tertia subiecta alteri infortunato, paupertatē & miseriā iudicabat natū habituꝝ secundū infortuniū dicti domini triplicitatis infortunati. Et consimiliter faciebat de domino triplicitatis remanente, et hoc faciebat, qa tota die uidemus ꝙ aliqui sunt multū fœlices in principio uitæ suæ, & ad paupertatē deueniūt in medio uitæ eius, uidelicet in secūda parte uitæ eius. Postea in ultima tertia parte eleuātur et ditant aliqui pauperes in principio diuites, in medio pauperes, in fine tantū ꝙ quærūt uictū mendicādo. Et aliqui sunt, qui sunt diuites in principio & in medio, et in fine moriūtur in miseria & paupertate, et hoc secundū dispositorē ipsoꝝ dominoꝝ triplicitatis, secundū ꝙ primus, secundus uel tertius fuerit fortunatus uel infortunatus. Omar uero considerabat dominos triplicitatis loci Almuten inuenti ex locis quæ significant substantiam nato, & secundum ꝙ ipsi fuerint bene dispositi uel infortunati, iudicabat consimiliter diuicias nato uel paupertatem Et si unus fuerit bene dispositus, & alter infortunatus, iudicabat bonum in prima tertia parte illius infortunati, & malum in reliqua tertia alterius, & sic dicebat de reliquis, quare primus dominus triplicitatis dicti loci, significabat primā partē uitæ nati, & secundus secundam, tertius uero tertiā.

Alius

lius uero modus est inueniendi tempus, in quo natus debet diuicias acq re, perspice significatorem diuiciarum, quæ consideras, & uide si est orienta s uel occidentalis à Sole, & si fuerit orientalis, natus habebit diuicias in se ctute, & secundũ q fuerit in principio orientalitatis, uel in fine, uel in me io ipsarum, ita proportionaliter in tempore nati iudicabis, & hoc totum iscretioni reserua. Alius modus erat considerando significatorem sub antiæ, à quo quæris significatum, & uide si fuerit in ascendente, significat q atus habebit significatum prædictũ in principio eius uitæ, uidelicet in in ntia. Et si fuerit inter ascendens & medium cœli, significat q habebit illud eius pueritia. Et si fuerit in angulo medio cœli, habebit illud in eius adole entia, id est, in statu eius uitæ. Et si fuerit inter mediũ cœli & septimã domũ abebit illud in senectute, in tempore quo speret finem uitæ eius. Hoc uole at Haly, nec mentionem faciã in quartis, in terra, quia insequens Ptolemæ m, q uoluit, q uita cõsistens p medietatẽ cœli supra terrã, ita q finis uitæ niebatur in septĩa. Guido Bonatus cõsiderauit ex intentiõe eius dominos iplicitatis domus substantiæ principaliter. Et quando significator erat ori ntalis uel occidentalis secundario augendo uel remittendo tempus habitũ er dominũ uel dominos triplicitatis secundæ domus, et tenuit hoc pro re ula generali, sed deceptus fuit in hoc passu, nõ perpendens ordinem sui p essus, quia aliquando dabit diuicias nato per dominũ partis fortunæ, ali uando ex significatiõe secundæ domus, aliquãdo ex dominis triplicitatis uminaris, cuius fuerit auctoritas, et præponebat dños triplicitatis secũdæ omus ad dños triplicitatis dicti luminaris. Quomodo ergo poterit nato are diuicias in tpe p dños triplicitatis secundæ domus, quãdo fuerant in ortunati, & dñi triplicitatis luminaris fuerãt significatores substãtiæ eius, era teneret, quãdo significatio diuiciarum sumeretur à domo secũda, tenẽdo us pcessum. Et dixi q efficati9 et poti9 est cõsiderare dños triplicitatis sub ãtiæ dom9 q alios, qa q poti9 est in natura alicui9 rei, potior est ei9 effect9 iudicio, ergo poti9 secũdũ eius dictũ, debet quæri hoc tps secũdũ dños tri licitatis secũdæ dom9, qa potior est ps fortũæ in substãtia q secũda dom9, a ipse pponit in facto diuiciarum partẽ fortunæ substãtiæ ad secũdã domũ. Se ido dicebat, q si oẽs dicti dñi triplicitatis fuerĩt infortunati, significabat q atus toto tpe uitæ suæ indigebat, et in miseria semp uiuet, secundũ q dicit uido, si ps fortunæ et eius Almuten fuerint fortunati cũ beneuola permi tione malorum, & dictus Almuten recipiebat Almuten ascendentis, & sic u rq; Almuten fortuna, et dñi triplicitatis omnes tres domus substantiæ fue int infortunati, habebit tũc dicere, q natus erit indigẽs toto tempe uitæ ei9 d est falsum, unde eius intentio nõ est radicabilis in hoc facto, nec est com leta. Sed in hoc pono ordinem obseruandũ, nec à sapientum dictis supra euiabo, sed ordinabo & dilucidabo in hoc negocio de tempore diuiciarũ paupertatis quomodo debeat iudicari. Considera ergo significatorẽ à q uæris diuicias nato, utrum fuerit Almuten secundæ domus, uel Almuten artis fortũæ, & utrũ fuerit in angulo oriẽtis, uel medij cœli, uel in septimo,

uel

uel in quarto, uel inter ista loca. Cōsidera enim dominos triplicitatis secundæ domus maxime, & hoc principaliter, quando quæritur significatio diuiciarum à secunda domo, uel dominos triplicitatis partis fortunæ quando quæritur significatio ab ipsa. Et ut generalius loquor, quæras dominos triplicitatis illius significatoris qui promittit nato diuicias uel paupertatē. Hoc perspecto uideas an sit principalis significator de q̄ intendis, & sit oriētalis uel occidentalis, hoc uiso, principalissime uideas si significator prædictus aspiciatur à bonis uel à malis planetis, uel applicuerit eis, quoniā oportebit te dirigere significatorē prædictū ad loca fortunarum, ad sciendum augmentum fortunij, & acquisitionem diuiciarum, & diriges ipsum ad corpora infortunarum, uel ad eorum radios, ad sciendum tempus amissionis & paupertatis diuiciarum nati, & hoc est principalius. Vnde cum uolueris iudicare tempus in quo natus debet acquirere diuicias, uel ipsas perdere, dirige significatorem diuiciarū ad corpora fortunarum, uel ad eorum radios, & habebis tempus, in quo natus debet ipsas acquirere, & dirige dictū significatorem ad corpora infortunarū, et habebis tempus, in quo natus debet depauperari, uel ad miseriā deuenire. Et si talis significatio fuerit à secunda domo, tūc respicias dominos triplicitatis secundæ domus, & primo primū quia primus si fuerit bene dispositus, significat ꝙ dicta dispositio habita, per directionem ad corpora fortunarū, erit in prima tertia intensior ac leuior, et cū minori labore nati acquirēdo, imò cū facilitate, si dicta directio ꝑtendat tēpus in prima tertia uitæ. Et si dicta directio fuerit ex aspectibus, uel ex cōiūctiōe benignis, maximè cū receptiōe ubicūq; fuerit significator in figura uel orientalis uel occidētalis. Et si dictus dn̄s triplicitatis fuerit infortunatus, diminuit de bonitate dicti significati, nec ita leuiter uenit significatum prædictum. Si uero habueris directionē significatoris ad corpora infortunarum, & dictum tempus ceciderit in prima tertia uitæ. Exempli gratia, & si primus dominus triplicitatis domus secundæ fuerit infortunatus, tunc poteris iudicare infortunium diuiciarum intensius, & miserationem intensiorem. Sed si fuerit bene dispositus, mitigat in illa tertiā parte uitæ. Si uero significatio diuiciarum fuerit sumpta pro parte fortunæ, & feceris directionē partis fortunæ ad corpora fortunarum uel infortunarum, tunc uideas dominos triplicitatis partis fortunæ, et quis ipsorum habuerit tempus directionis, iudica secundum dispositionem ipsius, quemadmodum dixi supra. Si uero habueris significationē diuiciarum ab Almuten partis fortunæ, & ipsius feceris directionem ad corpora fortunarum uel infortunarum, considera dominos triplicitatis loci eius, et quis ipsorum habuerit tempus directionis, & iudica secundum quòd dictum est, hoc maxime erit et leuius, si orientalis significator, & locus significatoris in figura fuerint concordes in dicta ætate. Adiuua te in isto augendo & remittendo per dominos triplicitatis luminaris, cuius fuerit auctoritas temporis, quoniam primus habet primam tertiæ uitæ, secundus secundam, tertius uero tertiam. Et nota pro generali, quòd debes considerare dominos triplicitatis loci significatoris directi ad

cti, ad corpus fortunæ uel infortunæ, & locum significatoris in figura, & orientalitatem & occidentalitatem ipsius, & etiam dominos triplicitatis luminaris, cuius fuerit auctoritas, omnia permiscendo, & continue referues significatum temporis directiõis. Si uero tempus, in quo natus debet habere diuicias uel pauptatẽ, nõ poteris per directionẽ inuenire, qa in figura natiuitatis significator nulli permiscetur, tunc debes facere directiones in reuolutione natiuitatis ad corpora fortunarũ ipsius significatoris, & adiuuabis te per profectiones significatorũ ad loca fortunarum uel infortunarum, et etiã per significationem sumptam à figura reuolutionis, quod totum patebit in particula reuolutionum natiuitatum. Sed si in figura natiuitatis uolueris tempus intensius diuiciarũ iudicare, considera hoc qđ dicam, uidelicet, qđ si significator fuerit bene dispositus, significat ex se diuicias nato, à principio usq; ad finem uitæ, maximè ex se significat in illa ætate, q̃ significauerit secundũ eius esse in figura, & secũdum quòd fuerit orientalis & occidentalis. Nam si fuerit dictus significator in ascendẽte, & orientalis à Sole, ex se significat diuicias, & maiorem gradum habere in infantia, & in eius principio uitæ. Si uero fuerit in medio cœli, significat ex se quòd habebit diuicias, & ipsas acquiret in media eius uita. Si uero fuerit in septima, significat qđ ipsas habebit in medietate finis uitæ, ꝓpe finẽ ætate. Et si fuerit in quarta occidentali, habebit ipsas in fine uitæ. Cõsidera ergo in isto orientalitatẽ & occidentalitatẽ dicti significatoris, et auge uel remitte de dicto tẽpore significato, & si dictus significator inter prædicta loca, scilicet inter unũ angulum & alium, ita proportionaliter iudicabis de tempore, in quo natus à significatore ex se debeat diuicias habere præcipue. Hoc uiso debes considerare dominos triplicitatis, domus substantiæ, si ab ipsa domo substantiæ accipitur significatio diuiciarum, uel cõsidera dominos triplicitatis, præcipue loci Almuten ipsius domus secundæ. Secundo si dictus almuten secundæ domus significauerit diuicias ipse solus, uel dominus triplicitatis fortunæ, si ab ipsa fuerit sumpta significatio, uel dominus triplicitatis eius Almuten, si fuerit principalis significator, & sic de cæteris. Tunc uideas dictum dominum primum triplicitatis, nam si fuerit bene dispositus, significat diuicias ac bonum esse acquisitionis diuiciarũ in prima tertia parte uitæ nati, & hoc dupliciter, primo secundũ naturam et significatũ eius, deinde secundũ significatũ naturæ Almuten. Si uero fuerit infortunatus, diminuit significationẽ naturæ Almuten, et ponit indigentiã secundã naturã suam in prima tertia parte uitæ. Etiã cõsiderabis secũdũ dñm triplicitatis eodẽ modo, nã si fuerit infortunatus, significat in secunda tertia uitæ nati bonam dispositionẽ & acquisitionẽ diuiciarũ, ratione naturæ, et sui loci, & secundũ naturã dicti significatoris in dicto tempore, & consimiliter respicies & dices de tertio domino triplicitatis Sed si omnes domini triplicitatis fuerint male dispositi, ponũt indigentiam nato ratione eorũ significatorum, & remittunt pro omni tempore significationem dicti significatoris. Similiter si significator fuerit male dispositus, & domini triplicitatis bene, remittunt eius maliciam, & ille re=

mittit plus in tempore suoq; finem fortunæ,& ille auget infortuniũ in tempore suo, qui fuerit infortunatus permisse augendo uel remittendo dominos triplicitatis luminaris, cuius fuerit auctoritas tempore natiuitatis augendo uel remittẽdo. Et sicut dixi, quòd dupliciter augetur significatio domini triplicitatis ratione significatoris, ita dupliciter diminuit, si fuerint infortunati. Perpende igitur omnia supradicta & subtili mente considera in omnibus significationibus, quia diuersis modis diuersisq; temporibus nato proueniunt diuiciæ & miseriæ, quia ratione unius loci miseriam in uno tempe, ratione alterius diuiciæ in eodẽ, et aliqñ in diuersis tempibus, qa oĩa tuæ discretioni reseruo, qa in omnibus dicere esset prolixitas sermonis.

Per quem modum diuiciæ uenturæ sint.

SOllicite quæritur ab Abstrologis, de quibus rebus, & de qua arte, & p quem modũ debet natus lucrari uictum eius, ac eius diuicias, ac quæritur ab eis, in qua re natus debet habere fortunium lucrandi & uiuendi, & de quibus rebus natus se debet custodire, ne perdat eius diuicias, & q non impediat se de dictis rebus lucrandi, & quia in dictis rebus erit infortunatus: uel si non fuerit infortunatus, saltem sciat q non habet influxũ contrarium in aliqua re, ex qua debet prouenire lucrum & utile nato. Notare debes, q aliqñ natus habet infortuniũ in una re, & ex ipsa habet lucrũ uno tempore, & alio tempore non, aliquando habebit continue fortuniũ ex eadem, & aliquãdo si natus se impedierit in aliqua re certa data causa lucri, & utilitatẽ, ipse continue recipiet damnum ratiõe illius rei, & continue erit in ipsa infortunatus. Cum ergo uolueris hoc scire, hoc quæritur à multis & diuersis locis. Si enim uolueris scire in quo natus debet esse fortunatus, & aliquã utilitatẽ habere, cõsideta significatorẽ utilitatis & lucri, quẽ habuisti in capitulis pcedẽtibus, uel significatores si plures fuerint, et in qbus domibus figuræ sint, & utrũ, si habuisti diuicias p nato, eo q direxisti dictos significatores ad corpa fortunaꝝ, tũc secũdũ naturã domus iudicabis nato diuicias siue lucrũ. Et qa multi sunt significatores et partes cœli, q̃ pmittũt diuicias uel lucrũ nato, & ipsoꝝ malas dispositiones infortuniũ & pauptatem & indigentiã. Cõsidera ergo oẽs prædictos, & in quibus domibus figuræ sint, & iudicabis secundũ res significatas p illã domũ in nato damnũ et amissionẽ lucri & diuiciaꝝ. Et p istũ modũ poteris dicere nato, in quib9 rebus debet esse fortunatus, & in quibus rebus infortunatus, & habere damnũ in diuicijs & lucri eius. Si uero contingeret q aliqua ex prædictis significatoribus essent fortunati in una domo, & aliq infortunati essent in eadem domo, tu debes in hoc cõsiderare, & dicere nato diuicias siue lucrũ, p modũ & naturã significatoꝝ fortunatoꝝ de dictis rebus significatis p dictã domũ secundũ naturã & modũ significatorũ infortunatorũ, infortuniũ. Stat enim q hoc tota die, q unus natus lucrabitur de una re p unum certũ modum &

ordinem

ordinē,& si impedierit de eadē re p aliū modū de re,et ordinē prædictū,ipse recipiet damnū, et uane suos lobores expendit. Cōsidera ergo hoc p tuam industriam,distingue,& referas significata nato,quia erit subtile iudicare,et utile multū perpēdet,et planetas fortunatos uel infortunatos p aspectū uel p corpus dictos significatores,et in quibus domibus figuræ,et locis signorum sint,et iudica nato augmentū lucri uel diminutionē,uel damnū,& hoc secundū naturā domus in qua ceciderit,et p modū significatū p ipsorꝫ loca et hæc mēti teneas. Nam si significator, q pmittit lucra & utilitatē,fuerit in prima domo fortunatus,maxime receptus à dño ascēdētis, uel à planeta multū dignificato in ascēdente,significat ꝙ nat9 habebit de leui lucra et diuicias,et hoc ratiōe suæ industriæ et laboris. Si uero fuerit infortunatus ibi, nec receptus, significat quód ipse habebit damnum in hoc,et erit infortunatus in reb9 pcuratis in sua industria et labore suo,et qa ipse consumet et destruet eius lucrū. Si uero aliqs significatorꝫ fuerit in secūda domo fortunatus ac recept9 maxiè,significat ꝙ nat9 habebit lucrū et diuicias,ac utilitatē, ratiōe mercatorꝫ,uel recipiet lucū ratiōe suarꝫ pecuniarꝫ,eo ꝙ cū ipsis lucrabit,uel recipiet lucrū secundū naturā rei significatæ p secūdā domū. Sed si fuerit infortunat9,significat damnū et infortuniū nato in dictis reb9. Si uero significator fuerit in tertia domo,significat ꝙ nat9 acqret diuicias, et habebit lucrū et utilitatē ratiōe tertiæ dom9,eo ꝙ recipiet lucrū,ratiōe fratrum uel sororꝫ,uel cōsanguineorꝫ eius,uel ratiōe rei ecclesiasticæ,uidelicet ꝙ erit pcurator rerū ecclesiasticarꝫ,uel ratiōe pbendarū,et his similibus,uel qa aliquis religiosus,uel episcop9,uel his similibus,unius uel duorꝫ dierū, uel qa mercabitur circūqꝫ, uel alicuius alterius rei significatæ p tertiā domū poterit habere utilitatē.Similit̃ si fuerit infortunat9,significat damnū et indigētiam,ac infortuniū in istis reb9 nato. Si fuerit in quarta domo fortunat9 dict9 significator,uenit nato lucrū,ratiōe pentū uel prædecessorꝫ,uel ratiōe laboris terræ,uel fornarꝫ operationibus,uel ratiōe plantatiōe arborū,uinearū,et ædificationis domorū, uel palatiorū, uel qa inueniet aliquē thesaurū, et in his q̃ fuerint significata per quartā domū. Si uero fuerit infortunat9,dices infortuniū ac damnū et indigētiā nato ratiōe dictarū rerū. Si dict9 significator fuerit in quinta domo fortunat9,habebit utilitatē et lucrū, ratiōe filiorū,uel ratiōe donationū,uel ratiōe paruorū itinerū,uel triū uel quatuor dierꝫ si fuerit mercatus pro his,uel ratione tabernarū, & his similiū de quinta domo. Sed si fuerit infortunatus,natus habebit damnū et indigētiā ratiōe dictarꝫ rerū. Sed si fuerit in sexta fortunatus,nō cōsiderādo infortuniū,ratiōe domus, sed si fuerit in aliqua suarum dignitatum de maioribus directus, & receptus, saluus ab aliis impedimentis, significat quód natus lucrabitur ratione seruorum uel ancillarum,& ratione animalium paruorū,ut pecudū et arietū,porcorū,uel his similiū,uel ratiōe in carceratorꝫ,uel in aliis rebus significatis per sextā domum. Sed si fuerit infortunatus, dices oppositū nato de p̃dictis reb9 tā lucri qꝫ natiuitatis ei9. Si uero in 7 domo fortūat9,significat ꝙ nat9 recipiet lucrū ratiōe uxorꝫ uel mulierꝫ, uel ratiōe

 participa

participationis sociorum, uel quia lucrabitur ratione guerrarum, uel litiũ, & his similibus. Sed si fuerit infortunatus, significat infortunium ac damnũ nato in dictis rebus significatis per septimã domum. Sed si fuerit in octaua domo fortunatus, significat utilitatem & lucrum nato, ratione mulierum, uel ratione diuiciarum rerũ mortuorum, & his similiũ. Sed si fuerit illic infortunatus, dices oppositum. Sed si dictus significator fuerit in nona domo fortunatus, significat quod natus lucrabitur ratione rerũ ecclesiasticarum, uel ratione magnorũ itinerum, quia mercabitur ad longas partes, uel faciet mercari, sicut faciũt Ianuenses & Veneti. Sed si fuerit illic infortunatus, significat quod expẽdet, & damnũ recipiet ratione magnorum itinerũ, et ratione rerum ecclesiasticarum, eo quod multã expendet in itineribus, & in his damnũ recipiet. Sed si fuerit in decima fortunatus, significat quod habebit lucrũ et diuicias, & utilitatẽ, ac uictũ à regibus & dominis, uel quia erit rector ciuitatũ uel castrorũ, & his similibus. Sed si fuerit illic infortunatus, dices oppositũ in dictis rebus, quia erit infortunatus. Sed si fuerit in undecima fortunatus, significat nato diuicias, lucrum et utilitatem, ratione suorum amicorum, uel ratione baranorum & cõsiliariorum regis, et his similium, uel in alijs rebus significatis per undecimã domũ. Sed si fuerit illic infortunatus, dices infortuniũ nato ex parte prædicta. Cum fuerit significator fortunatus in duodecima, intelligẽdo eius fortunium, sicut dixi de sexta domo, significat quod natus habebit utilitatem et lucrum, ratione inimicorum, maximè occultorũ, eo quòd per guerras & deprædationes, & spoliationes, uel accusationes ipsorum, eo quod accusabũt ipsum regi uel domino, de aliquo maleficio ita, quia rex donabit sibi bona inimici sui, uel quomodocunque habebit hanc rationẽ inimicorum, uel ratione magnorum animaliũ, equorum, boũ, camelorum, & his similium. Sed si fuerit infortunatus, dices nato indigentiã & damnũ, ratione omnium prædictorum. Sed si uolueris scire, si natus licite ac iuste debeat diuicias acquirere, considera significatorẽ ipsarũ: Et si fuerit Saturnus bene dispositus & fortunatus, natus iuste & ponderato animo ipsas acquiret, tamẽ cũ cauda alicuius fraudis uel mendacij. Sed si fuerit infortunatus, natus acquiret illas illicite. Sed si significatio diuiciarum fuerit in domibus Saturni, significat quod natus acquiret diuicias ratione languoris et angustiæ, & rerũ antiquarum, & cum prodimento & animo maligno, uel ratione rusticorum, uel seruorum, uel ancillarum, uel hominum profectorũ ætate, & uilium personarum, et cum his acquiret diuicias. Iupiter significator diuiciarum bene dispositus, significat quod natus acquiret diuicias iuste, cũ omni æquitate et rectitudine. Sed si fuerit infortunatus, diminuas et remittas secundũ maliciam quam habebit. Si significatio diuiciarum fuerit in loco Iouis, natus acquiret diuicias, ratione rerum iustarum et ecclesiasticarum, & in omnibus rebus in quibus est honestas & religio, et habebit ipsas ratõe nobilium, et suorum maiorũ, & ratione sapientum, et iudicũ, et decretalistarum, episcoporum, et similium, et cum his fit conuersatio nati. Mars fortunatus significator diuiciarum, significat quod natus acquiret diuicias quodammodo licite, tamẽ cum permixtione fraudis & deprædationis diminu-

diminute. Sed si infortunatus, significat quòd natus nõ licite, et iniuste, ac maligne ipsas habebit. Sed si dicta significatio fuerit in domibus Martis significat ꝙ natus acquiret diuicias ratione deprædationis, et ratiõe guerrarum, et rixarum, litiũ ac discordiarũ, ac ratione furti, ac ratione ablationis. Si uero significator fuerit Sol, et fuerit bene dispositus, significat ꝙ natus licite cum magno et famoso modo habebit diuicias. Sed si fuerit infortunatus, significat ꝙ habebit illicite, et quod erit hoc palam, nec multum curabit de gentibus, qui de hoc ipsum uituperent. Si uero dicta significatio fuerit in locis Solis, significat ꝙ natus habebit diuicias, ratione regiminis, aut alicuius potestate, ut dominij uel consilij. Venus fortunata significatrix diuiciarum nati, significat ꝙ natus acquiret diuicias iuste, ac animo amicabili, & benigno, ac blandissimis & placabilissimis uerbis. Sed si fuerit infortunata, totum significatũ prædictũ corrumpitur. Sed si dicta significatio fuerit ex domibus & locis Veneris, significat ꝙ natus acquiret diuicias, ratione dominarum, uel bene sonandi, uel bene ludendi, uel tenendo hospicia, ut tabernas, & similia, in quibus opera Veneris exercentur. Mercurius significator diuiciarum bene dispositus, significat ꝙ natus licite ac animo subtili, & industrioso & sollicito perquiret diuicias. Sed si fuerit infortunatus, significat ꝙ natus illicite & cũ multis uijs mendosis acquiret. Sed si dicta significatio fuerit in domibus & locis Mercurij, significat ꝙ natus acquiret diuicias, ratione scripturæ & scientiarum, et ratione mercantiarum, & ratione Geometriæ & picturæ, & his similium. Luna significatrix diuiciarum fortunata, significat ꝙ natus licite ac iuste cum animo claro, p lucrum, & mercatum acquiret diuicias. Sed si fuerit infortunata, dices oppositũ. Sed si dicta significatio fuerit in locis Lunæ, significat ꝙ natus acquiret diuicias ratiõe itinerũ & mutationũ, & rebus in qbus est subita mutatio. Et nota significatorũ significata potes scire, si licite uel illicite, natus debeat diuicias acqrere, & p loca significatorũ significationũ p̄dictarum potes scire, ratiõe quarum rerum & hoc debeat habere, unde stat bene ꝙ respectu eiusdem rei potest fieri lucrum, licite uel illicite, & sic de alijs. Notandum ꝙ tu debes uidere et perpendere homines, qui subiecti et constituti planetis, in quorum locis est significatio diuiciarum. Nam si fuerit in domibus Martis, erit cum hominibus capitanijs armorum & armigeris. Et cum est in domibus Solis, cum regibus, dominis &c. & sic consimiliter dices de alijs planetis.

Cap. XI. De morte.

¶ In hoc capitulo de morte tractat, & dicit: Si in gradu octauæ fuerit infortuna impedita, non in domo sua uel exaltatione, nec coniũcta alicui fortunæ, significat malã mortem. Malicia tamen remittetur, si infortuniũ & impedimentũ huius infortunæ remissum fuerit. Si infortuna existens in octaua, recipitur à fortuna, quæ sit domina ascendentis, natus erit occasio suæ mortis. Item quamuis infortuna non sit in ipso gradu octauæ, irra- Annotat. Io. de Regiomõte.

diet tamē eum per medietatem sui orbis accedendo ad eum per motum diurnum, iterum malam mortem enunciabis. In illis semper accipit planetam, qui est in ipso gradu octauæ per corpus aut per dimidium orbem sui luminis, & præponit eum ipsi Almuten mortis. Si in gradu octauæ non fuerit fortuna uel infortuna, tunc si Mars fuerit dignificatus in domo mortis, per domum uel exaltationem, & fuerit peregrinus male dispositus in duodecima, & dominus ascendentis peregrinus corporaliter iunctus Saturno. Deinde uadat ad coniunctionem corporalem Martis, natus interficietur à suis inimicis. Si dominus ascendentis fuerit combustus à Sole, & ab ipso separatus, uadit ad coniunctionem Saturni retrogradi existētis Almuten mortis, erit mala mors nato. Si enim fuerit in signo aereo, strangulabitur uel suspendetur. Item si in gradu octauæ nō fuerit fortuna uel infortuna, aspice ad Almuten mortis, qui accipitur ex gradu ascendētis & eius domino, ex octaua & eius domino, à parte mortis & eius domino, ab octauo loco à Sole & eius domino, ab octauo loco à Luna & eius domino, à domino primo triplicitatis anguli terræ, à domino termini gradus septimæ, secundum qualitatem huius Almuten, iudica qualitatem mortis. Directio sola nunq; interficit, nisi consentiat Alcocoden, & significatio octauæ domus, quamuis Ptolemæus aliter sentiat. Adducit aliquas experientias suas contra Ptolemæum & Haly Abenragel.

muten mortis ...nis.

¶ Satuurnus si fuerit solus significator mortis, uel fuerit in gradu 8 dignificatus, uel nō fuerit dignificatus, & fuerit ibi, uel fuerit Almuten mortis alibi, & fuerit bene dispositus, significat mortē nato, propter infirmitates lōgas, ex frigiditate & siccitate, uel ex nimia cōsumptiōe, ut tabe, charasmone, & etiā propter dolores cōtinuatos & longos, uel propter ethicam, uel ex passione morigidū uel pthisi, uel ex egritudinibus uuluæ uel ipsius oris, aut solutiōe uentris, à febre quartana, quæ multū cōtinuauerit debilitādo uirtutē, ex qua seq̄tur mors. Sed si Saturnus fuerit infortunatus cū conditionibus supradictis, significat malā & turpem mortē, mortē ex ruina, nam cadet aliquid supra natū, si fuerit in signo terreo. Et si fuerit in signo aqueo, signficat submersionē in aqua. Et in aereo, significat q̄ strangulabitur uel suspendetur. Cōsidera itaq; signa in quibus fuerit: considera domum in quam ceciderit, propter causam mortis, & planetas sibi coniunctos per aspectum uel corpus, & omnia permiscebis. Iupiter solus dispositor mortis, si fuerit fortis & saluus à retrogradatione & combustione, Haly dicit, q̄ mors erit propter infirmitates pulmonis, & sputum sanguinis, uel propter dolorem cordis, uel ex ægritudine epatis, uel propter bibere nimium uinum &c. Traxit ex Ptolemæo, Haly & Aboali.

Ignificatum præsentis domus est multū considerandū, quia tractat de morte, & modo mortis nati, et uere omnes q uolunt iudicia per natiuitates magis sollicite respiciūt de morte, & plus pōderāt q̄ significatū alicuius alterius domus, et merito, qa mors est omniū terribilissimū et ultimū. Vnde Astrologi boni, qui uerā mortem natorū inueniūt, magnā famam recipiunt. Et licet à sapientibus tractatū fuit de morte, tamē satis confuse, permiscendo significat debilia mortis cū fortibus. Vnde de leui potest Astrologus inexpertus errare, tamen ego eligam uerā sententiam eorꝝ, et infallibilem modū, per quē tempore meo fui expertus, maximè per natiuitates illorꝝ, q iam ab hoc seculo præterierūt, et maximè eorꝝ q terminauerunt

mala

mala morte, unde firmiter sumo audaciam iudicandi, quia firmissime uerificabis in iudicio tuo, secundū ꝙ infra subiungam. Habita itaq; præcisa figura natiuitatis, cōsiderabis cito utrū in gradu cuspidis octauæ, scilicet octauæ domus, fuerit aliqua infortūa impedita, nec fuerit dicta infortuna dignificata de domo uel exaltatione in dicto loco, nec secum corporaliter fuerit coniuncta aliqua, uel per aspectum beneuolum sufficientem leuare infortunium dictæ infortunæ, tunc significat ꝙ natus mala & uituperabili morte morietur, nec ualebit sibi bona dispositio Almuten mortis, quia talis natus firmiter mala morte migrabit. Sed si dicta infortuna esset ab uno planeta forti recepta, & dictus planeta esset beneuolus, nec fuerit dominus ascendentis, & remittetur mala dispositio mortis. Sed si dictus planeta recipiens fuerit dominus ascēdētis, maxime si fuerit infortunatus, significat ꝙ natus iste erit causa suæ interfectionis, mala & uituperabili morte. Si uero dicta fortuna esset in gradu octauæ, & fuerit retrogradus, & dictus gradus fuerit dn̄s uel exaltatio sua, & dominus ascēdētis esset luminare, cuius est auctoritas, & infortunatum, et ex opposito, uel ex quadrato dictæ infortunæ applicuerit, natus mala & turpi morte migrabit. Cumq; infortuna non fuerit in dicto gradu, sed fuerit ita prope dictum gradū octauæ, quòd ipsum irradiet per medietatem sui orbis, maxime si dicta fortuna uadit ad dictum gradum, per motum circuli diurni, quoniam illud idem poteris iudicare de mala morte nati. Cumq; fortuna fuerit in gradu octauæ, uel corporaliter proiecerit radios suos per medietatem sui luminis in dictū gradū, & dicta fortuna fuerit fortis, uel ex forti loco, & fortis esse per aspectum beneuolum, dictum gradum octauæ irradiauerit, & eius influxus fuerit debilis, etiam fortuna existentis ibi remouet malam mortem dictæ infortunæ. Si uero fortuna fuerit in octaua remota per orbem sui luminis ab ipso gradu octauo figura existente præcisa, sed si fortuna fuerit domina domus uel exaltationis in gradu octauo & fuerit ibi, & nec fuerit aliquo modo infortunata, remouet mala dispositio mortis ab ipsa. Cūq; gradus octauæ fuerit fortunatus per corpus fortunæ bene dispositæ, uel per corpꝰ fortunæ prædictæ irradiatus fuerit, saltem per medietatem eius orbis, non potest natus uia aliqua mala morte finiri, supposito quòd Almuten mortis fuerit infortunatus. Sed stante mala dispositiōe Almuten mortis gradus octauæ poterit infortunari per aspectus malos infortunarum ad ipsum, quia remitti poterit influxus fortunæ existētis in eo ꝙ natus morietur, et dubium erit si natus terminabitur bona morte. Exemplū cuiusdā natiuitatis mihi datæ per dominū Mantuæ, et erat natiuitas uiri, nec mihi dixit cuius erat, nec dixit si uiuus erat uel mortuus, & facta figura, consideraui ꝙ natus pertransiuit annos nutritionis, et inueni partem fortunæ ibidem, & Iupiter erat Alcocoden in quarta, & erat in ascendente 16 Cancri, & secunda domus 7 gradus Leonis, tertia domus 29 Leonis, quarta domus 23 Virginis, & quinta domus 3 Scorpionis, & sexta domꝰ 11 Sagitarij. Sol 4 Aquarij Mars 6 Aquarij. Mercuriꝰ 11 Aquarij, ita ꝙ isti tres erāt in Aquario.

Saturnus

Saturnus 23 Libræ in quarta. Caput draconis 5 Libræ. Venus 26 Capricorni. Iupiter 25 Virginis. Luna 6 Geminorū in 11 domo. Sed quia Saturnus erat Almuten mortis, licet in quarta bene dispositus, sed quia illi tres infortunæ erant uirtualiter in gradu 8. & omnes significatores in aereis signis, iudicaui natum fuisse mortuū in bestia, uel fuisse strangulatū, uel suspēsum, & fuit suspensus, & dixi tempus mortis eius. Vnde dictus dominus Mantuæ miratus est nimis, quia ipsemet fecit ipsum suspendi, & nō ualuit sibi bona dispositio Almuten mortis, & sic in aliis natiuitatibus. Si uero in domo mortis per domum uel exaltationem in gradu octauo non fuerit fortuna uel infortuna, tunc uidebis si Mars fuerit dignificatus in domo mortis per domum uel exaltationem, & fuerit peregrinus & male dispositus, & fuerit in domo duodecima, & dominus ascendentis fuerit peregrinus, & corporaliter iunctus Saturno, deinde uadit ad coniunctionem corporalē Martis in dicto signo, significat quod natus debet interfici à suis inimicis, nec sibi ualebit in differentia Almuten mortis, & licet non fuerit dominus ascendentis iunctus Saturno, sed in malo loco iungatur corporaliter Marti, quia significat etiam mortem per ferrum. Sed si fuerit dominus ascē dentis cum hac dispositione dicta infortunatus à Saturno impedito, & Saturnus fuerit ex dominis octauæ, quia significat mortem ex pœnis longi tormentis, uel carceribus, uel submersione, uel ruina, uel casu secundum dispositionem loci in quo fuerit. Cum dominus ascendentis fuerit cōbustus à Sole, & ab ipso sit separatus, & uadit ad oppositionem Saturni & Almuten mortis, quoniā significauerit malam mortem nato, qui si fuerit in signo aerio, significat quod natus strangulabitur, uel suspendatur per mandatum domini, uel suorum consanguineorum maiorum &c. Pars uero mortis accipitur in die & nocte à Luna in gradum & minutum domus octauæ, & superadditur quātum ambulabat Saturnus in signo suo, & proiicitur ab initio signi Saturni. Vnde si in gradu octauæ non fuerit fortuna uel infortuna, tunc sollicite uidendū est de Almuten mortis, qui inuenitur ex gradu ascē dentis et eius domino, à domo octaua & eius domino, à parte mortis & eius domino, ab octauo loco à sole et eius domino, à domino primo triplicitatis anguli terræ, à minuto gradus 7 domus, tunc ille, qui numero habuerit plures dignitates in omnibus his locis, ille erit Almuten mortis. Qui si fuerit infortuna impedita, à nullo planeta beneuolo subleuata, significat malam & turpem mortem. Si uero dictus Almuten fuerit fortuna & fuerit bene disposita, significat bonam mortem, prout dicam infra de modo mortis. Cū uero fuerit Mars Almuten domus mortis, et fuerit iunctus corporaliter capiti Algol, significat interfectionē nati, posito etiā quod fuerit ipse Mars dominus ascendentis. Sed si fortuna de bono aspectu et forti loco aspexerit dictum locum, uel fortuna bene disposita fuerit in gradu octauæ, tollit malam significationem ipsius. Cumque luminare temporis ex opposito coniūgitur Saturno, significat malam & turpem mortem, maxime si Saturnus fuerit dignificatus in 8, & luminare prædictū in ascendente. Sed si luminare

&

& Saturnus nõ fuerint dignificati in dictis locis, et aliqua fortũa cõiungatur, uel aspexerit aliquã pdictorum, uel fortũa fuerit in gradu 8, fortuna, non finiet mala & turpi morte. Et licet supradicta sententia fuerit Ptolemæi, uidelicet quod si luminare temporis oppositũ fuerit Saturno, significat malã mortem, nõ est uera experientia, nisi habuerit cõditiões quas superius declaraui. Cũque 8 fuerit Capricornus, nec ibi fuerit fortuna, fueritque Mars in Cãcro, et Saturnus in Leone, moritur natus mala morte, uidelicet uulnere, & his similibus, supposito quod alter planeta esset Almuten mortis. Dixit Ptolemæus, quod cũ in natiuitate aliqua Saturnus fuerit in medio cœli et luminare tẽporis oppositũ fuerit sibi, et nulla fortuna fuerit in octaua, nec aliqua fortuna aspexerit ipsum, significat natũ mala morte finiri. Vnde si fuerit in signo aqueo, submergetur in aqua. In signo terreo, morietur ex ruina. In signo humano et aereo, suspendetur, et sic de alijs signis, & hoc significatũ non est uerum, nisi luminare tẽporis fuerit dignificatũ in ascẽdente de domo uel exaltatiõe, uel si Saturnus eodẽ modo dignificatus in domo mortis, sed stãte cõditiõe quã dixi, uidelicet cũ Saturnus fuerit dignificatus in octaua, & luminare temporis in ascẽdẽte, et aliqua fortuna bene disposita fuerit in gradu 8, uel ipsum irradiauerit corporaliter per medietatẽ sui luminis, uel quod fortũa bene disposita aspiciat Saturnũ, maxime cũ receptiõe, significat quod natus nõ morietur dicta mala morte, sed cadit in periculũ dictæ dispositionis malæ mortis, tamen euadet. Fuit enim intentio Ptolemæi, quod natus mori debet per directionẽ Hyleg, ad loca interfectoria, prout supra tactũ fuit, et hoc habuit pro regula generali. Salua reuerẽtia sua inueni in pluribus natiuitatibus Hyleg fuisse directum, & habuit conditiones interficiendo, quas dixi, tamen non fuit mortuus, cecidit tamen in periculum. Directio quidem natũ interficere, non potest, nisi in fine annorum Alcocoden, tũc enim natus morietur in fine dicti temporis tale morte, qualis dictata fuit per directionẽ. Si directio fuerit cõcors cũ illo tempore supposito, & significatũ 8 domus fuerit cõcors cũ prædicto significato. Si uero nõ fuerit cõcors, remitte significatũ octauæ, ratiõe directiõis semper seruãdo significatum octauæ, fortissima debet et intẽtio & multũ debilis significatio octauæ, quãdo procederet significatũ directiõis propter magnũ infortuniũ octauæ, nõ morietur natus mala morte, nisi esset in fine temporis Alcocodẽ, ubi significatũ directiõis inciperet, et significatio octauæ nõ posset tollere, tunc morietur modo mortis composito. Sed si mala directio in fine temporis prædicti interueniret, morietur natus significato octauæ domus. Veruntamẽ posset directio esse ita fortis, et, Alcocoden esse ita debilis cõsentiente reuolutiõe natiuitatis, et perfectiõe in signo 8 domus esset ita debilis et indifferẽs, quod natus morietur ratiõe directiõis, et hoc rarissime, licet ipse posuit pro regula generali. Dixit Haly Abenragel, quod si dñs triplicitatis primus octauæ domus fuerit bene dispositus, significat quod natus morietur in diuicijs & honore, tamẽ reperi falsitatẽ et merito, quia in quadã natiuitate Aquarius erat in octaua, et Saturnus dñs triplicitatis primus in Libra in 4 domo bene dispositus, tamẽ natus fuit suspẽsus, unde nõ cõfidas solũ in illo dicto de dñis triplicitatũ, quia bona uel mala dispositio sua adiuuat uel minuit alios

 princi

principales magis significãtes, licet posit esse in differẽtia aliorum significatorũ tãta & sua significatio ita manifesta, quod de suo significato faceret ad apparẽtiã. Et cõsimiliter intelligas de alijs significatiõibus, nõ ita principalibus in significãdo. Cõsimiliter dixit, quod quã signũ 4 domus fuerit fortunatum, et dñs eius in domo & termino fortũæ, significat natũ mori bona morte. Vidi in quadã natiuitate signũ Sagittarij esse in quarta, cuius dñs erat in Tauro. s. in 8. quãuis in Sagittarij erãt radij trini Saturni, tamẽ natus fuit mortuus incisus ad pœnas ab inimicis eius, unde licet 4 domus significet finẽ rerum, tñ figura sumpta de morte ab ipsa domo, est debilis & firma quam signũ sumptũ ab 8 domo, sicut dixi de dño triplicitatis octauæ, ita intelligas de alijs nõ prĩcipalibus significatoribus, sicut de pte mortis et eius dño de gradu 7 &c. Bene tñ scias quod cũ hæc cõcordãtia fuerit significãdo malã mortẽ, uel qa posit esse tãta in differẽtia prĩcipaliũ significatorum, quod significat eorum aliq appẽtia. Itẽ Haly dicit, quod cũ Mars habuerit fortẽ significationẽ in morte, & fuerit dñs domus mortis in signo igneo, significat quod natus cõburetur. Si in signis aereis morietur uulneribus, tñ in quadam natiuitate Aries fuit in octaua, et Mars in Leone, tñ natus nõ fuit mortuus in igne, imò uulneribus. Bene tñ credo, quod si pdicta loca fuissent ignea, & Saturnus nullã pmixtionẽ habuisset in loco mortis, & in gradu 8, natus esset cõbustus. Sed in natiuitate pdicta pmixti erãt Saturnus et Mars radijs corpaliter, et trinus Saturni erat in gradu 8. & Saturnus & Mars in 12 domo, unde nõ fuit cõbustus, sed occisus ab inimicis suis. Cũ idẽ planeta fuerit dñs ascẽdẽtis et dñs 8, significat quod natus erit causa suæ mortis, posito quod alr ab eo esset Almuten mortis. Vnde si dictus planeta dñs utriusque fuerit bene dispositus, et in gradu 8 nõ fuerit infortuna corpe uel p aspectũ, significat quod natus suaui modo, uel p modũ iustũ, uel delectabili erit causa suæ mortis scd'm cõditionẽ et dispositionẽ dicti planetæ dñi. Sed si dictus planeta fuerit infortũatus, & in gradu 8 nõ fuerit fortũa, natus occidet se modo extraneo turpi et uiturpabili statu, et hoc scd'm qlitatẽ mortis quam dictauerit mala dispositio dicti significatoris infortũati, q dispositio patebit immediate cũ loqr de planetis disponẽtibus p morte nati q dispositionẽ referas fieri à nato sibimet.

Qua morte natus debeat mori.

CVnque supradicta uidisti natũ deberi mori bona uel mala morte in generali, uidẽdũ est iuxta posse, ut uenias ad speciẽ mortis, uide si in gradu 8 fuerit infortũa mala disposita, & utrũ dicta infortũa habuerit in dicto loco dñiũ uel nõ, et qs planeta fuerit sibi cõiũctus, & quod signũ fuerit signũ octauæ, & tũc oĩa pmiscebis, & pferes iudiciũ, put melius ad speciẽ mortis poterit deuenire intellectus Et primò loqr de dispositoribus mortis, qñ essent puri pro se dispositores, nulla facta relatiõe, tã ad signa in qbus fuerit, quam ad planetas sibi pmixtos. Vnde si significator mortis solus fuerit Saturnus, uel quod fuerit in gradu 8 dignificatus, uel nõ fuerit dignificatus, et fuerit ibi, uel fuerit Almuten mortis alibi, et fuerit bene dispositus, significat mortẽ nato ppẽ infirmitates lõgas ex frigiditate & siccitate hemorrhoydarum cõsumptiõe

uel

uel tabe, marasmone, et etiam propter dolores continuatos uel longos, uel propter ethicā, uel ex passiōe morigidū, uel ex ægritudinibus uuluæ uel ipsius oris, aut solutione uētris, aut febre quartana, q̄ multū cōtinuauerit debilitādo uirtutē, ex q̄ sequitur mors, qa iā uidi Medicū unū mori ex quartana licet raro cōtingat. Sed si Saturnus fuerit infortunat9, cū cōditionibus supra dictis, significat malā et turpē mortē, significat em̄ mortē ex ruina, eo q̄ cadet sibi aliqd supra ipsum natū si fuerit in signo terreo. Et si fuerit in signo aqueo, significat submersionē in aqua. Et in aereo, significat q̄ strāgulabitur uel suspēdetur. Cōsidera itaq; signa in qbus fuerit, cōsidera domū in quā ceciderit, ppter causas mortis & planetas sibi cōiunctos p aspectū uel per corpus, & oīa pmiscebis sicut dixi, nec amplius reiterabo hoc notabile, sed intellige in subsequētibus significatoribus, qn̄ aliqs ipsorū fuerit significator mortis. Sed si Iupter fuerit dispositor mortis, & fuerit fortis et saluus à retrogradatiōe & cōbustiōe, dixit Haly, q̄ mors nati erit ppter infirmitates pulmonis, & sputū sanguinis, uel ppter dolorē cordis, uel ex ægrtiudine epatis, uel ppter nimiū bibere uinū. Et dicit Ptolemæus, q̄ significat mortē nato ex squinantia, peripleumonia, uel ex infirmitatibus q̄ pueniūt ratione magnæ uentositatis. Si uero Iupiter fuerit infortunatus, significat q̄ natus submergetur mandato dn̄i, uel iudicis, uel potestatis, uel consiliarij domini uel uicarij eius, & similium. Mars cum fuerit dispositor mortis, uel fuerit in gradu octauæ, uel fuerit saluus ab infortunijs et fortis esse, significat q̄ natus morietur ex ægritudine magni coloris, uel febre causonidis, uel tertianæ continuæ, uel erisipile, uel cancri, uel fluxus sanguinis, uel oīs apostematis colerici, uel ratione aborsus uel partus, uel propter dolores nimis acutos, uel ex morte subita. Et si Mars fuerit infortunatus, significat mortem nato ex ferro, uel ex uulneribus. Vnde si signum fuerit aereum, significat quòd natus morietur supra bestiam, uel in loco alto, uidelicet quòd suspendetur uel strangulabitur. Si uero Sol fuerit cum Marte ibi fortunatus uidelicet in Aquario, & Martem infortunauerit per radios eius, significat q̄ dn̄s suus faciet ipsum suspendi, & morietur morte quod multum nominabitur. Et si dicti, Sol & Mars, fuerint per descriptionem figura in septima, & uirtualiter tamen in gradu octauo, significat q̄ hoc suspendiū fiat sibi, ratione alicuius dn̄æ, eo q̄ commisit adulteriū, uel huic similia. Vnde si fuerit illud signū Aquarius et Capricornus in septima, et dn̄s 4 dom9 fuerit infortunatus in octaua, significat q̄ dn̄s faciet mori, eo q̄ supposuit uxorē suā, et etiam uxor sua morietur, quia dominus quartæ significat uxorem domini signi. Sol significator mortis sol9 saluus ab infortunijs, significat q̄ natus morietur ex acuta infirmitate et nimia caliditate, & mors eius erit inter socios et amicos, et cōsanguineos. Et si fuerit infortuuatus, morietur mandato dn̄i, uel ratione patris, uel cōsanguinei sui, aut subito à dolore cordis, uel stomachi in magna societate hominum, uel oppressione in loco uili, uel in loco tristiciæ. Venus si fuerit significatrix mortis sola, & ab infortunis libra, dicit Aboali, q̄ natus morietur ex dolore uētris ex commestione

ficuũ,dactylorꝝ.Et si fuerit damnata,morietᷣ natꝰ ex nimio coitu,uel mortali medicamine.Ptolemæus uero dixit,quòd morietur morbo stomachi,uel cordis uel epatis,uel egestione sanguinis, siue apostematibus, uel fistulis, aut malis potionibꝰ,aut infirmitatibꝰ uenientibus nimia humiditate. Et si Mercurius fuerit solus significator mortis bene dispositus,mors ꝓueniet ex infirmitatibus capitis,et infirmitatibus dominantibus uirtutibꝰ intrinsecas,sicut cogitatiuæ,fantasiæ,sensꝰ cōis,et huiusmodi,et ex omni dolore,q cito interficit est eiꝰ,uel ex dolore intestinorꝝ uel ictericia,uel significat mortem ex infirmitatibus occultis,et diuersis,quarꝝ causa nõ noscit.Sed si fuerit infortunatus, morietur ratiõe ratiocinij, uel ratiõe scripturæ,uel cõsilij. Et dicit Ptolemæus,ꝙ morietur melãcholia uel mania,uel epilentia,uel tussi,uel sputo supabundãte. Luna sola dispositrix mortis libera,dixit Aboali,ꝙ morietur natꝰ ex infirmitatibus q̃ ꝓueniũt ex assumptiõe ciborꝝ humidorꝝ,et ex multo potu et supfluo coitu.Et si fuerit infortunata,morietur natꝰ scd'm naturã infortunãtis ipsam.Dixit Alboali & Haly,& Guido Bonatus cõfirmauit,ꝙ si significatores mortis fuerint cadẽtes ab angulis,significat ꝙ natꝰ morietᷣ,qa cadet ex alto loco.Istud dictũ nõ est absolute sic credendũ,qa nõ est sufficiẽs p se ponere talẽ effectũ:unde si uolueris iudicare,si natꝰ debet mori ex casu ab alto,uide si significator fuerit in aereo signo, et fuerit ibi infortunatꝰ,et fuerit cadẽs ab angulo,& dictũ significatũ fuerit depssio dicti significatoris,maxiẽ si fuerit cadẽs sub terra,potest eñ significare mortẽ ex casu ab alto loco,bene tamẽ uidi Martẽ dñm octauæ et in Cãcro, & erat in domo 3,tñ natus nõ fuit mortuꝰ ꝓpter casum,sed fuit pcussus ex ferro,et interfectus fuit.Et ideo dixit Aboali, ꝙ si significator mortis fuerit in domo uel exaltatiõe sua,significat mortẽ in terra et in domo sua. Tamẽ si significator pdictꝰ nõ fuerit in domo sua,sed fuerit receptꝰ,significat mortẽ in domo amici sui.Cũ significator mortis fuerit in tertia uel in nona,significat mortẽ nati extra terrã suã.Tamen si fuerit in domo uel exaltatiõe sua,significat mortẽ in domo sua,licet extra terrã ꝓpriã,uel morietur ratiõe itinerꝝ.Quãdo aliqua infortuna fuerit in gradu 4 domꝰ, & fuerit ibi male disposita,et significatũ sumptũ p 8 domũ fuerit debile in significãdo de facili- us,natꝰ periclitabitur mala morte.Quòd si talis infortuna fuerit Mars,erit p ferrꝝ uel ignẽ.Et si fuerit Saturnus,erit ex toxico,uel infirmitate uẽtris &c. Quãdo dñs ascẽdẽtis fuerit infortunatus à Sole & Marte,& Sol uel Mars fuerit dñs mortis,significat ꝙ natꝰ cõburetur. Qñ significator mortis fuerit infortunatꝰ et retrogradꝰ, strãgulabitᷣ, uel morietur nimia situra.Et si fuerit significator in suis detrementis, significat ꝙ natꝰ morietur in puteis,uel aqs ꝓfundis,uel in loco abscõso.Itẽ dicta uidi,ꝙ nõ sunt naturalitᷣ uera ad experientiã,qa uidi natũ tali casu posito fuisse mortuũ uulnere,sicut patet supra in quadã natiuitate,in qua fuit Capricornꝰ in octaua,Mars in Cancro Saturnus in Leone,tamẽ forsan si Saturnus fuisset solus significator mortis à prædominio,et fuisset in Cancro et in 4 domo,ꝙ suffocatus fuisset in aqua. Et si fuisset infortunatus in aqua,et fuisset in alijs aqueis signis in dicto loco

qui

quia significaret suffocationē in aqua nullo auxilio fortunæ aduenīēte p a-spectū, uel p cōsistentiā eius in gradu 8, qm̄ cadet in dictū periculū, tn̄ euadet sicut dixi supius, q̄d dictū est ab Aboali & ab Haly, q̄ tātū ualet, si fortuna fuerit in 8 loco luminaris, cui9 fuerit auctoritas, sicut ab octauo ab ascēdēte Vnde sicut iudicatū fuit supra p cōsistētiā infortūæ in gradu 8. ita ꝓpoi tio naliter erat faciendū hic. Hoc tn̄ significatū erat min9 q̄ꝫ significatū octauæ, nec haberes ab eo quæsitū in q̄cūq; casu, nisi in q̄ esset significatio sumpta ab octaua indifferens, & maxīe si dictū luminare fuerit certificatū in ascēdēte, & dicta infortuna haberet aliquā dignitatē, qa tūc firmiter poteris iudicare malā mortē, tanq̄ꝫ si significatū sumeretur ab octaua ab ascēdēte. Quòd si Saturnus fuerit significator mortis, et fuerit infortunatus, & Sol ex quarto uel ex opposito sibi fuerit cōiunctus, & Saturnus fuerit in signo fixo, significat q̄ occidet̃ à rumore populi, uel strāgulabitur, uel manu populi interficiet̃. Sed si cū hac dispositiōe fuerit in Leone uel Scorpiōe, dixit Ptolemæus, natū moriturꝝ ex morsibus ferarꝝ. Si uero cū prædicta significatiōe, nat9 morietur ratiōe equorꝝ, boū, uel asinorꝝ, uel mulorꝝ, & taliū animaliū domesticorum. Et si fuerit in Cancro uel Piscibus, interficietur ab animalibus in aqua uiuētibus. Et dixit Ptolemæ9, q̄ si Iupiter fuerit sibi tūc cōiunctus corporaliter, uel p aspectū, et fuerit infortunatus, significat q̄ natus morietur in carceribus. Et si Saturnus fuerit in Leone, maxīe in Scorpiōe, et Mercurius iungatur sibi, & cū Cauda draconis cōiunctus, significat q̄ nat9 interficietur, ratiōe animaliū uenenosorꝝ, uel animaliū rapaciū, ut sunt leones, lupi, ursi, & similia. Venus male disposita iūcta Saturno significatori mortis male disposito corporaliter uel p aspectū, significat q̄ natus interficietur ueneno, & forsan q̄ dabit sibi aliqua mulier. Dixit Ptolemæ9, q̄ si Saturnus fuerit dispositor in Geminis, Virgine, seu Libra in prima medietate Sagittarij, uel in Aquario, uel in Piscibus, fuerit'q; Luna sibi cōiuncta p aspectū, uel p corpus, significat q̄ natus suffocatur in aqua. Cūq; Saturnus mortis significator uel infortunatus in cōstellatiōe, q̄ uocatur nauis, natus suffocabitur in aqua, intelligitur semp si fortuna nō fuerit in gradu octauæ fortis in cōiunctiōe, uel in aspectu ipsius beneuolo, qa tūc cadet in periculū, & nō moriet̃, ut dixi pluries. Et si fuerit infortunatus in Cācro uel in Capricorno, uel in signis quadrupedū, & Sol fuerit sibi p aspectū quartū uel oppositū, uel corpus cōiunctū, ita q̄ nō fuerit in corde eius, uel fuerit in oppositiōe Martis, dixit Ptolemæ9, q̄ nat9 morietur ꝓpter ruinā. Saturnus infortunat9 dispositor mortis, in medio cœli, uel in 4 domo, dixit Ptolemæ9, q̄ nat9 p̄cipitabitur ex alto morietur, q̄d nō est tamē uniuersaliter uerꝝ. Mars infortunatus dispositor mortis, & fuerit in cōtrario suo Hayz, et fuerit in signo humano, et Sol uel Luna aspexerit eū ex q̄rto uel opposito, dixit Ptolemæus, q̄ nat9 moriet̃ ꝓpter rixas & guerras, q̄ fuerūt inter cōsanguineos, uel qa p̄liabitur, incidetur caput. Et si fuerit ibi Venus testificata, interficiet̃ manib9 mulierꝝ, si ipsa fuerit infortunata, uel malo aspectu ibi coniuncta, & si ibi fuerit Mercurius in loco Veneris, natus interficietur, ratiōe latronū uel prauorū.

Mars significator mortis infortūatꝰ si fuerit in signis q̄ significāt mēbra abscisa, uel in signis imꝑfectarum formarū, uel fuerit infortunatus in cōstellatione capitis catenæ, uel eius dño furisco, erit detruncatū caput eius, uel abscindētur eius mēbra. Et si fuerit infortunatꝰ in Scorpiōe uel Tauro, significat ꝙ natꝰ interficietur, uel cōburet̄, ratiōe incisiōis Medicorum aut chirurgicorum sibi medicantiū, uel spasmo. Tñ habui in quadā natiuitate Martē in Tauro mortis significatorē, et natꝰ interfectꝰ fuit pluribus ꝑcusiōibꝰ factis de ferro. Dixi etiā, ꝙ si Mars fuerit significator mortis infortunatꝰ, et Iupiter infortunatꝰ fuerit sibi cōiunctꝰ corꝑe uel aspectu, natꝰ interficietur mādato dñi, uel potestatis, uel iudicis q̄d dixi. Quòd si Almuten mortis fuerit infortunatus in cōstellatiōe, q̄ uocatur audax, quæ est propter Caudā Scorpionis, significat ꝙ natus interficietur morsu animalis uenenosi, uel ex ferro uenenato, uel ratiōe ueneni sibi dati ꝑ industriā. Sed si fuerit infortunatus cū cōstellatiōe uulturis cadētis, uel uulturis uolantis, natꝰ nō sepelietur, sed aues uiuētes ex rapīa, ut corui, milui, uultures, cornices, et huiusmōi comedēt ipsum, q̄a dictū est suꝑ de ꝑte mortis, nec dixi qualiter accipi debet, q̄m accipit̄ quatuor modis, secūdū nostros auctores, & ego dico tibi meliorē & certiorem: Primo modo accipit̄ de die ac nocte à gradu Lunæ in gradū domꝰ 8, & ꝓijcitur à domo Saturni. Secūda ps, est q̄ accipitur die et nocte à loco Lunæ in locū dñi octauæ, et ꝓijcitur à Saturno. Tertio modo accipitur de die et de nocte à gradu Saturni in gradū anguli occidētis, et ꝓijcitur ab ascendēte. Quarto modo accipitur à gradu Saturni in gradū domꝰ mortis, & ꝓijcit̄ ab ascēdēte. Vnde cū habueris ꝑtē et eius dñm, iudicādū est ab ipsis, quēadmodū de octaua et eius dño, sed est multū debile significatū, tñ dixit Haly ꝙ si ps fuerit in una quarta, & dñs eius in alia quarta, natꝰ morietur extra eius terrā. Sed hoc significatū in clarissimis casibꝰ adinuenies ꝓ uero. Et dixi, ꝙ si fuerit in angulo saluo ab infortunijs, morietur natꝰ in terra sua morte bona. Vnū ultimo est notandū, ꝙ si cōsideraueris, in quibus signis & in quibus domibus Almuten mortis dominatur, poteris permiscere rationē mortis ex domo & signo cui prædominatur.

Finis huius operis.

ERRATA.

¶ A 4. facie 1. linea 17. lege, Ad primū. li. 25. patuit cōtinua exꝑictia. fa. 2. li. 4 uel fortioris. ¶ B 1. fa. 1. li. 37. uel decimæ. Fa. 2. li. 8. & posuerūt 14 gradū. In annot. li. 16. tūc mediū cœli erit. li. 25. uel nadir eiꝰ q̄ medio cœli uel nadir eius. Eadem li. Cōtra eūdē modū arguebat Antonio, Dñs Mantuanus. B2. fa. 1. li 9. ꝓbatur, sit ita q̄d. li. 18. inuētū est tēpus. Fa. 2. li. 35. sicut gradū planetæ. B 3. fa. 2. li. 25. moras ꝓdictas. li. 41 sub terra à ꝑte occidētis. li. à fine, cōsidera horā natiuitatis. B 4. fa. 1. li. 27. dabit̄ natus fuisse. li. à fine 5. sed cū Luna. ¶ C 1. fa. 2. li. 5. q̄s horas minuta. li. 7 à fine, de quatuor pricipalibus

libus. C 3.fa.1.li.24.in figura patris,q̊d. In annot.li.31.cõsiderat si sit in. M.
sequẽti,nõ curat. Fa.2.li.28.tñ dñs termini. C 4.fa.1.li.16.Deinde ad partẽ
fortũæ. li. à fine 3.figura natiuitatis et nõ potest. ¶ D 1.fa.1.li 11.irradiati
one dictũ Hyleg. li.sequẽti,si aliqs dñorꝫ Hyleg. li.23.uel intrauerit (anteꝗ̃
sint 7 dies) cõbustionẽ. Fa.2.in annot.li.3.dirige gradũ ascẽdẽtis. li.à fine 11
añ determinationẽ cuiusqꝫ. li.17 de dictis aspectib. li.21.paucarꝫ ascẽsionũ.
D 2.fa.2.li.à fine 9.cũ bonis addit, cũ malis uero diminuit.li.sequẽti,annis
nutritiõis. D 3.fa.1.li.15.paucarꝫ ascẽsionũ. li.19.qa plurimo tpe. Fa.2.li.7
et termin9. li.14.ex opiniõe multorꝫ. li.18.diuturnitate.li.29.in undecia et
q̃nta D 4.fa.1.li.8.tñ remouet. li.20.deĩde addebat. li.29 q sunt 12. ¶ E 1
fa.1.li.21.pũcto sexti gradus. E 4.fa.1.li.14 q̊d tã fortis. ¶ F 2.fa.1.li.28.
resistat siccitati. Fa.2.li.1.ex libero arbitrio. F 3.fa.2.li.40.tñ ex se illud. F 4.
fa.1.li.14.finis nonæ uers9 decimã. li. à fine 9.ps annorꝫ. ¶ G 2.fa.1.li.à fi
ne 3.q̊d nota. li.28 gradũ ascẽdẽtis. li.8.à fine,uel radios abscisorꝫ. G 3.fa.1
li.11.uenire ad gradũ infortunij. li.19. cũ ascẽsionibus.li 9 à fine, ab ascẽsio
nibus gradus. li.sequẽti,q tñ modus cõsiderãdi. G 3.fa.2.li.3.ab ascẽsiõibus
loci. li.11 fuerit in medietate. li.13 à fine, maior significatore regiõis. G 4.
fa.1.li.15.in illa quarta.li.21.in quarta. li.7 à fine,ab ascẽsiõibus. li.ult.ab
ascẽsiõibus. ¶ H 2.fa.1.li.18 retrogradatiõe,directiõe &c. Fa.2.li.14.pspi
cax. H 3.fa.2.li.à fine 3,scissuras H 4 fa.1 li.12.rarã barbã.li.21.uincet hu
mi. li.27.Et si Mars fuerit. Fa.2.li.15.cũ cõmotiõe ipsorꝫ. li.sequẽti.cũ eius
incessu. li.28.bonæ pportiõis. ¶ I 1.fa.1.li 2.tẽperie.li.8.oẽs pdictæ signi
ficatiões planetarꝫ dictæ. li.15.qa null9 est ita simplicit̃ Saturnin9,qn pmi
xtionẽ. li.21.cõsiderãdo formas pẽtũ.In annot.li 1.prĩcipales significatores
potẽtiæ uegetatiuæ li.3.dñi triplicitatis ascẽdẽtis.li.sequẽti,potẽtiæ sensitiuæ
li.9.Mercuri9 in ♈ ĩ q̃drato Martis.li.12.Si uero fuerit diuersi,cõcordes tñ.
li.13.nã potẽtia peũ. Fa.2.li.7.hic cõsiderãda. li.12.Luna et Almutẽ ascẽdẽ
tis.li.17.Mercuri9 Almutẽ.li.ult.q planetæ. I 2.fa.1.li.4 sint bestialia & mo
bilia.li.sequẽti,oĩa pmisce. li.6.et reseruãdo prĩcipales significatores. li.10.
potẽtiæ.& pone oĩa.li.14.& in loco figuræ.li.19.uide.Vide etiã.li.35.Vide
etiã si Mercuri9.li.38.Vnde Indi,cũ in natiuitate alicui9.li.penult.nat9 erit su
bitæ mutatiõis. Fa.2 li.5.qm̃ faciũt. li.sequẽti,uiriles & animosas. li.9.occi
dẽtalis,ibidẽ et eius mores ostẽdũt fœminã. li.sequẽti,eius lachrymas retine
re.li.19.se factis diuinis.li.20.implicitus.li.35.Et scias ꝙ significatiões. li.37
significatiõe eorꝫ. I 3.fa.1.li.28.in oĩbus significatiõibus. Fa.2.li.2.& in eo
rũ Hayz. I 4.fa.1.li.25.si fuerit ecõtra.li.à fine 4.ppẽdere p te.Fa.2.li.3.dñorꝫ
dictorꝫ.li.à fine 4.serues tẽperatũ modũ. ¶ K 1.fa.1.li.15.uel secũ pticipes
in dominio ꝙ dixi.Quòd si Saturn9 significabit sup significato spirit9 eius.
K 2.fa.2.li.6.erit reuelator nouorꝫ. K 3 fa 1.li.30.cũ pditamẽto. In annot.
li.ult.etiã dñm triplicitatis. ¶ L 1.fa.2.li.2.dom9 medietate orbis. li.19.
Non potest significare diuicias. L 2.fa.1.li. 8.in hora cõiunctiõis in pũcto.
L 4.fa.1.li.4.habebit diuicias in iuuẽtute. li.14.in q̃rtis sub terra. ¶ M 1.
fa 2.li.à fine 6.ꝙ aliqui. M 3.fa.2 li.18.in gradu octauæ. li. à fine 4. debilia.
M 4.fa.1.li.16.domus uel exaltatio. li.28 gradu octauæ.li sequenti,in gra
du octauæ. Fa.2.li.10. in gradu octauæ.